ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΤΩ

ΤΕΥΧΟΣ 40
ΣΕΠΤΕΜΒΡΗΣ-ΟΚΤΩΒΡΗΣ 2001
ΤΙΜΗ 700 δρχ.

μετά τη ΓΕΝΟΒΑ
συνεχίζουμε

ΠΑΣΟΚ: Συνέδριο στη σκιά των Πανεργατικών και της Γένοβα

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: ένας ακόμα πόλεμος του ΝΑΤΟ

Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ

ΑΝΑΡΧΙΣΜΟΣ ή ΜΑΡΞΙΣΜΟΣ;

[ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ]

Το "Σοσιαλισμός από τα Κάτω" είναι το θεωρητικό περιοδικό του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος.
Εκδότης: ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, Υπεύθυνη σύνταξης: Μαρία Στύλλου.
Διαχείριση: Κατερίνα Τσίλιου. Εκτύπωση: ΛΙΘΟΤΥΠΙ ΑΕ
Γραφεία Περιοδικού: Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια ΑΘΗΝΑ 105 52 τηλ. 52 41 001, Fax 52 37 177
Για συνδρομές και εμβάσματα: Περιοδικό "Σοσιαλισμός από τα Κάτω" Τ.Θ. 8161 - 100 10 Αθήνα
Κεντρική διάθεση: ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ, Αναξαγόρα 14Α, Ομόνοια. Τηλ. 52 47 584

Συνέδριο στη σκιά των Πανεργατικών και της Γένοβα

Ο Σημίτης περιμένει από το Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ το πράσινο φως για ανασύνταξη του "εκσυγχρονισμού". Η ***Μαρία Στύλλου*** εξηγεί γιατί το 2001 δεν είναι 1996

Είναι κοινό μυστικό ότι το φετινό φθινόπωρο είναι διαφορετικό και για τις δυο μεριές. Οι πανεργατικές, η ήττα της κυβέρνησης στο ασφαλιστικό, η τεράστια διαδήλωση στη Γένοβα, άφησε σημάδια πανικού στις κυρίαρχες τάξεις παγκόσμια και απέραντη χαρά στο δικό μας στρατόπεδο.

Το σύνθημα του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβα "*Είσαστε G8, είμαστε 6 δισεκατομμύρια*" δείχνει ότι αυτή η δύναμη δεν υπάρχει μόνο στην Ελλάδα, αλλά παγκόσμια. Δεν είναι μια σιωπηρή πλειοψηφία, αλλά μια δύναμη που μπορεί να φέρει τα πάνω κάτω.

Η ήττα του ασφαλιστικού άνοιξε τους ασκούς του Αιόλου για τον Σημίτη και συνολικά για το εκσυχρονιστικό μπλοκ μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Ποτέ δεν ξεχνάμε ότι ο Σημίτης προχώρησε στην σύγκλιση του έκτακτου συνεδρίου τον Οκτώβρη για να ξαναποκτήσει τον έλεγχο μέσα στο κόμμα του. Και όλη αυτή την περίοδο δεν κάνει τίποτα άλλο από ραντεβού και συσκέψεις συμβιβασμών με την εσωκομματική αντιπολίτευση.

Ο Σημίτης δεν είναι ο μόνος σοσιαλδημοκράτης πρωθυπουργός που το κόμμα του

Σάββατο 8/9: Το μπλοκ της Πρωτοβουλίας διαδηλώνει στους δρόμους της Θεσσαλονίκης

βρίσκεται σε κρίση μέσα από την λαϊκή κατακραυγή. Στη Βρετανία ο Μπλαίρ έχει τρομοκρατηθεί με την ιδέα ότι φέτος έξω από το συνέδριο του Εργατικού Κόμματος , στις 30 Σεπτέμβρη, θα αντιμετωπίσει μια μικρή Γένοβα. Οι εφημερίδες γράφουν για 10 χιλιάδες διαδηλωτές στο Μπράιτον. Ο Ζοσπέν αναγκάστηκε να δηλώσει ότι υποστηρίζει "τον Φόρο Τόμπιν", βασικό αίτημα του Attac, επειδή φοβάται το τι θα συμβεί στις προεδρικές εκλογές την επόμενη χρονιά. Ο Σρέντερ για πρώτη φορά μετά τις εκλογές που έδωσαν τη νίκη στους Σοσιαλδημοκράτες στη Γερμανία, βλέπει την δημοτικότητά του να πέφτει και να έρχεται δεύτερος στα γκάλοπ. Κι αυτό παρόλο που οι χριστιανοδημοκράτες βρίσκονται σε κρίση.

Ο Σημίτης τις τελευταίες δυο βδομάδες ρίχνει όλες του τις προσπάθειες για να ματαιώσει οποιαδήποτε διαμαρτυρία έξω από τη ΔΕΘ την μέρα της κεντρικής του ομιλίας. Ποτέ άλλοτε τα προηγούμενα χρόνια δεν είχαν γίνει τόσο μεγάλο θέμα οι διαδηλώσεις έξω από την έκθεση. Η προηγούμενη φορά ήταν το 1992 επί Νέας Δημοκρατίας. Τότε ο Μητσοτάκης είχε πάρει την απόφαση να ιδιωτικοποιήσει την ΕΑΣ και οι απεργοί από την Αθήνα οργάνωσαν ανέβασμα με πούλμαν για να τον κράξουν. Η Νέα Δημοκρατία απαγόρεψε τη διαδήλωση και εμπόδισε τα πούλμαν να μπούνε στη Θεσσαλονίκη. Φέτος μπορεί ο Σημίτης να μην προχώρησε σε τέτοιες απαγορεύσεις, αλλά όλοι ξέρουν ότι ο αέρας της Γένοβα και των Πανεργατικών είναι επικίνδυνος για την κυβέρνηση. Η εκστρατεία του Σημίτη για να μην γίνει το συλλαλητήριο, απέτυχε και χιλιάδες διαδηλωτές βάδισαν στους δρόμους της Θεσσαλονίκης το Σάββατο 8 Σεπτέμβρη.

Το ερώτημα είναι εάν όλη αυτή η έκρηξη θα υπάρχει και μέσα στο συνέδριο. Υπάρχουν πολλά μέλη του ΠΑΣΟΚ, ιδιαίτερα τα πιο μαχητικά κομμάτια από τους εργατικούς χώρους, που θα ήθελαν να φύγει ο Σημίτης από την προεδρία του κόμματος. Ελπιζαν ότι στο επόμενο συνέδριο το ΠΑΣΟΚ θα έκανε "στροφή αριστερά" εγκαταλείποντας την εφαρμογή της πιο σκληρής νεοφιλελεύθερης οικονομικής πολιτικής. Ομως τα απλά μέλη όλο και πιο πολύ βλέπουν να χάνεται από μπροστά τους αυτή η προοπτική.

Το 2001 δεν είναι 1996

Ο Σημίτης μπόρεσε και κέρδισε το 1996 όλες τις μάχες μέσα στο ΠΑΣΟΚ, στηριγμένος πάνω σε 3 επιχειρήματα. Το πρώτο ότι σε περίοδο παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, το κράτος πια δεν φτουράει. Τουναντίον, ο μεγάλος κρατικός τομέας στην οικονομία έβαζε εμπόδια στην ενσωμάτωση της ελληνικής οικονομίας στη διεθνή αγορά και στην Ευρωπαϊκή Ενωση πιο συγκεκριμένα. Το δεύτερο ότι το ΠΑΣΟΚ δεν μπορεί πια να στηρίζεται στις "συντεχνίες", εξυπονοώντας τα οργανωμένα εργατικά κομμάτια, κύρια του δημοσίου και των ΔΕΚΟ. Και τρίτο ότι το ΠΑΣΟΚ θα έπρεπε να μετατραπεί σε κόμμα του μεσαίου χώρου, σαν το Δημοκρατικό Κόμμα του Κλίντον και άρα να αλλάξει την προηγούμενη δομή και ιδεολογία του. Οι παλιές διακρίσεις ανάμεσα σε δεξιά και αριστερά υποστήριζε πως είχαν πάψει πια να ισχύουν.

Το εντυπωσιακό δεν ήταν ότι γύρω από τον Σημίτη συσπειρώθηκε το πιο δεξιό κομμάτι, ο Παπαντωνίου, ο Παπαδόπουλος, ο Χριστοδουλάκης και μια σειρά από συμβούλους - τεχνοκράτες του υπουργείου Εθνικής Οικονομίας, αλλά και κομμάτια και παράγοντες που ήταν γύρω από τον Αντρέα Παπανδρέου, καθώς και η ηγεσία της ΠΑΣΚΕ και των μεγάλων συνομοσπονδιών. Πρώην κεϋνσιανοί, φλογεροί αντιδεξιοί και παλιά στηρίγματα του Αντρέα, εγκατέλειψαν τον Τσοχατζόπουλο και στήριξαν τον Σημίτη.

Ακόμα και όσοι από την ηγεσία δεν υποστήριζαν την εκλογή του Σημίτη και ανήκαν στην αντιπολίτευση, είχαν προσαρμοστεί χωρίς μεγάλες αντιδράσεις στη νέα ηγεσία και ιδεολογία του εκσυγχρονιστικού ΠΑΣΟΚ. Η προσαρμογή δεν περιορίστηκε μόνο στο ΠΑΣΟΚ αλλά επηρέασε και την αριστερά. Ο εκσυγχρονιστής Σημίτης έγινε το παράδειγμα προς μίμηση για ένα ολόκληρο κομμάτι της ηγεσίας του ΣΥΝ. Υπήρξαν πολλά στελέχη, όχι μόνο η Δαμανάκη, ίσως η πλειοψηφία της ηγεσίας σε κάποια φάση, που υποστήριζαν ότι η αλλαγή στο ΠΑΣΟΚ ήταν προς την σωστή πλευρά κι αυτό άνοιγε τον δρόμο για μεγαλύτερη συνεργασία ανάμεσα στα δυο κόμματα. Έτσι για μια ολόκληρη περίοδο ο Συνασπισμός είχε μετατραπεί σε ουρά του ΠΑΣΟΚ, πράγμα που ακόμα το πληρώνει.

Ακόμα και το ΚΚΕ ταλαντεύτηκε αρχικά εάν θα έπρεπε να δει με θετικό μάτι την αλλαγή του Σημίτη απέναντι στο "λαϊκίστικο ΠΑΣΟΚ" όπως το έλεγε τότε.

Τι άλλαξε από τότε;

Η απάντηση είναι ΟΛΑ. Αυτά που πριν 5 χρόνια έμοιαζαν αληθοφανή, έχουν γίνει θρύψαλα.

Πρώτα - πρώτα έσπασε η βιτρίνα των "οικονομικών επιτυχιών". Το σχόλιο της Καθημερινής (2 Σεπτέμβρη) που χαρακτήριζε αυτές τις ιδέες σαν "*τις μεθυστικές αυταπάτες περί νέας οικονομίας που δίνουν τη θέση της στους παλιούς εφιάλτες*", είναι πολύ πετυχημένο. Η βασική αιτία αυτών των διαψεύσεων βρίσκεται στην "*επανεμφάνιση της ύφεσης, όχι πια στην περιφέρεια, αλλά στις "ισχυρές βιομηχανικές χώρες που πλήττονται ταυτόχρονα από την οικονομική ύφεση*", όπως επισημαίνει στο ίδιο σχόλιο η εφημερίδα.

Από τον Μπερνστάιν μέχρι τον Μπλερ, τον Σρέντερ και τον Σημίτη, επίγονους - κακέκτυπα, η προσπάθεια της σοσιαλδημοκρατίας τα τελευταία 100 χρόνια, είναι να μας πείσει πόσο ο καπιταλισμός έχει αλλάξει, πόσο η προηγούμενη οικονομική κρίση ήταν η τελευταία και πως τώρα έχει βρεθεί πια το φάρμακο προς μια αιώνια ανάπτυξη. Το εμπόδιο σ' αυτή την ανάπτυξη δεν προέρχεται, υποστηρίζουν, μέσα από το σύστημα, αλλά απ' έξω. Είναι τα συνδικάτα και οι "υπερβολικές διεκδικήσεις", είναι η κρατική παρέμβαση στην οικονομία, που εμποδίζει την δυναμική της αγοράς να λειτουργήσει.

Στη δεκαετία του '90 αυτές οι θεωρίες επανεμφανίστηκαν με τα επιχειρήματα της παγκοσμιοποίησης και της νέας τεχνολογίας.

Η παγκοσμιοποίηση είναι ένα επιχείρημα που χρησιμοποιήθηκε ιδεολογικά όλη την προηγούμενη δεκαετία από όλα τα κόμματα της κυρίαρχης τάξης και τη σοσιαλδημοκρατία.

Κι όμως, το μεγαλύτερο κύμα παγκοσμιοποίησης του καπιταλισμού έγινε πριν τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Στη συνέχεια ο καπιταλισμός πέρασε μια μεγάλη περίοδο που η παγκόσμια οικονομία χαρακτηρίζονταν από την αυτάρκεια των κρατικών οικονομιών (1930-1970). Μόλις την τελευταία δεκαετία οι επιμέρους οικονομίες, σε παγκόσμιο επίπεδο σπάνε τα προστατευτικά τείχη και συνδέονται ξανά με την παγκόσμια αγορά σε επίπεδα αντίστοιχα με τις αρχές του 20ού αιώνα.

Αυτό δεν σημαίνει ότι ο καπιταλισμός έγινε ένα σύστημα όπου οι επιμέρους οικονομίες συνεργάζονται και λύνουν ειρηνικά τους ανταγωνισμούς τους. Τουναντίον η τελευταία δεκαετία της παγκοσμιοποίησης στηρίζεται στις όξυνση των ανταγωνισμών, στους παροξυσμούς των εξοπλισμών, σε νέα μέτωπα πολέμων και σε νέες κρίσεις.

Κανένα μοντέλο "νέας οικονομίας" που στηρίζεται στην τεχνολογία του διαδικτύου δεν ήταν ικανό να ξεπεράσει την κρίση κερδοφορίας που χαρακτηρίζει τον καπιταλισμό τα τελευταία 25 χρόνια. Ακόμα και η οικονομία των ΗΠΑ, που γνώρισε μια συνεχή ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία, δεν μπόρεσε ποτέ να φτάσει το επίπεδο ανάπτυξης και κερδών της δεκαετίας του '60.

Η συγκέντρωση του ΕΚΘ μπροστά στη ΔΕΘ

Οταν αρχίζουν πια οι απολογητές της ελεύθερης αγοράς να ξαναθυμούνται τον Κέϋνς και να λένε ότι "*χρειάζεται επειγόντως μια Νέα Πολιτική*" (Καθημερινή 2/9) είναι φανερό ότι οι υποστηρικτές του "μονόδρομου της παγκοσμιοποίησης" δεν ξέρουν από πού να τα μαζέψουν.

"Το δικαίωμα της ελπίδας"

"*Μέσα σ' αυτή τη δύσκολη περίοδο όμως, για πρώτη φορά μετά από χρόνια και με την αφύπνιση του συνόλου των εργαζομένων, μπορούμε να μιλήσουμε για την ύπαρξη και το δικαίωμα της ελπίδας. Μιας ελπίδας για το ανατρέψιμο της πορείας προς τον Μεσαίωνα, μιας ελπίδας που γιγαντώνεται από την αγωνιστική διάθεση του κόσμου που συμμετέχει πλέον όλο και περισσότερο ενεργά στην διεκδίκηση και διαμόρφωση του μέλλοντός του.*

Η μαζική αντίδραση στα σχέδια της κυβέρνησης για το ασφαλιστικό στη χώρα μας, αλλά και το δυνάμωμα του παγκόσμιου κινήματος που αμφισβητεί πλέον ανοιχτά και δυναμικά, με πρόσφατη την κινητοποίηση της Γένοβα, τις επιλογές των λεγόμενων "ισχυρών" του πλανήτη είναι η απόδειξη ότι τα πράγματα δεν θα είναι τόσο εύκολα από 'δω και μπρος γι' αυτούς που νόμιζαν ότι θα πραγματοποιούσαν περίπατο στις πλάτες των εργαζομένων." Μάκης Τσιμρόγλου, γ. γρ. Ενωτικού Συλ. Εργ. Τράπεζας Πειραιώς, Θεσσαλονίκη

Αυτή η δήλωση, που έκανε ο συγκεκριμένος συνδικαλιστής στην Εργατική Αλληλεγγύη υποστηρίζοντας την κινητοποίηση της Πρωτοβουλίας ΓΕΝΟΒΑ 2001 στη Θεσσαλονίκη, είναι η επιβεβαίωση πως αυτό που ο Σημίτης θεωρούσε ξεπερασμένα και μπόρεσε να πείσει και τους άλλους, έρχονται τώρα σαν εφιάλτες και τον κυνηγάνε. Οι δηλώσεις του συνδικαλιστή από την Τράπεζα Πειραιώς είναι στα στόματα χιλιάδων εργατών που κατέβηκαν στις Πανεργατικές, που πάλεψαν στα νοσοκομεία, στις Τράπεζες, στον ΟΤΕ, στα καράβια, που νίκησαν στο Ασφαλιστικό και που είδαν με τεράστιο ενθουσιασμό τα αδέλφια τους να διαδηλώνουν στην Πράγα, στο Γκέτεμποργκ, στη Γένοβα.

Στις Πανεργατικές του ασφαλιστικού δεν φτάσαμε ξαφνικά και γι' αυτό δεν βρισκόμαστε μπροστά σε ένα στιγμιαίο ανέβασμα του εργατικού κινήματος. Προηγήθηκε η διετία του '97-'98 με την απεργία των 8 εβδομάδων των εκπαιδευτικών, με αίτημα 250 χιλιάδες κατώτατο για τον πρωτοδιόριστο, και η απεργία των 40 ημερών της Ιονικής, ενάντια στην ιδιωτικοποίηση. Η απεργία της Ιονικής ήταν ορόσημο γιατί ξαναζωντάνεψε τις απεργιακές φρουρές και κατάφερε να κλείσει και το τελευταίο υποκατάστημα. Γιατί απευθύνθηκε και ζήτησε συμπαράσταση από τα άλλα σωματεία και την πήρε. Κανείς δεν μπορεί να ξεχάσει εκείνη την Κυριακή το πρωί που το Εργατικό Κέντρο Πειραιά διέκοψε το συνέδριό του, με πρόταση συνδικαλιστή της Εργατικής Αλληλεγγύης και κατέβηκε για να βοηθήσει τους απεργούς που συγκρούονταν με τα ΜΑΤ. Εκείνη την ημέρα παιζόταν η τύχη της απεργίας, εάν κατάφερναν οι διμοιρίες των ΜΑΤ να περάσουν μέσα τους απεργοσπάστες και να βάλουν σε λειτουργία τους κεντρικούς υπολογιστές του Μηχανογραφικού. Σε μάχη σώμα με σώμα με τα ΜΑΤ, η μάχη κερδήθηκε και αυτό έκλεισε τελείως την προσπάθεια της διοίκησης να δουλέψει την Τράπεζα με απεργοσπάστες.

Η μάχη της Ιονικής ήταν κάτι πολύ περισσότερο από μια μεγάλη απεργία. Ήταν η πρώτη μεγάλη κρίση μέσα στο ΠΑΣΟΚ. Συνδικαλιστές και μαχητικοί εργάτες που μέχρι τότε ανήκαν στην ΠΑΣΚΕ, πήγαν με διαδήλωση στην Κ.Ε. του ΠΑΣΟΚ που συνεδρίαζε στο Κάραβελ και μπροστά στα έκπληκτα μάτια των υπουργών έσκιζαν τις κάρτες μέλους τους, φωνάζοντας συνθήματα ενάντια στον Σημίτη. Δεν έφτασαν σ' αυτή τη διαδήλωση να του κατεβάσουν τα παντελόνια, αλλά το έκαναν στον διοικητή της Τράπεζας -στέλεχος του ΠΑΣΟΚ- στη συνέλευση μετόχων που αποφάσιζε τη συγχώνευση της Ιονικής με την Πίστεως.

Ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου, γ.γ. του σωματείου στα ΕΛΠΕ, χαιρετίζει τη συγκέντρωση στην Καμάρα, στις 8 Σεπτέμβρη

Το ότι αυτή η μάχη χάθηκε, το ότι η μάχη των καθηγητών, όπως πολλές άλλες, έκλεισαν με συμβιβασμό, άφησε πίσω ένα κομμάτι πιο έμπειρο και πιο αγανακτισμένο. Αυτός ο κόσμος δεν αισθάνθηκε ηττημένος κι αυτό φάνηκε στη συνέχεια, στο αντιπολεμικό κίνημα του '99 και στις απεργίες μετά από τις εκλογές στις 9 Απρίλη 2000.

Η απεργία στον ΟΤΕ, ενάντια στην ιδιωτικοποίηση, η απεργία των ναυτεργατών ενάντια στη διπλοβάρδια που ανάγκασε την Μινόαν να υποχωρήσει και να κόψει τον αέρα στους εφοπλιστές που ήθελαν να μειώσουν τα πληρώματα, η απεργία στα νοσοκομεία ενάντια στα νομοσχέδια του Παπαδόπουλου, έδειξαν καθαρά ότι το "εμπροσθοβαρές" πακέτο του Σημίτη αντιμετώπιζε τεράστια αντίσταση.

Η μάχη για το ασφαλιστικό ήταν κάτι παραπάνω. Είχε τον ενθουσιασμό από τα γεγονότα στο Σιάτλ, την Πράγα, είχε τη φουσκονεριά της Γένοβα. Ο αέρας του αντικαπιταλιστικού κινήματος δεν περιορίζεται μόνο σ' αυτά που γράφουν οι εφημερίδες και δείχνει η τηλεόραση. Η Πρωτοβουλία Πράγα 2000, έχτισε τη συμμετοχή στην Πράγα, ανοίγοντας την καμπάνια μέσα στους εργατικούς χώρους. Γι' αυτό στην εκδήλωση στον Κολωνό πριν από ένα χρόνο, χαιρέτισαν απεργοί από τον ΟΤΕ, γι' αυτό και στην ίδια την Πράγα υπήρχαν αντιπροσωπείες του ΟΤΕ, της ΠΟΕ-ΟΤΑ, του ΟΛΠ που βάδισαν μαζί μας. Η Πανεργατική στις 10 Οκτώβρη 2000 ενάντια στα ελαστικά ωράρια ήταν η επιβεβαίωση ότι τα πράγματα έχουν αλλάξει. Το εργατικό κίνημα είχε αναγκάσει την ηγεσία της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ να καλέσουν σε 24ωρη και να την οργανώσουν. Ηταν μια Πανεργατική προπομπός του ασφαλιστικού. Η συμμετοχή στην απεργία έφτασε το 100% σε εργοστάσια που είχαν χρόνια να απεργήσουν και για πρώτη φορά το κατέβασμα στην απεργία σήμαινε Εργατικά Κέντρα και Ομοσπονδίες με πολύ κόσμο κάτω από τα πανό τους. Τα συνθήματα της Πράγας κυριαρχούσαν σε όλη τη διαδήλωση.

Οι εξελίξεις ανάγκασαν τις ηγεσίες της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ να αλλάξουν στάση. Η πίεση από τα κάτω ήταν πολύ μεγαλύτερη για να συνεχίσουν να στηρίζουν τον Σημίτη. Εγκατέλειψαν τον ρεαλισμό της αγοράς και ανακάλυψαν ξανά το κοινωνικό ΠΑΣΟΚ. Αυτό σήμαινε ότι αναγκάστηκαν πολλές φορές να καλέσουν απεργίες που ξεκίνησαν από τα κάτω και ταυτόχρονα να τρέχουν για να μην τους ξεφύγουν.

Τα ανοίγματα δεν περιορίστηκαν μόνο στις εργατικές κινητοποιήσεις, αλλά και στο αντικαπιταλιστικό κίνημα. Η ΓΣΕΕ είναι από τις λίγες ευρωπαϊκές συνομοσπονδίες που έβγαλαν απόφαση και για την Πράγα και για τη Γένοβα. Πολύ περισσότερο που η κεντρική της αφίσα που καλούσε στην Πανεργατική για το ασφαλιστικό στις 17 Μάη, είχε σε εντρική θέση το πανό της Πρωτοβουλίας ΓΕΝΟΒΑ 2001.

Αυτό είναι το ηφαίστειο πάνω στο οποίο κάθεται ο Σημίτης, γι' αυτό αναγκάστηκε να καλέσει έκτακτο συνέδριο και γι' αυτό ακόμα κι αν το κερδίσει τυπικά, η συνέχεια γι' αυτόν θα είναι κόλαση. Ο μόνος τρόπος που μπορεί να κερδίσει το Συνέδριο του ΠΑΣΟΚ, είναι συμμαχώντας με το κομμάτι που ο ίδιος παλιότερα μιλούσε απαξιωτικά και το θεωρούσε τελειωμένο. Τους συνδικαλιστές, τον κομματικό μηχανισμό και τα "ιστορικά στελέχη" και όχι στους κυριλάτους τεχνοκράτες σαν τον Γιαννίτση, τον Παπαντωνίου, τον Βερελή, τον Χριστοδουλάκη κλπ. Ακόμα και ο Τσουκάτος αναγκάστηκε να αλλάξει παρέα για να επιβιώσει.

Ο Παύλος Τσίμας στην επιφυλλίδα του στα Νέα του Σαββάτου (8-9/9), βάζει πολύ απλά ότι το πρόβλημα του Σημίτη δεν είναι εάν θα κερδίσει το συνέδριο, αλλά τι θα κάνει στη συνέχεια: "*το πρόβλημα είναι εάν οι λεγόμενοι εκσυγχρονιστές διαθέτουν σχέδιο εκσυγχρονιστικών αλλαγών και ικανότητα να χτίζουν κοινωνικές συμμαχίες και να εξασφαλίζουν ευρείες συναινέσεις για την υλοποίησή τους, αν αυτό ήταν τον Ιούνιο (και παραμένει) το πρόβλημα, τότε ο κ. Σημίτης θα χρειαστεί κάτι περισσότερο από μία -προσωρινή;- επανασυσπείρωση της συνομοσπονδίας των ευγενών του κόμματός του για να κερδίσει το στοίχημά του.*"

Η ευθύνη της ομάδας των συνδικαλιστών του ΠΑΣΟΚ και του Τσοχατζόπουλου που αποφάσισαν να στηρίξουν τον Σημίτη, παρόλο που εμφανίζονται με αριστερή κριτική στην αγορά, είναι μεγάλη. Δίνουν τη δυνατότητα στον Σημίτη να κερδίσει στο συνέδριο και μάλιστα χωρίς ανοιχτή μάχη. Οι συνδικαλιστές, όταν ανακοινώθηκε το συνέδριο, κατέβασαν ένα πρόγραμμα με εργατικά αιτήματα και διεκδικήσεις που ο Σημίτης ξεκαθάρισε ότι δεν τα δέχεται. Αυτό σημαίνει η δήλωση ότι "θέλω καθαρή νίκη και δεν πρόκειται να αλλάξω πορεία στα βασικά". Μια αντιπολίτευση που θα ήθελε να αλλάξει το ΠΑΣΟΚ προς τα αριστερά, προς ένα "κοινωνικό ΠΑΣΟΚ", θα έδινε τη μάχη να κερδίσει το συνέδριο. Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχει στην ηγεσία του ΠΑΣΟΚ ομάδα αποφασισμένη να δώσει μάχη για να αλλάξει το ΠΑΣΟΚ. Γι' αυτό και σ' αυτό το συνέδριο θα υπάρξει αγανάκτηση και φωνές από τα κάτω που δεν θα βρούνε κεντρική διέξοδο.

Αυτός ο ρόλος ανήκει στην Αριστερά. Η Θεσσαλονίκη έδειξε ότι το πάγωμα στην κορυφή δεν περνάει και στη βάση. Μπορεί η ΠΑΣΚΕ στο ΕΚΘ να πισωγύρισε κάτω από πιέσεις όμως η συγκέντρωση έξω από τη ΔΕΘ έγινε και ήταν από τις μεγαλύτερες. Ήταν η πρώτη φορά που το Ε.Κ. στη Θεσσαλονίκη κάλεσε σε συγκέντρωση έξω από την έκθεση την ώρα που ο Σημίτης υποκλινόταν στα αφεντικά του.

Η Πρωτοβουλία ΓΕΝΟΒΑ 2001 έπαιξε καθοριστικό ρόλο στο να γίνει αυτό το συλλαλητήριο. Εδειξε στην πράξη ότι η νίκη του ασφαλιστικού και οι ιδέες του αντικαπιταλιστικού κινήματος είναι πολύ πιο ισχυρές από τον συμβιβασμό και την αδράνεια.

Αυτόν τον ρόλο θα πρέπει να τον επαναλάβουμε πολλές φορές το επόμενο διάστημα, σε όλες τις μάχες που έρχονται. Η Θεσσαλονίκη ήταν μια πρόγευση που έδειξε ότι μπορούμε. Όσο πιο καθαρά, συστηματικά και δυνατά οργανώσουμε αυτή την προοπτική, τόσο πιο εκρηκτικά θα αναδειχθεί η εναλλακτική λύση στα αδιέξοδα του Σημίτη.

η ΚΡΙΣΗ στην καρδιά του συστήματος

Οι ανησυχίες για την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης διεθνώς αναβλύζουν καθημερινά από τις σελίδες των εφημερίδων. Ο ***Κρις Χάρμαν*** εξηγεί πού ακριβώς βρίσκεται η κρίση.

"Η χειρότερη παγκόσμια οικονομική ύφεση το τελευταίο τέταρτο του αιώνα".
"Μια ύφεση που όμοια της δεν έχουμε δει από τη δεκαετία του 80".
"Η 7η μεγαλυτερη ύφεση των τελευταίων 120 ετών".

Αυτές ήταν μόνο κάποιες από τις πρόσφατες περιγραφές για το τι συμβαίνει στην παγκόσμια οικονομία από οικονομικούς σχολιαστές μεγάλων εφημερίδων. Η γιγαντιαία αμερικάνικη οικονομία βιώνει μια ύφεση που θα μπορούσε να μετατραπεί σε ολοκληρωτική κρίση. Πάνω από 750.000 θέσεις εργασίας έχουν εξαφανιστεί και καινούριες απολύσεις ανακοινώνονται κάθε μέρα. Η Ιαπωνία, 2η μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, είναι σε ακόμα χειρότερη κατάσταση. Η ανεργία διπλασιάστηκε στη δεκαετία του '90 καθώς έπεφτε από κρίση σε κρίση. Τώρα ξαναβρίσκεται σε ύφεση. Η κατάσταση στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρώπης, στη Γερμανία, είναι μόνο οριακά καλύτερη. Η χώρα βρίσκεται στο χείλος της ύφεσης, με προβλέψεις ότι οι άνεργοι θα φτάσουν τα 5 εκατομμύρια.

Τέσσερα χρόνια πριν, μια χρηματιστηριακή καταιγίδα ξέσπασε στην Ταϊλάνδη και εξαπλώθηκε για να χτυπήσει τις οικονομίες της Ανατολικής Ασίας, της Ρωσίας και της Λατινικής Αμερικής. Αλλά οι υποστηρικτές του συστήματος διακήρυσαν ότι ήταν απλά μια παροδική μπόρα, καθώς "μόνο" περίπου το ένα τρίτο του πλανήτη σπρώχτηκε στην κρίση. Αυτή η καταιγίδα δεν ήταν μόνο χρηματιστηριακή. Προκλήθηκε από τον τρόπο με τον οποίο οι εταιρίες της Ανατολικής Ασίας έτρεξαν να παράγουν προϊόντα για εξαγωγές, ανταγωνιζόμενες μεταξύ τους στις διεθνείς αγορές, χωρίς να λάβουν υπόψη τους καθόλου τα όρια της αγοράς. Παρασυρμένες απ'αυτή την φαινομενική επιτυχία οι χρηματιστηριακές εταιρίες έριξαν χρήματα σ'αυτές τις χώρες, προκαλώντας μια κλασική "φούσκα" - η οποία έσκασε από μια ξαφνική υποτίμηση του ταϊλανδέζικου νομίσματος.

Ο αντίκτυπος της καταιγίδας στις ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες ήταν, παρόλ' αυτα, κυρίως χρηματιστηριακός. Εταιρίες που είχαν ποντάρει στα νομίσματα και τα χρηματιστήρια της Ανατολικής Ασίας, της Ρωσίας, και της Λατινικής Αμερικής χρεωκόπησαν. Στη συνέχεια η παρολίγο κατάρρευση της κολοσσιαίας χρηματιστηριακής εταιρίας Long Term Capital Management (LTCM) απείλησε να φέρει χάος στη Νέα Υόρκη, το Λονδίνο και τη Φραγκφούρτη όπως και στη Μπανγκόγκ, τη Σεούλ, τη Μόσχα και το Μπουένος Άιρες. Αλλά ο Αλαν Γκρίνσπαν ξέχασε όλη τη ρητορική για τις ελεύθερες αγορές καθώς οργάνωσε την οικονομική στήριξη του LTCM, ενώ το ΔΝΤ άσκησε την απαιτούμενη πίεση για να προστατεύσει τις πληρωμές των τόκων στους δυτικούς δανειστές.

Ο αμερικάνικος καπιταλισμός κατάφερε να συνεχίσει να αναπτύσσεται μέσα από την αναταραχή σα να μην είχε συμβεί τίποτα. Οι πεσμένες τιμές των αγαθών από την Ανατολική Ασία, όπως ηλεκτρικές συσκευές και ρουχισμός κράτησαν μακριά τις πληθωριστικές πιέσεις αλλού. Και τα κεφάλαια που θα πήγαιναν στις "αναδυόμενες οικονομίες" ρίχτηκαν στα αμερικάνικα χρηματιστήρια, το πιο σίγουρο μέρος για να αποκομιστεί ένα γρήγορο κέρδος.

Πριν καλά - καλά καταρρεύσει η μυθολογία για τις Ασιατικές Τίγρεις αντικαταστάθηκε από τη μυθολογία ενός "νέου μοντέλου" που διασφαλίζει ασταμάτητη χωρίς κρίσεις ανάπτυξη για την αμερικάνικη οικονομία. Ισχυρίστηκαν ότι οι νέες τεχνολογίες που έχουν να κάνουν με το τσιπάκι σιλικόνης, παρήγαγαν τεράστια άνοδο στην παραγωγικότητα που εξασφάλιζε αυξανόμενα κέρδη. Στην πραγματικότητα, τα αυξανόμενα κέρδη ήταν αποτέλεσμα μιας πολύ παλιάς συνταγής που είχε να κάνει με την αύξηση του βαθμού εκμετάλλευσης των αμερικάνων εργατών, μαζί με μια αύξηση πάνω από 160 ώρες -ένα μήνα- στο χρόνο εργασίας. Αλλά ακόμα κι αυτά τα κέρδη ήταν χαμηλότερα από το μεγάλο μπουμ της δεκαετίας του 60, και σίγουρα όχι αρκετά για να δικαιολογήσουν το υψηλό επίπεδο των τιμών στο χρηματιστήριο των ΗΠΑ, που έφταναν σε ύψος διπλάσιο απ'αυτό που θά'πρεπε να έχουν με βάση την κερδοφορία των εταιριών.

Οι Αμερικανοί επενδυτές απλά πόνταραν στο ότι τα κέρδη θα συνέχιζαν να αυξάνουν όπως και στο παρελθόν, με μόνη δικαιολογία για τις πράξεις τους το ότι και οι άλλοι επενδυτές έπαιζαν το ίδιο στοίχημα. Φούντωσε ένα κλίμα γρήγορου πλουτισμού που οδήγησε τους επενδυτές - και τους καθηγητές οικονομικών που μετέτρεψαν τις προκαταλήψεις τους σε μαθηματικούς τύπους- να παριστάνουν ότι αυτό που συνέβη στην Ασία δεν είχε καμιά σημασία.

Βασισμένες σ' αυτές τις υποθέσεις, οι ε-

Τώρα, στελέχη των Τραπεζών βλέπουν με δέος πρώην [illegible]

ταιρίες συνέχισαν να υπόσχονται ψηλότερα κέρδη. Κεφάλαια συνέχισαν να ρίχνονται στις ΗΠΑ από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, επιτρέποντας στην αμερικάνικη κατανάλωση να βρεθεί 5% πάνω από την παραγωγή του περασμένου έτους. Τώρα αποκαλύπτεται ότι την εποχή της ασιατικής κρίσης τα πραγματικά κέρδη των αμερικάνικων εταιριών μειώνονταν. Ο Economist (23 Ιούνη 2001) αναφέρει, *'Η εντυπωσιακή άνοδος των κερδών στη δεκαετία του 90 οφείλεται εν μέρει σε μαγειρεμένα λογιστικά... Σύμφωνα με τον Bob Barbera της Hoenig, μιας τράπεζας επενδύσεων, τα δηλωμένα λειτουργικά κέρδη των 500 εταιριών S&P αυξήθηκαν με πολύ πιο γρήγορο ρυθμό από τα κέρδη που μετρήθηκαν στους εθνικούς ισολογισμούς... έτσι, μέσα στη δεκαετία του 90, τα κέρδη στις 500 εταιρίες S&P τριπλασιάστηκαν, αλλά τα κέρδη που καταγράφηκαν στους εθνικούς ισολογισμούς ίσα ίσα διπλασιάστηκαν".*

Οι εταιρίες μπορούσαν να κάνουν αυτό το μαγείρεμα ατιμώρητα όσο οι τιμές των μετοχών παρείχαν μαγικά κέρδη στους επενδυτές. Αλλά τη στιγμή που κάτι, όσο μικρό κι αν ήταν, θα ανασΤάτωνε τον ανοδικό κύκλο, η καταστροφή αναγκαστικά θα εμφανιζόταν απειλητικά. Αυτό το μικρό "κάτι" ήταν η κατάρρευση των υπερβολικά υπερτιμημένων μετοχών των εταιριών ηλεκτρονικού εμπορίου, που είχαν ανέβει ψηλότερα από ο,τιδήποτε άλλο μέσα στους πρώτους μήνες του 2000, αλλά κατέρευσαν προς το τέλος του χρόνου. Λίγοι σχολιαστές αναγνώριζαν ότι προμηνυόταν ο θάνατος τους. Λίγο πριν τα Χριστούγεννα έγινε καθαρό ότι οι πρώτης γραμμής εταιρίες νέας τεχνολογίας είχαν κι αυτές πρόβλημα, και λίγοι άνθρωποι πρόσεξαν ότι εταιρίες σαν τη Τζένεραλ Μότορς δεν τα πήγαιναν και τόσο καλά επίσης. Ακόμα κι έτσι, η μείωση κατά 0,25% ή 0,5% στα επιτόκια ήταν αρκετή για να αναπτερώσει το ηθικό πολλών καπιταλιστών.

Η κυβέρνηση των ΗΠΑ, ο επικεφαλής της Κεντρικής Τράπεζας, Αλαν Γκρίνσπαν, και πολυάριθμοι σχολιαστές των ΜΜΕ ισχυρίζονται ότι η σημερινή κρίση δεν είναι καθόλου βαθιά. Λένε ότι οι μειώσεις στα αμερικάνικα επιτόκια και οι υπέρογκες φοροαπαλλαγές που δίνει ο Μπους στους αμερικάνους πλούσιους θα αποφέρουν μια καινούρια οικονομική άνοδο μέσα σε λίγους μήνες. Είναι δυνατόν, όμως όχι τόσο πιθανό, ότι αυτά τα μέτρα θα αναβάλουν ένα άμεσο βάθεμα της κρίσης. Μπορούν να σταματήσουν μια κατάρρευση της κατανάλωσης αγαθών στις ΗΠΑ και να προστατεύσουν τις αγορές για κάποιες βιομηχανίες. Η προγραμματισμένη μαζική χρηματοδότηση του Νέου Πολέμου των Αστρων μπορεί να δώσει μια τονωτική ένεση στους μεγάλους κατασκευαστές όπλων. Αλλά αυτά τα μέτρα δεν μπορούν να λύσουν τα θεμελιώδη προβλήματα.

Το αμερικάνικο μπουμ του τέλους της δεκαετίας του '90 βασιζόταν σε υπερβολικές προβλέψεις για τα κέρδη των μεγάλων εταιριών. Οι καπιταλιστές και οι σύμβουλοί τους υπέθεταν ότι θα μπορούσαν επ'άπειρον να κάνουν τους αμερικάνους εργάτες να δουλεύουν σκληρότερα και περισσότερο για χαμηλότερους μισθούς, όπως συνέβη σχεδόν σε όλη τη δεκαετία του 90. Βασίζονταν ακόμη στο γεγονός ότι οι εταιρίες είχαν φουσκώσει τα δημοσιευμένα κέρδη τους κατά ένα τρίτο από το 1997, κάνοντας έτσι τις τιμές των μετοχών τους να πετάξουν. Τώρα οι σκληρές αλήθειες χτυπάνε τους καπιταλιστές που έχουν επενδύσει στις ΗΠΑ. Υπάρχουν όρια πάνω απ'τά οποία δεν μπορείς να επεκτείνεις το χρόνο εργασίας ή ν' αναγκάσεις τους εργάτες να δουλεψουν πιο σκληρά. Και η ανάγκη για τις εταιρίες να πληρώσουν τα χρέη τους, τις κάνει να αποκαλύψουν τα αληθινά επίπεδα των κερδών τους. Αυτά τα επίπεδα είναι πολύ χαμηλά για να τους επιτρέψουν να αναλάβουν την καινούρια επένδυση που χρειάζεται για να δοθεί ένα τέλος στην κρίση.

Εν τω μεταξύ, "αναδυόμενες" οικονομίες όπως της Αργεντινής, της Τουρκίας και της Βραζιλίας που βασίζονταν στο αμερικάνικο μπουμ για να βγουν απ'τους πολλούς μπελάδες τους είναι ξανά σε κακά χάλια. Οπως το 1997-98, αυτά τα προβλήματα μπορούν να έχουν αλυσιδωτή επίδραση σε τράπεζες στις ΗΠΑ, τη Γερμανία, την Βρετανία και αλλού. Αλλά αυτή τη φορά, η επίπτωση μπορεί να είναι πολύ μεγαλύτερη, καθώς θα είναι πολύ δύσκολο για τον καθένα απ' αυτούς να προσποιηθεί ότι είναι μόνο το χρηματιστηριακό εποικοδόμημα και όχι ο βιομηχανικός πυρήνας του συστήματος που βρίσκεται σε κρίση.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ: ένας ακόμα πόλεμος του ΝΑΤΟ

Τί γυρεύει ο ελληνικός στρατός στα Σκόπια; Μετατράπηκε το ΝΑΤΟ σε ειρηνευτική δύναμη; Το άρθρο αυτό ψάχνει τις απαντήσεις στα πιεστικά ερωτήματα που ανοίγουν ξανά δίπλα μας.

Η "Συμφωνία της Οχρίδας" και η ανάπτυξη των "αφοπλιστικών" δυνάμεων του ΝΑΤΟ για την επιχείριση "Απαραίτητη Συγκομιδή" δεν κατάφεραν να συγκαλύψουν το γεγονός ότι η Δημοκρατία της Μακεδονίας έχει μετατραπεί σε γήπεδο ενός νέου πολέμου στα Βαλκάνια. Πρόσφατα ακόμα, τα Σκόπια αντιμετώπισαν την απειλή να μετατραπούν σε Σεράγεβο -δηλαδή να βομβαρδιστούν από δυνάμεις που είχαν καταλάβει θέσεις έξω από την πόλη. Είναι πραγματικός κίνδυνος, η Δημοκρατία της Μακεδονίας να γίνει μια νέα Βοσνία.

Το ΝΑΤΟ και η Ε.Ε. ισχυρίζονται ότι κάνουν ό,τι περνάει από το χέρι για να αποτρέψουν αυτή την εξέλιξη. Προβάλουν τους εαυτούς τους σαν τους "λογικούς" που προσπαθούν να αποκλιμακώσουν την ένταση ανάμεσα σε δυο κοινότητες που συγκρούονται. Στην πραγματικότητα πρόκειται για μια επανάληψη. Οπως και στην Βοσνία έτσι και στη Δημοκρατία της Μακεδονίας σπρώχνουν την μια κοινότητα εναντίον της άλλης. Πρέπει να τους σταματήσουμε πριν κάνουν τα Σκόπια ένα νέο Σεράγεβο, κάτι τέτοιο θα ήταν καταστροφικό.

Στην ρίζα των προβλημάτων που ταλανίζουν τα Βαλκάνια τα 100 τελευταία χρόνια -συμπεριλαμβανομένης και της Μακεδονίας- βρίσκονται οι επεμβάσεις των Μεγάλων Δυνάμεων. Το πρόβλημα της καταπίεσης των εθνικών μειονοτήτων που βρίσκονται σε κάθε κράτος της Βαλκανικής είναι αποτέλεσμα των επεμβάσεων των Μεγάλων Δυνάμεων στην περιοχή την περίοδο της κατάρρευσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ου αιώνα. Η Μακεδονία αποτελούσε το κύριο στόχο αυτής της μοιρασιάς. Μια μακεδονική εξέγερση στις αρχές του αιώνα ενάντια στους Οθωμανούς συντρίφτηκε τότε. Κανείς δεν έκανε το παραμικρό για να τους βοηθήσει. Αυτό που έγινε ήταν μια κούρσα ανάμεσα στις Μεγάλες Δυνάμεις για τη μοιρασιά της Μακεδονίας που έφτασε στο αποκορύφωμά της στην διάρκεια του Α' Παγκόσμιου Πόλεμου.

Δέκα χρόνια κράτησε το μακελειό του πολέμου στην περιοχή. Ξεκίνησε το 1912 με τον Α' Βαλκανικό Πόλεμο και τελείωσε το 1922 όταν έληξε η εισβολή των Μεγάλων Δυνάμεων και του ελληνικού στρατού στην Τουρκία. Στο τέλος αυτού του δεκαετούς πολέμου κάποιοι βαλκανικοί λαοί κατάφεραν να αποκτήσουν το δικό τους κράτος. Η Αλβανία έγινε ανεξάρτητη αλλά όχι και η Μακεδονία. Αντίθετα διαμοιράστηκε ανάμεσα στη Βουλγαρία, την Ελλάδα και την Σερβία. Οι Μακεδόνες έπρεπε να περιμένουν πολύ περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο λαό των Βαλκανίων για να αποκτήσουν το κράτος τους. Αυτή η στιγμή ήρθε μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν οι Μακεδόνες που πολέμησαν στο πλάϊ των παρτιζάνων του Τίτο, αναγνωρίστηκαν σαν μια ομόσπονδη Δημοκρατία στα πλαίσια της Γιουγκοσλαβίας.

Αυτό το παρελθόν είναι η πηγή των προβλημάτων. Τα σύνορα που χαράχτηκαν ξανά και ξανά στα Βαλκάνια δεν είχαν σε τίποτα να κάνουν με τις επιθυμίες των ντόπιων πληθυσμών. Ηταν μια μοιρασιά που δημιούργησε ένα σωρό προβλήματα.

Για πολύ καιρό μετά το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο η κατάσταση είχε "παγώσει". Ομως, τα προβλήματα ήρθαν ξανά στην επιφάνεια στις αρχές της δεκαετίας του '90 με την κρίση και την επακόλουθη διάλυση της Γιουγκοσλαβίας. Η εικόνα που επικρατούσε στην Δύση, ήταν πως η Δημοκρατία της Μακεδονίας αποτελούσε το μοναδικό φωτεινό σημείο στο χάος της διάλυσης της Γιουγκοσλαβίας. Δεν πήρε μέρος στον πόλεμο ανάμεσα στην Σερβία και την Κροατία ούτε στον πόλεμο της Βοσνίας. Ομως τα σπέρματα της παρούσας κρίσης ήταν εκεί και η πολιτική της Δύσης αυτή τη δεκαετία τα ενέτεινε ακόμα περισσότερο.

Στις αρχές της δεκαετίας στη Δημοκρατία της Μακεδονίας έγινε δημοψήφισμα για την κήρυξη σε ανεξάρτητο κράτος. Παρόλο που ο πληθυσμός ψήφισε σε ποσοστό πάνω από 90% υπέρ της ανεξαρτησίας, η Ε.Ε. και η Δύση συνολικά έβαλαν όρους για την αναγνώριση του νέου κράτους. Η Ελλάδα ήταν το κράτος που αναμείχθηκε πιο έντονα στην επιβολή τέτοιων όρων. Η κυβέρνηση ισχυριζόταν ότι μια ανεξάρτητη Μακεδονία θα αποτελούσε απειλή, ότι το νέο κράτος έτρεφε φιλοδοξίες να πάρει την Θεσσαλονίκη και το λιμάνι της. Παραμύθια. Αν συγκρίνουμε το στρατό της Δημοκρατίας της Μακεδονίας με τον στρατό της Ελλάδας είναι σαν να συγκρίνουμε τον ελληνικό στρατό με τον στρατό των ΗΠΑ. Αν κάποιος πιστεύει ότι η Ελλάδα μπορεί να αποσπάσει την Ν. Υόρκη από τις ΗΠΑ επειδή εκεί ζουν μερικές χιλιάδες ελληνο-αμερικάνοι, τότε μπορεί να πιστέψει ότι η Δημοκρατία της Μακεδονίας μπορούσε να κάνει το ίδιο με την Θεσσαλονίκη.

Στην πραγματικότητα αυτά τα "επιχειρήματα" κάλυπταν μια εκστρατεία που στόχο είχε την μετατροπή της Μακεδονίας σε προτεκτοράτο.

Οι δυτικοί σύμμαχοι της Ελλάδας συναίνεσαν στην επιβολή των όρων. Η Μακεδονία παραμένει μια Δημοκρατία χωρίς όνομα. Ο ΟΗΕ επίσημα την αποκαλεί Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, επειδή οι μακεδονικές αρχές και η ελληνική κυβέρνηση δεν έχουν ακόμα συμφωνήσει για το όνομα. Η ελληνική πλευρά επιμένει ακόμα ότι η λέξη "Μακεδονία" δεν πρέπει να αποτελεί μέρος της ονομασίας.

Στη διάρκεια όλων των πολέμων της δεκαετίας του '90, η Δημοκρατία της Μακεδονίας ήταν υπό το καθεστώς των πιέσεων. Στις αρχές της δεκαετίας η τότε δεξιά κυβέρνηση της Ελλάδας έκανε συνομιλίες με τον Μιλόσεβιτς. Αργότερα έγινε γνωστό ότι αυτό που συζήτησαν ήταν ο διαμελισμός της Μακεδονίας ανάμεσα στην Ελλάδα και την Σερβία. Δεν συζητούσαν απλά το όνομα αλλά πήγαιναν πολύ μακρύτερα. Ο Κίρο Γκλιγκόρωφ, που ήταν τότε πρόεδρος της Μακεδονίας, αποκάλυψε πρόσφατα στα απομνημονεύματά του ότι οι ελληνικές μυστικές υπηρεσίες προσπάθησαν να τον δωροδοκήσουν με 1.000.000 δολάρια, για να συμφωνήσει στην αλλαγή του ονόματος της Μακεδονίας. Αυτά είναι ενδείξεις: στην Μακεδονία δεν ξέσπασαν μάχες στη διάρκεια της δεκαετίας του '90 -αλλά στην ουσία διεξαγόταν ένας πόλεμος για το ποιος θα ελέγχει το κράτος και ποιες δεσμεύσεις θα επέβαλαν στο μέλλον του.

Αυτή η εκστρατεία δεν κατάφερε να αλλάξει το όνομα της Μακεδονίας. Αλλά είχε μερική επιτυχία. Ο,τιδήποτε ιδιωτικοποιήθηκε στη Μακεδονία έπεσε στα χέρια των ελληνικών επιχειρήσεων. Η μεγαλύτερη τράπεζα αγοράστηκε από μια ελληνική. Το ίδιο και το μεγαλύτερο διυλιστήριο, το πήρε μια ελληνική εταιρεία. Τα προγράμματα ιδιωτικοποιήσεων που επιβλήθηκαν στην Μακεδονία ήταν γενικά προς όφελος των δυτικών επιχειρήσεων αλλά συγκεκριμένα των ελληνικών. Γι' αυτό τώρα ο Υπουργός Εξωτερικών Γ. Παπανδρέου δηλώνει ότι "έχει υποχρέωση" να συμμετάσχει στην αποστολή του ΝΑΤΟ για να προστατέψει τις ελληνικές επενδύσεις.

Είναι σημαντικό να το έχουμε αυτό υπόψη μας, γιατί η φτώχεια που τροφοδοτεί την ένταση στην Μακεδονία δημιουργήθηκε από τέτοιου είδους επεμβάσεις. Αν είσαι νέος Αλβανός στην Μακεδονία είναι πολύ δύσκολο να βρεις δουλειά. Υπάρχει μεγάλη ανεργία, 30% ανάμεσα στους Αλβανούς, αλλά χτυπάει τους πάντες. Σε αυτή την πραγματικότητα πρέπει να αναζητήσουμε το υπόβαθρο της έντασης ανάμεσα στις δυο κοινότητες. Οι ηγέτες της Δύσης είναι υπεύθυνοι για αυτή την κατάσταση, και αυτός είναι ο πρώτος λόγος γιατί δεν τους εμπιστευόμαστε. Είμαστε ενάντια στις επεμβάσεις γιατί ήταν αυτοί που δημιούργησαν το πρόβλημα και δεν μπορούν να είναι μέρος της λύσης του.

Ομως οι ευθύνες τους δεν σταματάνε εδώ. Επιβάλοντας όρους στο τι μπορούσε και τι δεν μπορούσε να κάνει ο κόσμος εκεί, δημιούργησαν μια πυριτιδαποθήκη. Με όλη αυτή την πίεση μεγάλωσαν την φτώχεια και την ένταση ανάμεσα στις δυο κοινότητες. Αυτό είναι το υπόβαθρο της σημερινής κρίσης. Ομως έκαναν την κατάσταση πολύ χειρότερη με τον πόλεμο στο Κόσοβο.

"Προστατεύοντας" τους Αλβανούς του Κόσοβο, άνοιξαν την πόρτα στους Αλβανούς της Μακεδονίας να ζητήσουν μεγαλύτερη αυτονομία. Η παρούσα κρίση ξεκίνησε όταν ο UCK αποφάσισε να δημιουργήσει στην Μακεδονία την ίδια κατάσταση που ξετυλίχτηκε στο Κόσοβο. Είχε κάθε λόγο να κάνει κάτι τέτοιο. Λίγες βδομάδες πριν την έναρξη της εκστρατείας του στην Μακεδονία, η κυβέρνηση αυτής της χώρας υπέγραψε μια συμφωνία με την νέα σερβική κυβέρνηση με την οποία αναγνωρίστηκαν επίσημα τα σύνορα ανάμεσα στις δυο χώρες. Μέχρι τότε αυτό το ζήτημα παρέμενε άλυτο, κληρονομιά της δεκαετίας του '90. Μετά την ανατροπή του Μιλόσεβιτς η νέα κυβέρνηση υπέγραψε την συνθήκη, και αυτό σήμαινε ότι η Δημοκρατία της Μακεδονίας αναγνώριζε επίσημα ότι το Κόσοβο εξακολουθούσε να παραμένει κομμάτι της Γιουγκοσλαβίας. Σ' αυτό το σημείο ξεκίνησε την εκστρατεία του ο UCK, βρίσκοντας ένα πρόθυμο ακροατήριο. Μπόρεσε να κινηθεί σε δυο κατευθύνσεις: και να κερδίσει την συμπάθεια του αλβανικού πληθυσμού με τις ένοπλες επιθέσεις του και παράλληλα να προκαλέσει την επέμβαση του ΝΑΤΟ ελπίζοντας σε μια επανάληψη του σενάριου του Κόσοβο.

Παρόλ' αυτά, μια επανάληψη αυτού του σενάριου είναι πολύ δύσκολη για το ΝΑΤΟ. Δεν έχει την ίδια αντιμετώπιση που είχε στο καθεστώς του Μιλόσεβιτς με την κυβέρνηση της Μακεδονίας. Δεν είχε κανένον να δαιμονοποιήσει, αντίθετα είχε συνεργαστεί με αυτή την κυβέρνηση όλη την περασμένη δεκαετία. Ετσι αυτό που έκαναν ήταν να επιβάλουν μια συμφωνία ανάμεσα στα αλβανικά και τα μακεδονικά κόμματα για αλλαγές στο Σύνταγμα ώστε να επιτευχθεί μια "ισορροπία" ανάμεσα στις δυο κοινότητες. Επίσημα, οι δυτικοί ηγέτες λένε ότι είναι αντίθετοι στην ένοπλη δράση των αλβανών ανταρτών. Την ίδια στιγμή διστάζουν να περιορίσουν τη δράση τους εξαιτίας της συμμαχίας με τον UCK. Δεν μπορούν να την σπάσουν γιατί κάτι τέτοιο θα απειλούσε την στρατιωτική τους παρουσία στο Κόσοβο. Αν τα ΝΑΤΟϊκά στρατεύματα αρχίσουν να πλήττουν τους αλβανούς αντάρτες στην Μακεδονία, δεν θα μπορούν να σταθούν στο Κόσοβο γιατί εξαρτώνται από την ανοχή του αλβανικού πληθυσμού εκεί. Αν η σύγκρουση γενικευόταν θα ήταν πολύ δύσκολο να κρατήσουν την παρουσία τους στο Κόσοβο.

Ετσι από την μια έχουν την πίεση του UCK και από την άλλη δεν μπορούν να επαναλάβουν το σενάριο του Κόσοβο στη Μακεδονία. Κάτι τέτοιο θα αποσταθεροποιούσε όλη την περιοχή. Αν η Μακεδονία διαμελισθεί, οι δυτικοί ηγέτες δεν μπορούν να εγγυηθούν ότι οι σύμμαχοί τους στην περιοχή -η Ελλάδα, η Βουλγαρία, η Αλβανία, η Τουρκία- δεν θα αναμιχθούν ενεργά. Παίζονται πολλά για όλα τα βαλκανικά κράτη σε περίπτωση που τεθεί το ζήτημα. Γι' αυτό οι δυτικοί ηγέτες λένε "Θα βρούμε μια νέα ισορροπία. Μπορούμε να λύσουμε το πρόβλημα με αλλαγές στο Σύνταγμα."

Αυτή η λογική οδήγησε στη Συμφωνία της Οχρίδας, όπου η Δύση πίεσε τα Αλβανικά και τα Μακεδονικά κόμματα, όπως είχε κάνει παλιότερα με τη Συμφωνία του Ντέιτον για τη Βοσνία. Τι είχε γίνει στο Ντέιτον; Οι ΗΠΑ συγκέντρωσαν σ' αυτή την στρατιωτική βάση όλους τους αντιμαχόμενους στη Βοσνία, πέταξαν το κλειδί και τους είπαν: "Οταν συμφωνήσετε με τους όρους μας μπορείτε να υπογράψετε και να γυρίσετε πίσω." Απαραίτητο κομμάτι της Συμφωνίας της Οχρίδας είναι η παρουσία μιας ΝΑΤΟϊκής στρατιωτικής δύναμης για να εξασφαλίσει ότι όλοι θα την τηρήσουν, θα αφοπλίσει τους αλβανούς αντάρτες και θα επιβλέψει την εφαρμογή των αλλαγών στο Σύνταγμα.

Αυτή η λύση φαίνεται λογική, αντί να πολεμάνε ας επεξεργαστούν συνταγματικές αλλαγές. Φαίνεται λογική αλλά δεν είναι. Επιχειρήματα όπως "αν δεν επέμβει η Δύση θα συνεχίσουν να αλληλοσκοτώνονται" έχουν ακουστεί πολλές φορές στο παρελθόν: στην Β. Ιρλανδία και στην Κύπρο για παράδειγμα. Ελεγαν "Οι ελληνοκύπριοι και οι τουρκοκύπριοι θα αλληλοσφάζονται αν δεν υπάρχουν οι εγγυήτριες δυνάμεις". Οι Εγγυήτριες Δυνάμεις είναι εκεί αλλά η Κύπρος είναι στην κατάσταση που ξέρουμε για 40 χρόνια. Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960, προέβλεπε ελληνοκύπριο πρόεδρο της Δημοκρατίας και τουρκοκύπριο αντιπρόεδρο που θα είχε το δικαίωμα βέτο. Ξέρουμε την κατάληξη. Ενας πόλεμος το 1974 και πολλές ένοπλες συγκρούσεις πριν. Η εμπειρία του Κόσοβο και της Βοσνίας στα Βαλκάνια μας οδηγεί να απορίψουμε μια τέτοια λύση, το ίδιο και η παγκόσμια εμπειρία: οι ιμπεριαλιστικές επεμβάσεις -κάτω από το μανδύα της εξισορρόπισης αντίπαλων πληθυσμών- είναι μια φόρμουλα με την οποία επιδιώκουν την επιβολή των δικών τους συμφερόντων.

Πώς μπορούμε να αντιπαλέψουμε αυτή την προοπτική; Οι αλβανοί αντάρτες ισχυρίζονται ότι εκφράζουν τη δυσαρέσκεια της αλβανικής

Διαδήλωση Μακεδόνων στα Σκόπια

μειονότητας, τα κοινοβουλευτικά κόμματα δεν κατάφεραν τίποτα, λένε, χωρίς την δράση των ανταρτών δεν πρόκειται να αλλάξει τίποτα. Από την άλλη οι Μακεδόνες εθνικιστές λένε ότι είναι αντίθετοι στην ΝΑΤΟϊκή επέμβαση, και ο τρόπος για να το κανουν πράξη είναι να πολεμήσουν τους Αλβανούς. Πρέπει να επιμείνουμε ότι δεν μπορούμε να παλέψουμε την δυτική επέμβαση που καταστρέφει την Μακεδονία, ούτε μέσω του αλβανικού ούτε μέσω του μακεδονικού εθνικισμού. Και οι δυο οδηγούν σε αδιέξοδο. Και οι δυο παίζουν το παιχνίδι του ΝΑΤΟ. Ο αλβανικός εθνικισμός το κάνει ανοιχτά. Δηλώνουν ότι είναι σύμμαχοι του ΝΑΤΟ, όπως στο Κόσοβο, και αυτό είναι η καλύτερη απόδειξη του αδιεξόδου. Οι Μακεδόνες εθνικιστές που λένε ότι πολεμάνε τους Αλβανούς επειδή είναι πιόνια του ΝΑΤΟ, στην ουσία βοηθούν το ΝΑΤΟ.

Τον Ιούνη μια διαδήλωση που μπήκε μέσα στο κοινοβούλιο των Σκοπίων πυροδοτήθηκε από την ενέργεια του ΝΑΤΟ να βοηθήσει την εκκένωση του Αρετσίνοβο -ενός χωριού πολύ κοντά στα Σκόπια- από τους αλβανούς αντάρτες που το είχαν καταλάβει. Το ΝΑΤΟ ήταν μπλεγμένο. Αμερικάνοι στρατιωτικοί σύμβουλοι βοήθησαν τους αντάρτες να οργανώσουν την επίθεση και έπαιξαν ρόλο στην αποχώρηση. Ολα αυτά ήταν αλήθεια αλλά η διαδήλωση στο Κοινοβούλιο των Σκοπίων εκφυλίστηκε σε μια αντι-αλβανική συγκέντρωση. Ετσι κάτι που ήταν μια δικαιολογημένη διαμαρτυρία απέναντι στο ΝΑΤΟ έφτασε σε αδιέξοδο. Υπάρχει η δυνατότητα να ενωθούν αλβανοί και μακεδόνες εργάτες ενάντια στον πόλεμο, την φτώχεια, τις διακρίσεις. Παρόλη την έκταση της κρίσης υπάρχουν πολλές περιοχές μέσα στα Σκόπια και σε άλλες πόλεις όπου αλβανοί και μακεδόνες ζουν και δουλεύουν μαζί. Μέχρι πρόσφατα υπήρχαν και απεργίες όπου εργάτες από τις δυο εθνότητες πάλευαν ενωμένοι.

Το ερώτημα είναι αν υπάρχει μια Αριστερά που μπορεί να προσφέρει αυτή την προοπτική σε Αλβανούς και Μακεδόνες εργάτες: να ενωθούν για να παλέψουν την ΝΑΤΟϊκή επέμβαση, ενάντια στους όρους των προγραμμάτων οικονομικής βοήθειας και "ανασυγκρότησης", ενάντια στις διακρίσεις. Ενα τέτοιο κίνημα θα μπορούσε να δώσει στους Αλβανούς μια πραγματική προοπτική αλλαγής. Τα αλβανικά πρέπει να γίνουν επίσημη γλώσσα. Τέτοια αιτήματα μπορούν να υιοθετηθούν.

Τί μπορούμε να κάνουμε για να σπρώξουμε τα πράγματα σε αυτή την κατεύθυνση; Καταρχήν να είμαστε ξεκάθαροι ενάντια στην ΝΑΤΟϊκή επέμβαση λέγοντας "Εξω τα στρατεύματα του ΝΑΤΟ από την Μακεδονία". Η Δύση έχει προκαλέσει τεράστιες ζημιές στην μακεδονική οικονομία, με όλους αυτούς τους όρους, τα εμπάργκο, την εκστρατεία της Ελλάδας ενάντια στην Δημοκρατία της Μακεδονίας που είχε μεγάλο κόστος. Πρέπει να δοθεί βοήθεια χωρίς εκβιαστικούς όρους -το αίτημά μας είναι: δώστε λεφτά και θέσεις εργασίας αντί για στρατεύματα.

Η Ελλάδα είναι τόσο κοντά στο πρόβλημα που παίζει κεντρικό ρόλο στην επέμβαση. Η προβολή τέτοιων αιτημάτων σε όλη την Ευρώπη αλλά ιδιαίτερα στην Ελλάδα, είναι πολύ σημαντική. Στην Ελλάδα μπορούμε να προβάλουμε το σύνθημα για ανοιχτά σύνορα, να μπορούν να έρθουν όσοι θέλουν. Εξαιτίας της κρίσης υπάρχουν πολλοί πρόσφυγες. Το σύνθημά μας πρέπει να είναι "καλοδεχούμενοι".

Η κατάσταση είναι κρίσιμη. Η κρίση κλιμακώνεται και οι εξελίξεις των επόμενων μηνών θα κρίνουν το προς τα που θα πάνε τα πράγματα. Εχουμε λίγο χρόνο στη διάθεσή μας για να εμποδίσουμε την καταστροφή, να μην γίνουν τα Σκόπια Σεράγεβο. Αν προβάλουμε αυτά τα αιτήματα οι εργάτες στα Σκόπια θα μπορούν να δουν ότι υπάρχει εναλλακτική λύση από το να πολεμάνε ο ένας τον άλλο ή να πολεμάνε το ΝΑΤΟ αλληλοσπαρασόμενοι. Πρέπει να δώσουμε το παράδειγμα προς αυτή την κατεύθυνση. Στη διάρκεια του πολέμου στο Κόσοβο υπήρχε ένα τεράστιο αντιπολεμικό κίνημα στην Ελλάδα -το 90% του πληθυσμού ήταν αντίθετο στο ΝΑΤΟ. Μπορούμε να δημιουργήσουμε ξανά αυτή την κατάσταση. Είναι πιο δύσκολο στην παρούσα κατάσταση να οργανώσουμε την αντίσταση στον πόλεμο, γιατί τα επιχειρήματα είναι διαφορετικά. Ομως η δυναμική είναι εδώ. Ετσι θα μπορέσουμε πράγματι να δώσουμε την προοπτική στους εργάτες των Σκοπίων, μια προοπτική που μπορεί να ενώσει αλβανούς, μακεδόνες και έλληνες εργάτες, να παλέψουν για Βαλκάνια που θα είναι ανοιχτά για όλους τους λαούς τους, ενάντια στην φτώχεια και τον πόλεμο.

Το άρθρο αυτό στηρίχτηκε στην εισήγηση του Πάνου Γκαργκάνα στο Marxism 2001

η αναγέννηση της **Αριστεράς** στην ΙΤΑΛΙΑ

Η Γένοβα έφερε ξανά στο προσκήνιο το κίνημα στη χώρα με τις πιο πλούσιες εμπειρίες από την προηγούμενη έκρηξη. Ο *Σωτήρης Κοντογιάννης* θυμίζει τα πολύτιμα διδάγματα για την Αριστερά.

Οι «τρείς μέρες της Γένοβας» άφησαν ανεξίτηλα τα ίχνη τους πάνω στην Ιταλία. Πέντε μόνο μήνες μετά την «εντυπωσιακή» της εκλογική επιτυχία η δεξιά κυβέρνηση του Σίλβιο Μπερλουσκόνι βρίσκεται βυθισμένη στην κρίση. Την ίδια στιγμή, στην άλλη όχθη, το κίνημα έχει αρχίσει να ξαναπιάνει το κόκκινο νήμα της ανυπακοής, της ανταρσίας και εξέγερσης. Μετά τη Γένοβα τίποτα δεν είναι πια ίδιο, ούτε στην Ιταλία, ούτε πουθενά στον κόσμο.

Η δολοφονία του Κάρλο Τζουλιάνι χτύπησε σαν ηλεκτρικό ρεύμα την ιταλική κοινωνία. Χιλιάδες εργάτες, άνεργοι,φοιτητές, μαθητές, νέοι, γέροι, άντρες, γυναίκες έφτασαν το επόμενο πρωϊ στη Γένοβα για να πάρουν μέρος στη μεγάλη διαδήλωση και να φωνάξουν «Assassini-assassini», «Genova Libera» -«δολοφόνοι-δολοφόνοι», «Γένοβα ελεύθερη». Η συμμετοχή -300.000 διαδηλωτές- ξεπέρασε κάθε προσδοκία. Αντί για τον φόβο και την τρομοκρατία η βαρβαρότητα της επίθεσης είχε εμπνεύσει μόνο την οργή και την αποφασιστικότητα.

Οι αντιδράσεις δεν περιορίστηκαν στην Γένοβα. Ολες σχεδόν οι μεγάλες πόλεις της Ιταλίας πλημμύρισαν από μαζικές διαδηλώσεις. Στο Μιλάνο 50.000 διαδηλωτές κατέβηκαν αυθόρμητα στους δρόμους, μόλις μαθεύτηκε η είδηση της δολοφονίας του Τζουλιάνι. Η διαδήλωση που έγινε την επόμενη μέρα ήταν ακόμα μεγαλύτερη.

Οι εφημερίδες κατέγραψαν πάνω από 45 συγκεντρώσεις συμπαράστασης στο Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας τις επόμενες μέρες - πολλές από αυτές με συνθήματα «Assassini-assassini» έξω από τα τοπικά αστυνομικά τμήματα: 50.000 στη Ρώμη, 15.000 στη Μπολόνια, 5.000 στη Μπρέσια, 5.000 στο Παλέρμο, την πρωτεύουσα της Σικελίας, χιλιάδες στη Βενετία, την Τριέστη, τη Νάπολι, την Ανκόνα. Στο Κάλιαρι, την πρωτεύουσα της Σαρδηνίας, μια συναυλία του Μανού Τσάου μετατράπηκε σε οργισμένη πορεία μέσα από τους δρόμους της πόλης -με τον ίδιο τον Μανού Τσάου στην κεφαλή.

Παντού οι διαδηλωτές ζητούσαν την παραίτηση του Κλαούντιο Σκαγιόλα, του υπουργού Εσωτερικών και την τιμωρία των υπεύθυνων της αστυνομικής θηριωδίας. Αλλά δεν περιορίστηκαν σε αυτά. «Το αίμα δικό μας, τα κέρδη δικά σας» έγραφαν κάποια πανό, «Κυβέρνηση δολοφόνων» κάποια άλλα.

Η κυβέρνηση δυσκολεύεται ακόμα και να κρύψει τον πανικό της. Λίγες μέρες μετά την Γένοβα ο Μπερλουσκόνι ζήτησε από το ΝΑΤΟ να μεταφέρει σε άλλη χώρα την σύνοδο κορυφής που επρόκειτο να γίνει στα τέλη Σεπτέμβρη στο Palazo Reale της Νάπολης. Η ιταλική κυβέρνηση δεν δίστασε να ομολογήσει ότι φοβόταν μια επανάληψη των γεγονότων της Γένοβας. Τελικά μόνο οι πρακτικές δυσκολίες «έπεισαν» τον Μπερλουσκόνι να δεχτεί να γίνει η σύνοδος σε ιταλικό έδαφος -όχι βέβαια στο κέντρο της Νάπολης αλλά στην Ακαδημία Ρουτσόλι, μια στρατιωτική βάση έξω από την πόλη.

Το "καυτό φθινόπωρο" του 1969

Η Ιταλία έχει ένα μεγάλο παρελθόν εργατικών κινητοποιήσεων και εξεγέρσεων που ξεκινάει από την «κόκκινη διετία» (1919-1920) και φτάνει την «ταραγμένη» δεκαετία του '70. Οι εργάτες και η νεολαία της Ιταλίας «απειλούν» τώρα να ξαναπιάσουν την άκρη αυτού του κόκκινου νήματος -και αυτή η «απειλή» σκορπάει δίκαια τον πανικό μέσα στην άρχουσα τάξη.

Για τα αφεντικά της Ιταλίας η δεκαετία του '70 ήταν ένας εφιάλτης. Η δεκαετία άνοιξε με το «καυτό φθινόπωρο» του 1969: ένα τεράστιο κύμα κινητοποιήσεων που, σύμφωνα με τους ανταποκριτές της εποχής, «έρριξε τη χώρα σε πολιτικό, διοικητικό, οικονομικό και κοινωνικό χάος». Για μια ολόκληρη πενταετία οι εργάτες και η νεολαία της Ιταλίας ήταν κυριολεκτικά στο πόδι. Οι διαδηλώσεις, οι στάσεις εργασίας, οι απεργίες, οι καταλήψεις διαδέχονταν η μια την άλλη χωρίς σταματημό.

Η μαζικότητα και η μαχητικότητα του κινήματος έσπρωξαν την άρχουσα τάξη σε, σχεδόν άτακτη, υποχώρηση. Μέσα σε λίγα χρόνια οι εργάτες κέρδισαν με τους αγώνες τους όσα δεν είχαν κερδίσει μέσα στις τέσσερεις δεκαετίες της «ανάπτυξης» και της «προόδου». Θεσμοθετήθηκε η βδομάδα των 40 εργάσιμων ωρών. Αναγνωρίστηκε το δικαίωμα στον συνδικαλισμό -και των συνελεύσεων στους χώρους δουλιάς σε ώρες εργασίας, χωρίς περικοπές στα μεροκάματα! Επιβλήθηκε η "Scala Mobile", η αυτόματη αναπροσαρμογή των μισθών με βάση τον πληθωρισμό, χωρίς τους «ετεροχρονισμούς» και

τα «κουτσουρέματα» της δικής μας ΑΤΑ. Το 1974 το δικαίωμα στο διαζύγιο, ένα ζήτημα ταμπού για την πανίσχυρη Καθολική Εκκλησία, αναγνωρίστηκε με νόμο του κράτους, ύστερα από ένα δημοψήφισμα που εξελίχθηκε σε συγκλονιστική πολιτική μάχη.

Οι σημαίες της ιταλικής Αριστεράς έδωσαν το χρώμα στη Γένοβα

Το «μακρύ, καυτό φθινόπωρο» δεν είχε πέσει από τον ουρανό. Στην Ιταλία ένα μαζικό κίνημα ξέσπασε στα πανεπιστήμια τη διετία 1967-68. Η αφορμή ήταν οι τρομαχτικές ελλείψεις της παιδείας -σε αίθουσες, καθηγητές, βιβλία. Οι πραγματικές αιτίες, όμως, ήταν πολύ βαθύτερες και η κριτική του κινήματος πολύ γρήγορα άρχισε να "ξεχειλίζει" στα μεγάλα, καυτά ζητήματα της κοινωνίας: τη φτώχεια, την εκμετάλλευση, τη διαφθορά στην κορυφή της κοινωνίας, τον πουριτανισμό της άρχουσας τάξης. Η νεολαία άρχισε να ανακαλύπτει τον Μαρξ, την κριτική στον καπιταλισμό, την επανάσταση.

Το 1968 δεκάδες οργανώσεις που ονομάζονταν "Μαρξιστικές" και "Επαναστατικές" άρχισαν να ξεφυτρώνουν μέσα στα πανεπιστήμια. Η ρωσική εισβολή στην Τσεχοσλοβακία είχε γεννήσει μια μαζική αμφισβήτηση του "υπαρκτού σοσιαλισμού" και χιλιάδες αγωνιστές άρχισαν να ψάχνουν στα αριστερά του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος (PCI) για εναλλακτική λύση. Οι ήρωες της νέας αριστεράς δεν ήταν πιά ο Στάλιν και ο Μπρέζνιεφ. Ηταν ο Τσε Γκεβάρα, η "ψυχή" της επανάστασης της Κούβας. Οι "Μαύροι Πάνθηρες" που είχαν κηρύξει τον πόλεμο στον ρατσισμό στις ΗΠΑ. Οι ηρωϊκοί Βιετκονγκ που πολεμούσαν τον ισχυρότερο στρατό του κόσμου στις ζούγκλες του Βιετνάμ. Ο ίδιος ο Μάο ΤσεΤούνγκ, ο σταλινικός ηγέτης της Κίνας, απέκτησε τη φήμη του "μεγάλου τιμονιέρη" της επανάστασης μετά την ρήξη του με τη Ρωσία.

Κάποιες από αυτές τις οργανώσεις προσπάθησαν να χτίσουν συστηματικές γέφυρες με την εργατική τάξη: μοίραζαν προκηρύξεις έξω από τις πύλες των εργοστασίων, έγραφαν συνθήματα στους τοίχους, πουλούσαν τις εφημερίδες τους, έπιαναν συζητήσεις, οργάνωναν συγκεντρώσεις. Η ανταπόκριση ήταν απρόσμενα μεγάλη. Γρήγορα ανακάλυψαν ότι ο πυρετός που είχε χτυπήσει τα πανεπιστήμια είχε άρχισει να "μολύνει" και τους εργασιακούς χώρους -τα εργοστάσια, τα καταστήματα, τα γραφεία, τις δημόσιες υπηρεσίες. Ετσι γεννήθηκε το "καυτό φθινόπωρο".

Οι απεργίες άρχισαν να ξεσπάνε η μια μετά την άλλη στην Ιταλία. Σε όλα τα μεγάλα εργοστάσια οι εργάτες, σχεδόν αυθόρμητα, οργάνωναν μαζικές συνελεύσεις, συζητούσαν τα αιτήματά τους και αποφάσιζαν να τα διεκδικήσουν. "Στο διάλειμμα, στο κυλικείο ο κόσμος πήδαγε ξαφνικά πάνω στα τραπέζια, έτσι άρχισαν οι μαζικές συνελεύσεις" θυμάται ένας εργάτης από τη Fiat.

Συχνά οι συνελεύσεις αυτές αποφάσιζαν να υιοθετήσουν άλλες μορφές πάλης. Κάποιοι αποφάσιζαν να «φρενάρουν» τη γραμμή παραγωγής. Κάποια εργοστάσια υιοθετούσαν την στρατηγική της «σκακιέρας» -κάθε μέρα απεργούσε και ένα άλλο τμήμα, παραλύοντας έτσι μόνιμα την παραγωγή. Στα πιο μαχητικά εργοστάσια οι εργάτες έβαζαν στο στόχαστρο τα αφεντικά και τους διευθυντές -προσωπικά. «Το κυνήγι του διευθυντή έγινε γρήγορα συνήθεια» θυμάται ο ίδιος εργάτης από την Fiat. «Μερικές φορές τους πιάναμε και τους πετάγαμε έξω από τις πύλες, μερικές φορές τους δέναμε, τους βάζαμε μια κόκκινη σημαία στα χέρια και τους αναγκάζαμε να βαδίσουν μαζί μας, στην πρώτη γραμμή της πορείας».

Η στρατηγική της εντασης

Η κατάσταση είχε αρχίσει να ξεφεύγει επικίνδυνα από τον έλεγχο της άρχουσας τάξης και το χειρότερο, για αυτή, το κίνημα δεν έμοιαζε να έχει τέλος. Το 1968-69 οι απεργίες τετραπλασιάστηκαν σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια. Το 1970 η κυβέρνηση κατέγραψε "εργασιακές διαταραχές" σε 4.000 διαφορετικά εργοστάσια!

Η οικονομική ύφεση του 1971 έκανε τα πράγματα ακόμα πιο δύσκολα για τα αφεντικά. Στη Νάπολι ξέσπασαν μαζικές διαδηλώσεις ανέργων, στο Μιλάνο ένα κύμα καταλήψεων άδειων σπιτιών από μετανάστες-εργάτες από το νότο κατέληξε σε βίαιες συγκρούσεις με την αστυνομία. Στις φυλακές οι κρατούμενοι εξεγέρθηκαν. Το 1972 η "αναταραχή" χτύπησε τα λύκεια.

Οι επαναστατικές ιδέες κέρδιζαν συνεχώς νέα ακροατήρια. Οι τρεις μεγαλύτερες οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς της εποχής, η Lotta Continua ("Αδιάκοπη πάλη), η Il Manifesto", ("Το Μανιφέστο») και η Avanguardia Operaia ("Εργατική Πρωτοπορία») είχαν δεκάδες χιλιάδες μέλη, καθημερινές εφημερίδες και μεγάλη επιρροή στα εργοστάσια και τα πανεπιστήμια. Στα μάτια εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων η ανατροπή του καπιταλισμού έμοιαζε θέμα μερικών χρόνων -ίσως και μηνών. Ενα σύνθημα της εποχής έλεγε "Fascisti, Borghesi - ancora pochi mesi", "φασίστες, Αστοί - ακόμα λίγους μήνες".

Δυστυχώς, όμως οι ελπίδες τους δεν υλοποιήθηκαν. Δέκα περίπου χρόνια μετά το "καυτό φθινόπωρο" οι καπιταλιστές είχαν ανακτήσει τον έλεγχο των εξελίξεων. Οι απεργίες είχαν σταματήσει, οι πρωταγωνιστές είχαν πεταχτεί έξω από τα εργοστάσια, οι επαναστατικές οργανώσεις είχαν διαλυθεί. Το 1980 πάνω από 3.000 αγωνιστές βρίσκονταν στις φυλακές με την κατηγορία του "τρομοκράτη".

Τι έφταιξε; Τρεις αλληλένδετοι παράγοντες έπαιξαν καθοριστικό

ρόλο για αυτή την ήττα. Ο πρώτος ήταν η "στρατηγική της έντασης", η βίαιη και βρώμικη αντίδραση της άρχουσας τάξης. Ο δεύτερος ήταν ο ρόλος της επίσημης αριστεράς, η προκλητική συμμαχία του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος με τον καπιταλισμό. Και οι δυο αυτοί παράγοντες θα μπορούσαν να είχαν "αφοπλιστεί" αν είχαν απέναντί τους μια δυνατή και ξεκάθαρη επαναστατική αριστερά. Δυστυχώς -και αυτός ήταν ο τρίτος κρίσιμος παράγοντας της ήττας- οι οργανώσεις της επαναστατικής αριστεράς δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν. Οι αδυναμίες τους "έσωσαν" την άρχουσα τάξη της Ιταλίας -και όχι μόνο- από την χειρότερη κρίση της μεταπολεμικής της ιστορίας.

Τον Δεκέμβρη του 1969 μια βόμβα εξεράγη, χωρίς καμιά προειδοποίηση, στο Μιλάνο. Ο απολογισμός 16 νεκροί, 90 τραυματίες. Οι εφημερίδες και τα δελτία ειδήσεων έτρεξαν αμέσως να ρίξουν τις ευθύνες στους κομμουνιστές και τους αναρχικούς. Ηταν τα "εγκαίνια" της "στρατηγικής της έντασης" -της προσπάθειας της κυβέρνησης να δημιουργήσουν, με τη βοήθεια των μυστικών υπηρεσιών και των φασιστικών συμμοριών, μια εικόνα χάους και έναν διάχυτο φόβο. Βόμβες έσκαγαν αδιάκριτα, χωρίς προειδοποίηση, σε σταυροδρόμια και πλατείες, σε τράπεζες και αγορές, αφήνοντας κάθε φορά πίσω τους δεκάδες θύματα. Το αποκορύφωμα ήταν η πολύνεκρη προβοκάτσια των φασιστών και των μυστικών υπηρεσιών στο σιδηροδρομικό σταθμό της Μπολόνια τον Αύγουστο του 1980.

Ηταν μια στρατηγική με δύο στόχους. Από τη μια να πείσει τα πιο συντηρητικά στοιχεία της κοινωνίας για την ανάγκη ενός ισχυρού κράτους -ασυδοσία για την αστυνομία, βαριές ποινές για τους "εγκληματίες", περιορισμό στα πολιτικά δικαιώματα κλπ. Και από την άλλη να προκαλέσει το κίνημα, να το σπρώξει στη λογική της "άμεσης απάντησης".

Ο "ιστορικός συμβιβασμός"

Το "καυτό φθινόπωρο" και η πίεση της επαναστατικής αριστεράς ανάγκασαν το ΙΚΚ να υιοθετήσει ριζοσπαστική φρασεολογία και μια πιο αγωνιστική γραμμή στους χώρους δουλιάς. Η "ταραγμένη δεκαετία" αύξησε την επιρροή και των επαναστατικών και των μεταρρυθμιστικών κομμάτων της αριστεράς.

Η ηγεσία του ΙΚΚ, όμως, δεν πίστευε στο κίνημα. Το 1973 ο Μπερλινγκουέρ, ο γραμματέας του ΙΚΚ, διατύπωσε τη "θεωρία" του "ιστορικού συμβιβασμού". Η αφορμή ήταν το πραξικόπημα του στρατηγού Πινοσέτ στη Χιλή, που ανέτρεψε την μεταρρυθμιστική κυβέρνηση του Αλιέντε και έσφαξε χιλιάδες αγωνιστές της Αριστεράς. Το πραξικόπημα ήταν μια δραματική προειδοποίηση για τους υποστηρικτές του "κοινοβουλευτικού δρόμου". Εδειχνε εξώφθαλμα ότι ο έλεγχος του κρατικού μηχανισμού δεν ήταν στα χέρια της εκλεγμένης κυβέρνησης και του κοινοβουλίου. Ο Μπερλινγκουέρ, όμως, έβγαλε το εντελώς ανάποδο συμπέρασμα. Η πόλωση, ανάμεσα στη δεξιά και την αριστερά, έλεγε, φέρνει μόνο τον κίνδυνο του πραξικοπήματος. Η λύση ήταν μια κοινή κυβέρνηση όλων των κομμάτων -από τη δεξιά μέχρι την αριστερά- που θα μπορούσε να εγγυηθεί την ομαλότητα και να κάνει, σιγά-σιγά, τις "προοδευτικές" μεταρρυθμίσεις. Για την αριστερά είχε έρθει η ώρα του "συμβιβασμού" με την άλλη όχθη.

Η "στροφή" του ΙΚΚ είχε καταστροφικές συνέπειες για το κίνημα. Στην FIAT η ηγεσία του συνδικάτου, με πρόσχημα την «πετρελαϊκή» οικονομική κρίση, έκλεισε μια απαράδεκτη συμφωνία με τον Ανιέλι: χιλιάδες εργαζόμενοι τέθηκαν σε διαθεσιμότητα, μένοντας για τρεις και τέσσερεις μήνες απλήρωτοι -με την συγκατάθεση των εκπροσώπων τους! Η ήττα στη FIAT, που ήταν προπύργιο του μαχητικού συνδικαλισμού, ήταν ψυχρολουσία για όλους τους εργάτες.

Η "Αυτονομία" ήταν ένα ρεύμα που είχε ξεκινήσει από μια ομάδα διανοούμενων γύρω από τον Τονι Νέγκρι -καθηγητή κοινωνιολογίας στο πανεπιστήμιο της Πάντοβας.

Ηταν μια θεωρία που πρόσφερε υποκατάστατα για την εργατική τάξη. Ηταν προπομπός των αντιλήψεων για το "τέλος" της εργατικής τάξης, αλλά τότε δεν εμφανιζόταν έτσι. Μιλούσε για το τέλος του "εργάτη - μάζα" και την ανάδειξη του "κοινωνικού προλεταριάτου" σαν το νέο "επαναστατικό υποκείμενο". Ο Νέγκρι είχε επεκτείνει την έννοια του "εργοστάσιου" έτσι ώστε να περιλαμβάνει όλη την κοινωνία. "Προλετάριοι" δεν ήταν οι εργάτες (που βαφτίστηκαν ενσωματωμένοι), αλλά ο κάθε εξεγερμένος. Αντί για τα συνδικάτα και τις απεργίες, η νέα συλλογικότητα βρίσκοταν όταν οι εξεγερμένοι έβγαιναν στους δρόμους. Το "μαζικό κίνημα" του Νέγκρι ήταν απλά το άθροισμα των αντιστάσεων. Η "μαζική βία" το άθροισμα των βίαιων συγκρούσεων ανάμεσα στα "κινήματα" και το κράτος.

Την ίδια χρονιά άρχισαν να εμφανίζονται "ειδικές" ομάδες «περιφρούρησης» στις συγκεντρώσεις -διαδηλωτές οπλισμένοι με κράνη, ασπίδες και μεγάλα ξύλινα κοντάρια. Οι διαδηλώσεις άρχισαν να γίνονται όλο και πιο «στρατιωτικές» και όλο και πιο βίαιες.

Και τα πράγματα έγιναν ακόμα χειρότερα με την εμφάνιση των «συντρόφων με τα P38» -μιας ομάδας διαδηλωτών που έβγαιναν ξαφνικά στο πλάϊ της διαδήλωσης για να ανοίξουν πυρ με περίστροφα P38 ενάντια στους αστυνομικούς και να ξανακρυφτούνε ύστερα μέσα στον όγκο της πορείας. Κατά κανόνα οι διαδηλώσεις έκλειναν μέσα σε έναν καταιγισμό πυροβολισμών και όχι με ομιλίες και συγκεντρώσεις.

Και ξαφνικά, καθόλου παράξενο, σταμάτησαν ολοκληρωτικά να υπάρχουν διαδηλώσεις. Ο κόσμος δεν είχε καμιά διάθεση να συμμετέχει σε πορείες όπου οι πρωταγωνιστές θα ήταν οι κάθε λογής «ειδικοί» και ο ίδιος θα περιοριζόταν στον ρόλο του κομπάρσου -και όλα αυτά με κίνδυνο να ξυλοκοπηθεί, να ποδοπατηθεί ή να πυροβοληθεί.

Σήμερα, τριάντα χρόνια αργότερα, η κατάσταση θυμίζει έντονα τις μέρες του '70. Στις 16 Ιούλη, λίγες μέρες πριν από τη μεγάλη διαδήλωση, μια επιστολή-βόμβα τραυμάτισε έναν αστυνομικό στη Γένοβα. Λίγες μέρες μετά μια ακόμα βόμβα έσκασε στην Βενετία. Ο Ντάριο Φο, ο θεατρικός συγγραφέας που έχει αποτυπώσει το κλίμα του '70 στο έργο του «Ο τυχαίος θάνατος ενός αναρχικού» έλεγε χαρακτηριστικά, λίγες μέρες πριν από τη Γένοβα.

«Αυτό που βλέπουμε σήμερα είναι μια απίστευτη επανάληψη αυτών που συνέβησαν τότε. Αντιμέτωπο με την ανάπτυξη ενός, βαθιά ειρηνικού παγκόσμιου κινήματος διαμαρτυρίας, το σύστημα απαντάει προσπαθώντας να το σπρώξει σε μια κλιμακούμενη βία. Γι' αυτό έχουμε βόμβες και δικαιολογίες για τον ξυλοδαρμό και την σύλληψη διαδηλωτών, ελπίζοντας ότι κάποιοι νέοι άνθρωποι θα εμπλακούν σε βίαιες αντιπαραθέσεις. Και για να βεβαιωθούν ότι αυτό θα συμβεί, πάω στοίχημα και το τελευταίο μου δολάριο, οι προβοκάτορες έχουν ήδη αναλάβει δράση».

Το αντικαπιταλιστικό κίνημα που γεννήθηκε στο Σιατλ τον Δεκέμβρη του 1999 έχει δείξει, μέχρι σήμερα, μια τρομαχτική ωριμότητα και έχει καταφέρει να αποκρούσει τις σημερινές «στρατηγικές της έντασης». Στο Γκέτενμποργκ οι διαδηλωτές απάντησαν με μια τεράστια συγκέντρωση στη βία και τους δολοφονικούς πυροβολισμούς της Σουηδικής αστυνομίας. Το ίδιο ακριβώς, και σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα, έγινε στη ίδια τη Γένοβα.

Το κίνημα βγήκε πιο δυνατό και πιο αποφασισμένο από τις πρώτες του μάχες. Ο πόλεμος, όμως, δεν έχει κριθεί ακόμα. Η νέα αριστερά που γεννιέται έχει να μάθει πολλά από την «ταραγμένη δεκαετία» του '70. Τα συμπεράσματα από το «μακρύ, καυτό φθινόπωρο» είναι εξαιρετικά πολύτιμα.

μετά τη ΓΕΝΟΒΑ
συνεχίζουμε

Η Γένοβα ήταν ένα τεράστιο βήμα για να μπει το αντικαπιταλιστικό κίνημα στους χώρους δουλειάς

Η επιτυχία της Γένοβας αντηχεί και θα αντηχεί για μεγάλο χρονικό διάστημα.
Ο ***Πάνος Γκαργκάνας*** ανοίγει τις σελίδες του αφιερώματός μας, εξετάζοντας τις επιπτώσεις πανοραμικά.

Η μαζική έκρηξη της Γένοβας ενάντια στους 8 "πλανητάρχες" του καπιταλισμού έσκασε σαν βόμβα πολλών μεγατόνων και προκαλεί παλιρροϊκό κύματα σε κάθε κατεύθυνση.

Στην ίδια την Ιταλία, η κυβέρνηση Μπερλουσκόνι ομολογεί έμμεσα την έκταση της ήττας της, με τον τρόπο που προσπαθεί να αποφύγει τις επόμενες επίσημες διεθνείς διοργανώσεις που έχει αναλάβει: τη συνάντηση του FAO (Οργάνωση Τροφίμων και Γεωργίας του ΟΗΕ) στη Ρώμη και του ΝΑΤΟ στη Νάπολι. Ο Μπερλουσκόνι θέλει να στείλει τον FAO στην Αφρική και το ΝΑΤΟ σε μία στρατιωτική βάση.

Στο μεταξύ το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και η Παγκόμια Τράπεζα αποφάσισαν επίσημα να μειώσουν τη χρονική διάρκεια των συναντήσεων κορυφής που οργανώνουν κάθε εξάμηνο, από 5 σε 2 ημέρες, ώστε να δίνουν μικρότερο στόχο στους διαδηλωτές.

Οι σοσιαλδημοκρατικές κυβερνήσεις στην Ευρώπη εμφανίζονται διχασμένες μετά τη Γένοβα. Στο ένα άκρο στέκει ο Τόνι Μπλερ που ανακάλυψε στο πρόσωπο των διαδηλωτών της Γένοβα το νέο του εχθρό. Στο Γκέτεμποργκ είχε δηλώσει ότι οι διαδηλωτές είναι "περιπλανώμενο τσίρκο αναρχικών". Τώρα το ξανασκέφτηκε και αποφάσισε ότι αυτό το κίνημα αντιπροσωπεύει την επιστροφή στις παλιές "αμαρτίες" της Αριστεράς και γι'αυτό θα το πολεμήσει, όπως πολέμησε το παλιό Εργατικό Κόμμα. Σύμφωνα με τους Φαϊνάνσιαλ Τάιμς "*ο κ. Μπλερ είναι σπάνια ευτυχέστερος από τη στιγμή που επιτίθεται στην παλιά αριστερά και -σύμφωνα με τους φίλους του- η Γένοβα του προμήθευσε μία χρήσιμη πολιτική πυξίδα, αυτό το πλέον πολύτιμο εργαλείο- έναν καθαρά προσδιορισμένο εχθρό*". Παρένθεση: Κλείνοντας τις εργασίες της Κεντρικής Επιτροπής του ΠΑΣΟΚ που ψήφισε τις "θέσεις" για το Συνέδριο του, ο Σημίτης διακήρυξε κι αυτός την αντίθεσή του σε όσους ζητάνε αλλαγή πορείας και απειλούν "να μας γυρίσουν σε καταστάσεις που με τόσο κόπο ξεπεράσαμε".

Στο άλλο άκρο αυτού του φάσματος στέκεται η "πονηρή" σοσιαλδημοκρατία της Γαλλίας που ελπίζει να εισπράξει εκλογικά από ένα "άνοιγμα προς την αμφισβήτηση της παγκοσμιοποίησης". Σύμφωνα με

τον Ζοσπέν "την ίδια στιγμή που καταδικάζει τη βία, στην οποία καταφεύγει μία μειοψηφία με πρόσχημα την καταγγελία των αρνητικών επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης, η Γαλλία επιχαίρει για την παγκόσμια εμφάνιση ενός κινήματος πολιτών, στο βαθμό που εκφράζει την επιθυμία της πλειοψηφίας της ανθρωπότητας να μοιράσουν καλύτερα οι μελλοντικοί καρποί της παγκοσμιοποίησης". Σε αντιστοιχία με αυτόν τον προσανατολισμό, ο Ζοσπέν στην πρώτη τηλεοπτική εμφάνιση του μετά τις διακοπές έκανε φιλικές χειρονομίες προς την κατεύθυνση του Φόρου Τόμπιν, που αποτελεί το βασικό αίτημα της καμπάνιας ATTAC στη Γαλλία. Σύμφωνα με δημοσκόπηση που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Λε Μοντ στις 19 Ιούλη, τα δύο τρίτα του πληθυσμού στη Γαλλία θεωρούν ότι η παγκοσμιοποίηση ευνοεί τους πλούσιους, τις πολυεθνικές επιχειρήσεις και τις χρηματιστηριακές αγορές, ενώ απειλεί τις θέσεις εργασίας και τις μικρές επιχειρήσεις. Οπως και στην Ελλάδα, οι δημοσκοπήσεις στη Γαλλία έδειξαν ότι η υποστήριξη για τη Γένοβα είναι πλειοψηφικό ρεύμα.

Οι απόπειρες διαλόγου δεν περιορίζονται στους σοσιαλδημοκρατικούς κύκλους. Το ΔΝΤ και η Π.Τ. προγραμματίζουν επίσης δημόσιο διάλογο με εκπροσώπους του διεθνούς κινήματος, την ίδια στιγμή που τα οχυρωματικά έργα στην Ουάσιγκτον ξεπερνούν κάθε προηγούμενο, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου κατευθύνεται στο Κατάρ και οι G8 στα Βραχώδη Ορη.

Αν οι ηγέτες των ισχυρότερων δυνάμεων του διεθνούς καπιταλισμού έλπιζαν ότι το κίνημα θα ξεφουσκώσει ή θα τρομοκρατηθεί από την κλιμάκωση της βίας που υιοθέτησαν σαν τακτική, η Γένοβα τους διέψευσε. Γι' αυτό οι επιπτώσεις της Γένοβας στο στρατόπεδο τους είναι από αμηχανία μέχρι πανικός, από απόπειρες πλαγιοκόπησης μέχρι απόπειρες φυγής - το μόνο που αποκλείεται πια είναι το να κλείνουν τα μάτια και να παριστάνουν ότι το κίνημα δεν υπάρχει.

Σε μικρογραφία, αυτή η εικόνα φάνηκε στην Ελλάδα απ' αφορμή την κινητοποίηση της "Πρωτοβουλίας Γένοβα 2001 - Παγκοσμιοποιήστε την Αντίσταση" για τη Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης. Ο υπουργός Βόρειας Ελλάδας έτρεξε να μιλήσει για "κακέκτυπο της Γένοβας". Ενώ αυτό που τον ανησυχεί είναι να μην διαταραχθεί η εικόνα του Σημίτη, ο Πασχαλίδης προσπάθησε να εμφανιστεί ως ανησυχών για την εικόνα της Γένοβας, μην τυχόν γίνει "κακέκτυπο". Βασιλικότερη του Βασιλέως η Καθημερινή εξαπέλυσε επίθεση μέσα από κύριο άρθρο στο φύλλο της 1 Σεπτέμβρη ενάντια στους "ιθύνοντες της Πρωτοβουλίας Γένοβα 2001", κατηγορώντας μας για "υπερεπαναστατικότητα" που δεν αρμόζει στις ευαισθησίες των πολιτών όπως εκφράστηκαν στη Γένοβα! Λες και οι εκφραστες αυτών των ευαισθησιών είναι ο Σημίτης και η Καθημερινή και θα έπρεπε όλοι να μείνουμε στα σπίτια μας να θαυμάσουμε τον "θεσμό της δημοκρατίας" από την τηλεόραση όταν μιλάει στη ΔΕΘ. Μόνο τρικυμία στη σκέψη μαρτυρούει αυτή η απόπειρα να φανούν πιο Γενοβέζοι κι απ' τους Γενοβέζους.

Γυρνώντας σε πιο σοβαρά ζητήματα, πρέπει να δούμε την πολιτική συζήτηση που έχει προκαλέσει η Γένοβα μέσα στο ίδιο το κίνημα.

Οταν, πριν 20 μήνες, ξέσπαγε το Σιάτλ, οι ιδεολογικές και πολιτικές επιπτώσεις ήταν φανταστικές. Χιλιάδες και χιλιάδες άνθρωποι σε όλο τον πλανήτη ανακάλυπταν ότι δεν είναι κάποιοι απομονωμένοι τοπικά ακτιβιστές, αλλά ότι ανήκουν σε ένα παγκόσμιο κίνημα που φουντώνει. Η αίσθηση της δύναμης, της αυτοπεποίθησης και της ελπίδας μεταφράστηκε σε πλούσια δράση αυτά τα δύο χρόνια και ακόμα πλουσιότερη συζήτηση. Η Γένοβα παίζει τον ίδιο ρόλο με ακόμα μεγαλύτερη ένταση. Οχι μόνο ήταν τέσσερις φορές πιο μαζική, όχι μόνο είχε τα φώτα της δημοσιότητας στραμμένα πάνω της πιο δυνατά, αλλά και είχε πίσω της συσσωρευμένη όλη τη δυναμική του Σιάτλ, της Πράγας, της Νίκαιας, του Κεμπέκ.

Υπάρχουν συζητήσεις που το Σιάτλ αντιπροσώπευε το άνοιγμά τους, ενώ η Γένοβα αντιπροσωπεύει το ξεκαθάρισμα τους. Ενα πρώτο τέτοιο θέμα είναι ή ίδια η εμφάνιση του νέου κινήματος. Αν κάποιος ξεφυλλίσει, παραδείγματος χάρη την Ελευθεροτυπία από τις 30 Νοέμβρη 1999 μέχρι τις 21 Ιούλη 2001, μπορεί να δει πολύ απλά πώς αλλάζει ο τόνος (και ο όγκος) της σχετικής αρθρογραφίας. Τότε το Σιάτλ προβλήθηκε περίπου σαν άλλο ένα χάπενινγκ της Γκρήνπης, στη συνέχεια η Πράγα αντιμετώπισε ερωτηματικά αν ποτέ έγινε Σιάτλ της Ευρώπης και τέλος το Γκέτεμποργκ και η Γένοβα αποχτούν επιτέλους τίτλους που τους ταιριάζουν: "Η Γέννηση ενός κινήματος", "Το κίνημα του 21ου αιώνα".

Αυτή η αλλαγή δεν αφορά μόνο τον μαζικό τύπο που απευθύνεται σε αριστερό ακροατήριο αλλά και την ίδια την Αριστερά. Η ηγεσία του ΚΚΕ πριν ένα χρόνο αφιέρωνε στο Σιάτλ μια παράγραφο στο κείμενο των τότε προσυνεδριακών "θέσεων" γεμάτη υποτίμηση για το νέο κίνημα. Συγκεκριμένα οι "Θέσεις" έλεγαν: "*Εκδηλώσεις διαμαρτυρίας όπως στο Σιάτλ και στην Ουάσινγκτον, είναι μια τάση που συμβάλει έστω με θολό περιεχόμενο στην καταδίκη του ρόλου των ηγετικών ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και ιδιαίτερα των διεθνών μονοπωλείων... Ομως, έχουν αποσπασματικό και ευκαιριακό χαρακτήρα, δεν αποκτούν συνέχεια, με αποτέλεσμα να μην έχουν σταθερό χαρακτήρα και άμεση προοπτική μετεξέλιξης σε ένα ισχυρό αντιιμπεριαλιστικό κίνημα*". Κι όμως αυτό το κίνημα υποχρέωσε τη συγκεκριμένη ηγεσία να κάνει στροφή 180 μοιρών και να στείλει μαζική αντιπροσωπεία στη Γένοβα και να διεκδικεί πρωταγωνιστικό ρόλο.

Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, όλες οι απόψεις που μπήκαν σ' αυτή τη συζήτηση υποτιμώντας τη σημασία της εμφάνισης του κινήματος του Σιάτλ αναγκάστηκαν να ομολογήσουν ότι αυτό το ζήτημα έληξε. Ισως η πιο ακραία περίπτωση είναι της ομάδας που αποχώρησε πριν από 8 μήνες από το ΣΕΚ καταγγέλοντας τον προσανατολισμό του στο αντικαπιταλιστικό κίνημα, αλλά αναγκάστηκε πολύ γρήγορα να δίνει όρκους πίστης στη Γένοβα, χωρίς ποτέ να έχει την ειλικρίνεια να εξηγήσει τη μεταστροφή.

Ενα δεύτερο ζήτημα, δεμένο με το προηγούμενο, ήταν το θέμα του χαρακτηρισμού του νέου κινήματος. Μετά το Σιάτλ, ο τύπος ονόμασε τους διαδηλωτές "αντίπαλους της παγκοσμιοποίησης". Ομως ο ίδιος ο κόσμος του νέου κινήματος έδινε σε κάθε ευκαιρία το αντικαπιταλιστικό του στίγμα. Επί μήνες ήταν ανοιχτή η συζήτηση αν είναι σωστό ή όχι να ονομάζουμε αυτό το κίνημα αντικαπιταλιστικό. Σήμερα είναι πολύ πιο ορατό ότι η αμφισβήτηση αυτού του χαρακτηρισμού έρχεται από τα δεξιά του, ενώ η προωθητική δύναμη του κινήματος ήταν και παραμένει η αντικαπιταλιστική αιχμή του. Μετά τη Γένοβα, ποιος μπορεί να ισχυριστεί ειλικρινά ότι ο χαρακτηρισμός "αντικαπιταλιστές" είναι υπερβολικά προωθημένος για ακτιβιστές που αψήφισαν ακόμα και τις σφαίρες των G8; Το ερώτημα πια μετατίθεται όχι στο κατά πόσο οι ακτιβιστές αυτού του κινήματος είναι αντικαπιταλιστές, αλλά στο μήπως θα έπρεπε να μην το λένε για λόγους τακτικής. Εδώ που έχει φτάσει το κίνημα, όμως, μια τέτοια τακτική θα ήταν υποχώρηση και όχι παραπέρα ανάπτυξη.

Από τις στήλες της Αυγής, ο ευρωβουλευτής του ΣΥΝ Μιχάλης Παπαγιαννάκης έγραψε ότι "*πολύ φοβάμαι ότι θα μείνει η γενική εντύπωση ότι στη Γένοβα διαδήλωσαν κάποιες ακροαριστερές οργανώσεις που δέχτηκαν να "φι-*

λοξενήσουν" και κάποιους άλλους, π.χ. τον ΣΥΝ και άλλους σκόρπιους συνοδοιπόρους... Χρειάζεται απίστευτος δογματισμός ή και αυτισμός για να εντάξει κανείς όλους αυτούς σε κάποιο αντιιμπεριαλιστικό ή και αντικαπιταλιστικό μέτωπο έτοιμο να ικετέψει για την ενοποίηση και την καθοδήγησή του από οργανώσεις ή κόμματα που έχουν κατά καιρούς πάντα δίκιο." (Αυγή, 28/7/2001).

Μια βδομάδα μετά τη Γένοβα αυτού του είδους οι φοβίες, και ακόμη περισσότερο οι ειρωνείες, για τους αντικαπιταλιστές ηχούσαν παράταιρα. Το κίνημα προχώρησε ορμητικά από το Σιάτλ στη Γένοβα με εκρηκτική ανάπτυξη ακριβώς γιατί δεν ήταν τυχαίο άθροισμα από επιμέρους αιτήματα και καμπάνιες, ούτε οπορτουνιστική "πολυσυλλεκτική" συρραφή ακροατηρίων και ψηφοφόρων, αλλά δυναμική γενίκευση και αλληλοσύνδεση κινημάτων, αιτημάτων και ευαισθησιών ενάντια στον κοινό εχθρό - το ίδιο το σύστημα του κέρδους. Το σύνθημα "Οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη" ένωσε τους φορτηγατζήδες με τα χελονόπαιδα στο Σιάτλ, τους αγρότες του Ζοζέ Μποβέ με τους απολυμένους της Ντανόν, τους εργάτες της χαλυβουργίας με τους φοιτητές του Κεμπέκ, τους μεταλλεργάτες της Ιταλίας με τη νεολαία απ' όλη την Ευρώπη στη Γένοβα. Μετά από όλη αυτή την πορεία, θα ήταν πισωγύρισμα να εγκαταλείψουμε τα αντικαπιταλιστικά συνθήματα μας για να "διευρύνουμε" το κίνημα με περιπτώσεις που προτιμούν να κινδυνολογούν σε βάρος του.

Η ηγεσία του ΣΥΝ έχει τους δικούς της λόγους να προτιμάει τις ισορροπίες με την πτέρυγα Παπαγιαννάκη-Δαμανάκη σε αντίθεση με τον ακτιβισμό των μελών του ΣΥΝ που στήριξαν την Πρωτοβουλία Γένοβα 2001. Γι' αυτό "έλυσε" το πρόβλημα ρίχνοντας το βάρος της στη δημιουργία μιας επιτροπής με την επίσημη σφραγίδα του ΣΥΝ, της "Ελληνικής Επιτροπής για τη Διεθνή διαδήλωση της Γένοβας".

Ο κοινός παρανομαστής των δυνάμεων που συνεργάστηκαν στην "Ελληνική Επιτροπή" ήταν ο χαρακτηρισμός του κινήματος σαν "αντι-παγκοσμιοποίηση" και η αποστασιοποίηση (μέχρι ανοιχτή αντιπαλότητα) απέναντι στους αντικαπιταλιστές της Πρωτοβουλίας Γένοβα 2001.

Η ύπαρξη δύο χωριστών κινήσεων προκάλεσε ερωτηματικά στη διάρκεια της καμπάνιας, αλλά δεν σταμάτησε την επιτυχία της "Πρωτοβουλίας Γένοβα 2001 - Παγκοσμιοποιήστε την Αντίσταση". Οι πολιτικές διαφωνίες δεν είναι κάτι πρωτοφανέρωτο. Καμιά χώρα δεν "εκπροσωπήθηκε" στη Γένοβα από μια μόνο οργάνωση, καμπάνια ή πρωτοβουλία. Το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβας υποστηρίχθηκε συνολικά από 1.000 περίπου οργανώσεις απ' όλο τον κόσμο. Η συμβολή της κάθε μιας, βέβαια, ήταν διαφορετική, ανάλογα με τον πολιτικό προσανατολισμό και τις δυνατότητές της. Η "Γένοβα 2001" έκανε τη σωστή επιλογή να μην καταναλώσει τις δυνάμεις της σε πολεμική και αναδείχθηκε σε γνήσια κινηματική προσπάθεια που ανέδειξε τη Γένοβα δυνατά μέσα στο εργατικό κίνημα και τη νεολαία.

Τα ζητήματα που ανοίγουν για το κίνημα μετά τη Γένοβα, όμως, είναι πιο σημαντικά από τα θέματα που κατά κάποιο τρόπο είναι πίσω μας. Στη συζήτηση που άνοιξε διεθνώς πιέζουν δύο ερωτήματα: το πρώτο είναι πώς απαντάμε στην κλιμάκωση της βίας που υιοθετούν οι κυβερνήσεις από τη μεριά τους. Και το δεύτερο, πώς μεθοδεύουμε τις κινητοποιήσεις μας τώρα που οι διεθνείς διασκέψεις κορυφής αποσύρονται σε πιο δυσπρόσιτα σημεία στο χώρο και στο χρόνο.

Η στρατηγική της έντασης και της βίας που υιοθέτησαν οι 15 της ΕΕ και οι G8 στο Γκέτεμποργκ και τη Γένοβα ηττήθηκε. Αλλά έβαλε πιέσεις που είναι πολύ ορατές. Πολλές από τις μη-κυβερνητικές οργανώσεις έχουν δεύτερες σκέψεις για τη συμμετοχή τους στις διαδηλώσεις. Η Καμπάνια "Καταργήστε το Χρέος" (Drop the Dept) στη Γένοβα την Παρασκευή το βράδυ ανέστειλε τη συμμετοχή της στη διαδήλωση του Σαββάτου 21 Ιούλη. Η γαλλική ATTAC ξανασυζητάει την τακτική της και η αντιπρόεδρος της Σούζαν Τζορτζ δήλωσε ότι διστάζει να προτείνει σε ανθρώπους να ρισκάρουν τη σωματική τους ακεραιότητα. Το επόμενο διάστημα θα χρειαστεί να επιχειρηματολογήσουμε πολιτικά ότι θα ήταν λάθος να αποσυρθούμε από τους δρόμους και να χαρίσουμε μια τέτοια νίκη στους αντιπάλους μας, την ώρα ακριβώς που βρίσκονται στριμωγμένοι. Η παρουσία του κινήματος στους δρόμους με όλο και αυξανόμενους αριθμούς είναι αυτό που μας έφερε στο σημείο να καταγράφεται σαν πλειοψηφικό ρεύμα.

Το κλειδί είναι η μαζικοποίηση και αυτό χρειάζεται να υπογραμμίσουμε απέναντι στις απόψεις που ζητούν "ειδική αντιμετώπιση" στην κατεύθυνση της "στρατιωτικής" οργάνωσης των διαδηλωτών. Διάφορες ομάδες αναρχικών έχουν προσπαθήσει να επιβάλουν αυθαίρετα τέτοια τακτική και το μόνο που έχουν πετύχει είναι να δείξουν πόσο αναποτελεσματική είναι και πολιτικά και "στρατιωτικά". Το ίδιο ισχύει και για την προσπάθεια να αναβιώσουν οι παλιές ιδέες της "Αυτονομίας". Ο παραδοσιακός θεωρητικός της "Αυτονομίας" Τόνι Νέγκρι προσπαθεί να επαναφέρει εκείνες τις απόψεις με ένα νέο βιβλίο του ("Η Αυτοκρατορία") που επαναλαμβάνει τα λάθη της υποτίμησης της εργατικής τάξης. Αλλά το 2001 δεν είναι το ίδιο με τη δεκαετία του '80. Τότε το κίνημα ήταν σε υποχώρηση και τα επιμέρους κομμάτια του "αυτονομούνταν" σπάζοντας την συνολική ενότητα και καταλήγοντας σε αδιέξοδο. Σήμερα βρισκόμαστε σε περίοδο επανασύνδεσης, γενίκευσης και ανάκαμψης. Αυτό σπρώχνει όλα τα κομμάτια προς τα μπροστά, αλλά χρειάζεται η βοήθεια της πολιτικής συζήτησης που ξεκαθαρίζει.

Το κίνημα με τις Ασπρες Φόρμες (Tutte Bianche) που προέρχεται από την "Αυτονομία" έκανε αισθητή την παρουσία του ήδη από την κινητοποίηση της Πράγας, οργανώνοντας ειδικές ομάδες διαδηλωτών προετοιμασμένες να αντιμετωπίσουν την αστυνομία χωριστά από τον κύριο όγκο. Διαφέρει από τις αναρχικές ομάδες, δεν χρησιμοποιεί μολότοφ και πέτρες και αντιπαραθέτει "πανοπλίες" από αφρολέξ που απαλύνουν τα χτυπήματα των γκλομπ. Αλλά στη Γένοβα άρχισε να καταλαβαίνει ότι αυτό δεν είναι λύση. Ενας από τους βασικούς εκπροσώπους του, ο Λούκα Καζαρίνι δήλωσε ότι "η φάση της ανυπακοής των πολιτών έχει εξαντληθεί, τώρα πρέπει να περάσουμε στη φάση της κοινωνικής ανυπακοής".

Χρειάζεται να προχωρήσουμε πιο πέρα, να είμαστε ξεκάθαροι για την κεντρικότητα της εργατικής τάξης. Η εργατική τάξη έχει τη δυνατότητα να ανεβάσει τη μαζικότητα των διαδηλώσεων του αντικαπιταλιστικού κινήματος σε όγκο που καμιά αστυνομία δεν μπορεί να αντιμετωπίσει. Η εργατική τάξη έχει τη δυνατότητα να ενισχύσει τις μαζικές διαδηλώσεις με απεργίες που πονάνε τους μηχανισμούς καταστολής και τα συμφέροντα που τους κατευθύνουν πολύ πιο σκληρά από οποιαδήποτε συμβολική άσπρη ή μαύρη φόρμα.

Μπορούμε και πρέπει να βάλουμε το αντικαπιταλιστικό κίνημα στους χώρους δουλειάς. Αυτός ο προσανατολισμός είναι η απάντηση και στο ερώτημα "τι θα γίνει στο Κατάρ ή στα Βραχώδη Ορη". Δεν θα παραιτηθούμε από τις μεγάλες διαδηλώσεις, αλλά η προοπτική μας δεν είναι μόνο οι Βρυξέλες και οι άλλες σύνοδοι κορυφής. Η επιτυχία της Γένοβα ανοίγει διάπλατα την προοπτική να συνδέσουμε τη δύναμη των πανεργατικών απεργιών που είδαμε στην Ελλάδα συγκεκριμένα, με τις ιδέες και τη δυναμική του αντικαπιταλισμού.

Αποκλεισμένοι από 300 χιλιάδες

Η Γένοβα ήταν μάχη σε κάθε βήμα. Εδώ, ο ***Λέανδρος Μπόλαρης*** παρουσιάζει πώς τις κερδίσαμε.

Η Γένοβα ήταν η μεγαλύτερη μάχη που έχει δώσει το αντικαπιταλιστικό κίνημα από το Σιάτλ, σχεδόν δυο χρόνια πριν. Η διαδήλωση του Σαββάτου 21 Ιούλη ήταν 5 φορές μεγαλύτερη από αυτή του Σιάτλ, έφτασε τις 300.000. Είναι η επιβεβαίωση πόσο πλατιά απήχηση και δυναμική έχει αυτό το κίνημα.

Η νίκη της Γένοβα αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία αν πάρουμε υπ' όψη τα μέσα που χρησιμοποίησε η κυβέρνηση του Μπερλουσκόνι -με την συνεργασία όλων των κυβερνήσεων της Ε.Ε. μαζί και του Σημίτη- για να σταματήσει τον κόσμο που ήθελε να διαδηλώσει. Το Σιάτλ αιφνιδίασε την άρχουσα τάξη και τους μηχανισμούς καταστολής της. Δεν έγινε το ίδιο στην Γένοβα. Ο κρατικός μηχανισμός και η κυβέρνηση ετοιμάζονταν καιρό πριν, επιστρατεύοντας όλο το οπλοστάσιο της καταστολής και τις μεθοδεύσεις.

Ο στόχος ήταν να δημιουργήσουν μια ατμόσφαιρα τρομοκρατίας και φόβου ώστε να αποτρέψουν το κόσμο να κατέβει στο δρόμο. Η Γένοβα μετατράπηκε σε οχυρό, σε στρατοκρατούμενη πόλη. Σχεδόν το 1/3 της πόλης η "κόκκινη ζώνη", σφραγίστηκε ερμητικά από ένα συρμάτινο φράχτη και εκατοντάδες μεταλικά κοντέινερ. Μέσα αλλά και έξω -σε όλη την πόλη- από αυτή την περίφραξη είχαν παραταχθεί 16 χιλιάδες πάνοπλοι αστυνομικοί, με στολή και πολιτικά, καραμπινιέροι, αύρες, πυροσβεστικές και άλλα οχήματα της αστυνομίας.

Για βδομάδες πριν τις διαδηλώσεις, η κυβέρνηση και τα ΜΜΕ καλλιεργούσαν ένα κλίμα υστερίας, για τους "ταραξίες" και τους "τρομοκράτες" που θα συρρεύσουν στην Γένοβα. Οι μυστικές υπηρεσίες μπήκαν επί τω έργον: εκρήξεις βομβών σε αστυνομικά τμήματα, ανακαλύψεις "οπλοστασίων", και ένα σωρό άλλα. Ητον ένα δοκιμένο εργαλείο για την άρχουσα τάξη της Ιταλίας από τα χρόνια του '60 και του '70, "στρατηγική της έντασης".

Ταυτόχρονα, ο Μπερλουσκόνι και η κυβέρνησή του προσπάθησαν να κλείσουν τα σύνορα, για να μην περάσουν οι χιλιάδες διαδηλωτές από τις άλλες χώρες που θα ξεκινούσαν για την Γένοβα. Το άρθρο της Συνθήκης του Σένγκεν που εγγυάται την ελεύθερη διακίνηση των πολιτών της Ε.Ε. ανασταλθηκε προσωρινά, μια απόφαση που απαιτεί την σύμφωνη γνώμη και των υπόλοιπων κυβερνήσεων. Το λιμάνι και το αεροδρόμιο της πόλης έκλεισαν. Η κυβέρνηση του Ζοσπέν απαγόρευσε το ειδικό δρομολόγιο του τρένου που είχε ναυλώσει το Globalise Resistance από την Βρετανία και μόνο η πίεση του συνδικάτου των γάλλων σιδηροδρομικών άνοιξε το δρόμο για το τρένο. Η ιταλική κυβέρνηση απέλασε άλλους τρεις ακτιβιστές από την ίδια χώρα, που είχαν πρωτοστατήσει στον αποκλεισμό της πυρηνικής βάσης Φασλέιν της Σκωτίας νωρίτερα αυτό το χρόνο. Εφτασαν να απελάσουν τον Ορόντο Ντάγκλας, τον δικηγόρο του δολοφονημένου Κεν Σάρο Βίβο, που ήταν καλεσμένος από το Κοινωνικό Φόρουμ στην Γένοβα σαν επίσημος ομιλητής στην αντι-σύνοδο που οργάνωνε.

Η επίθεση στους διαδηλωτές της Ελληνικής Επιτροπής στο λιμάνι της Ανκόνα, δεν ήταν ένα απομονωμένο γεγονός. Την ώρα που γινόταν η επίθεση, ένα πρώτο καραβάνι της Πρωτοβουλίας ΓΕΝΟΒΑ 2001 βρισκόταν στο καράβι έξω από το λιμάνι της Ανκόνα, και περιμέναμε 5 ώρες για να μας δοθεί η άδεια να πλησιάσουμε. Μια επιτροπή από μέλη της Πρωτοβουλίας ΓΕΝΟΒΑ 2001 και της Αντικαπιταλιστικής Επιτροπής ενάντια στους G8, κάναμε διάβημα διαμαρτυρίας στον πλοίαρχο. Αυτός μας πληροφόρησε ότι υπάρχει μια λίστα με 69 άτομα και απ' αυτό το πλοίο που θα απελαθούν μόλις πατήσουν το πόδι τους στο λιμάνι. Τελικά, η κατακραυγή που είχε ξεσηκωθεί απέτρεψε την αστυνομία να προχωρήσει σε αυτή την ενέργεια.

Την Παρασκευή 20 Ιούλη, και το Σάββατο 21 Ιούλη η αστυνομία επιτέθηκε με λύσα στους διαδηλωτές. Το αποτέλεσμα ήταν ένας νεκρός από σφαίρα στο κεφάλι, ο Κάρλο Τζουλιάνι, δεκάδες τραυματίες, πάνω από 300 συλλήψεις. Και το βράδυ του Σαββάτου προς Κυριακή, εκατοντάδες αστυνομικοί ενισχυμένοι με θωρακισμένα οχήματα εισέβαλαν στο Κέντρο Τύπου του Κοινωνικού Φόρουμ, όπου στεγάζονταν το ανεξάρτητο δίκτυο Indymedia.

Η δημοσιογράφος Αγγελική Μπομπούλα ήταν παρούσα σε αυτή την επίθεση: "Υπήρξα αυτόπτης μάρτυρας της φασιστικής επίθεσης της ιταλικής αστυνομίας τα μεσάνυχτα του Σαββάτου στο κέντρο τύπου του Κοινωνικού Φόρουμ της Γένοβα στη Cesare Battisti 6. Είχε πέσει να κοιμηθώ στο ισόγειο του κτιρίου στο οποίο βρίσκονταν αρκετοί δημοσιογράφοι και διαδηλωτές, όταν ξύπνησα από δυνατά χτυπήματα στην πόρτα. Κατάλαβα ότι ήταν η αστυνομία και πετάχτηκα φορώντας το καρτελάκι τύπου. Στην αίθουσα ήμασταν 10-15 άτομα και εγώ ήμουν η μόνη ελληνίδα. Μπήκαν μέσα δυο καραμπινιέροι και μας ανάγκασαν να σηκώσουμε τα χέρια ψηλά λέγοντας ότι θα συλληφθούμε. Μας έδωσαν μάλιστα και τα τηλέφωνα 3 δικηγόρων. Μετά μας κλείδωσαν και πήγαν στο δεύτερο όροφο που είχαν τα γραφεία τους οι ελεύθεροι δημοσιογράφοι της Indymedia. Κατέστρεψαν κομπιούτερ ενώ κατέσχεσαν φιλμ και κασέτες. Η εισβολή έγινε χωρίς ένταλμα και χωρίς ειδοποίηση.

Στη συνέχεια μπήκαν στο απέναντι κτίριο που ήταν νόμιμο κατάλυμα διαδηλωτών. Και τα δυο κτίρια είναι σχολεία που τα είχε παραχωρήσει ο δήμος της Γένοβα. Οπλισμένοι αστυνομικοί εισέβαλαν βίαια στο χώρο όπου εκτυλίχθηκαν πρωτοφανείς σκηνές βίας και τρόμου. Οι παραβρισκόμενοι έπεσαν αμέσως κάτω χωρίς να προβάλουν αντίσταση, οι αστυνομικοί χτυπούσαν τα κεφάλια τους στον τοίχο ενώ το αίμα έτρεχε σαν συντριβάνι σύμφωνα με τον αυτόπτη μαρτυρα Μίκαελ Γιάγκερ (βέλγος δημοσιογράφος). 50 άτομα τραυματίστηκαν βαριά και σίγουρα θα υπήρχε νεκρός αν ο επικεφαλής δεν φώναζε κάποια στιγμή Μπάστα. Εξω υπήρχαν τεθωρακισμένα και ισχυρές δυνάμεις της αστυνομίας. Από πάνω πετούσε σε πολύ χαμηλή απόσταση ελικόπτερο. Κάποια στιγμή μας ξεκλείδωσαν γιατί ήρθε η ιταλική τηλεόραση και κάθε φορά που έβγαζαν ένα τραυματία φωνάζαμε Assasini.

Ο στόχος ήταν να καταστρέψουν τα στοιχεία που είχαν οι δημοσιογράφοι για τη δολοφονική δράση της αστυνομίας στη Γένοβα αλλά και να τρομοκρατήσουν έστω και εκ των υστέρων τους εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές του Σαββάτου. Ομως οι μέθοδοι καταστολής δεν μπορούν να διαλύσουν το κίνημα που είδαμε να ξεδιπλώνεται και στη Γένοβα".

Η Ιταλία συγκλονίστηκε για βδομάδες μετά από τις αποκαλύψεις και τις καταγγελίες για τη δράση της αστυνομίας. Για τους ξυλοδαρμούς διαδηλωτών, την απάνθρωπη μεταχείριση στα στρατόπεδα που είχαν στηθεί για τους συλληφθέντες, όπως στο Μπολζενέτο της Γένοβα και στα αστυνομικά τμήματα. Υπάρχουν καταγγελίες για απειλές βιασμού, για αστυνομικούς που τραγουδούσαν φασιστικά εμβατήρια. Γι' αυτό δεν χωράνε γενικόλογες καταδίκες της βίας. Η βία στους δρόμους της Γένοβα είχε πρόσωπο: την αστυνομία, τον Μπερλουσκόνι και τους υπόλοιπους "πλανητάρχες" του καπιταλισμού.

Την Πέμπτη 19 Ιούλη έγινε η πρώτη μεγάλη διαδήλωση στην Γένοβα, η πορεία των μεταναστών και των αντιρατσιστών. 50.000 διαδηλωτές βάδισαν εκείνη τη μέρα από τη μια άκρη της Γένοβα στην άλλη, η μεγάλη πλειοψηφία εργαζόμενοι και νεολαία της πόλης. Στη κεφαλή της πορείας υπήρχε ένα τεράστιο πανώ που έγραφε "Ελευθερία στη μετακίνηση, Ελευθερία χωρίς περιορισμούς". Στη διαδήλωση κυρίαρχη θέση είχαν και τα συνθήματα ενάντια στο κλείσιμο των συνόρων για τους διαδηλωτές από τον Μπερλουσκόνι.

Την επόμενη μέρα, Παρασκευή 20 Ιούλη, οι μηχανισμοί καταστολής έφτασαν σε δολοφονικό αμοκ. Ηταν η μέρα που δολοφονήθηκε ο 23χρονος Κάρλο Τζουλιάνι. Το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβα είχε ορίσει την 20/7 σαν μέρα μαζικής άμεσης δράσης ενάντια στην "κόκκινη ζώνη". Από το πρωί χιλιάδες διαδηλωτές συγκεντρώθηκαν σε 7 προκαθορισμένα σημεία. Ολοι, χωρίς εξαίρεση, αντιμετώπισαν την βαρβαρότητα της αστυνομίας που δεν περιορίστηκε να φυλάει την περίμετρο της "κόκκινης ζώνης" αλλά επιτέθηκε σε όλες τις προσυγκεντρώσεις και τις πορείες πνίγοντάς τες στα δακρυγόνα και στέλνοντας τα τζιπ μπροστά με μεγάλη ταχύτητα -σαν πολιορκητικούς κριούς- για να διαλύουν τον κόσμο.

Η Ιωάννα Ρεμεδιάκη, φιλόλογος, περιγράφει την εμπειρία της: "Ενιωσα τρομερά σήμερα (Παρασκευή) φοβήθηκα αλλά ήταν και θαυμάσια. Τρεις φορές φτάσαμε στην 'κόκκινη ζώνη' και αντιμετωπίσαμε την βαρβαρότητα της αστυνομίας. Είδα τις διαδηλώσεις στο Σιάτλ και στην Πράγα και αποφάσισα να έρθω στην Γένοβα. Εδώ νοιώθω πολύ ελεύθερη, δεν με 'καπελώνει' κανείς. Προηγούμενως μπροστά στον φράχτη της 'κόκκινης ζώνης' γελοιοποιήσαμε με φαντασία τους μπάτσους και αυτοί το μόνο που είχαν να απαντήσουν ήταν δακρυγόνα και αντλίες νερού. Σήμερα ένοιωσα ακόμα τη δύναμη του συλλογικού, ήρθα στην Γένοβα σαν άτομο, αλλά τώρα θέλω να λει-

τουργήσω συλλογικά, δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Πιστεύω ότι αυτό το κίνημα αλλάζει τα πράγματα, μπορεί να τ' αλλάξει."

Το πρωί της Παρασκευής το μπλοκ του Globalise Resinstance, στο οποίο συμμετείχε και η Πρωτοβουλία Γένοβα 2001 ξεκίνησε από το "σημείο σύγκλισης" του Κοινωνικού Φόρουμ στην πλατεία Κένεντυ. 4.000 περίπου διαδηλωτές κατευθυνθήκαμε στην "κόκκινη ζώνη". Τρεις φορές μπροστά στον φράχτη, δεχτήκαμε την επίθεση της αστυνομίας με γκλομπς, αντλίες νερού και δακρυγόνα: στην Οδό Μπριγκάτα Λιγκούρια, στη Οδό Κόρσικα και στην πλατεία Ντάντε. Στο τελευταίο σημείο είχαμε ενωθεί με χιλιάδες διαδηλωτές του ATTAC -εκατοντάδες διαδηλωτές είχαν κρεμαστεί κυριολεκτικά στον φράχτη. Οταν αποχωρούσαμε η αστυνομία έπνιξε στα δακρυγόνα την πορεία, σε ένα πολύ στενό χώρο. Μόνο η ψυχραιμία και η οργάνωση του κόσμου, εμπόδισε ένα μακελειό. Χιλιάδες γυρίσαμε συντεταγμένα στην πλατεία Κένεντυ, φωνάζοντας συνθήματα και τραγουδώντας το "Μπαντιέρα Ρόσα".

Αυτό δεν το κατόρθωσαν τα υπόλοιπα μπλοκ που προσπάθησαν να φτάσουν στην "κόκκινη ζώνη". Το μεγαλύτερο ήταν αυτό που είχε επικεφαλής τους "Τούτι Μπιάνκι" (Ασπρες Φόρμες). Εδιναν έμφαση στην πειθαρχημένη μη-βίαιη δράση των πεπειραμένων ακτιβιστών του. Για μέρες εκπαιδεύονταν σε τακτικές για να σπάσουν τα μπλόκα της αστυνομίας. Ομως την Παρασκευή αυτή η τακτική δεν λειτούργησε. Η αστυνομία διέλυσε τις γραμμές των "Τούτι Μπιάνκι" χιλιόμετρα μακριά από την "κόκκινη ζώνη" και χιλιάδες διαδηλωτές βρέθηκαν να παρακολουθούν ανήμποροι τις επιθέσεις της αστυνομίας.

60.000 διαδήλωσαν την Παρασκευή, σύμφωνα με την επίσημη ανακοίνωση του Κοινωνικού Φόρουμ. Η βάρβαρη καταστολή ήταν το αποκορύφωμα της προσπάθειας που έκανε ο Μπερλουσκόνι και τα επιτελεία του, να τρομάξουν τον κόσμο και οι δρόμοι της πόλης την επόμενη μέρα να είναι σχεδόν άδειοι. Αυτές οι προσδοκίες διαψεύστηκαν.

Το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβα είχε δηλώσει ότι στη μεγάλη διαδήλωση του Σαββάτου περίμενε 100.000 με 150.000 διαδηλωτές από όλη την Ιταλία. Τελικά πάνω από 300.000 βάδισαν σε μια από τις μεγαλύτερες διαδηλώσεις που έχουν γίνει τις τελευταίες δεκαετίες στην Ιταλία.

Ο συντριπτικός όγκος των διαδηλωτών, ένα 85% περίπου, ήταν από την Ιταλία. Εκατοντάδες πούλμαν αποβίβαζαν διαδηλωτές από τα ξημερώματα του Σαββάτου σε διάφορα σημεία. Δεν μπόρεσαν όλοι να διαδηλώσουν. Η αστυνομία επιτέθηκε στη μέση της διαδήλωσης με αφορμή δυο-τρεις πέτρες που πέταξαν κάποιοι που αποδείχτηκε από φωτογραφίες πως ήταν προβοκάτορες. Δεκάδες χιλιάδες διαδηλωτές δεν μπόρεσαν καν να ξεκινήσουν από τις προσυγκεντρώσεις τους. Ομως, τίποτα δεν μπορούσε να σκιάσει τον όγκο και τον δυναμισμό της διαδήλωσης.

Στην κεφαλή της πορείας ήταν το πανώ του Κοινωνικού Φόρουμ, με το σύνθημα "είστε G8 είμαστε 6.000.000.000". Εκεί βρισκόταν και το πανώ των εργατών της γαλλικής πολυεθνικής DANONE που παλεύουν ενάντια στις απολύσεις και πριν λίγους μήνες είχαν καταλάβει το εργοστάσιο στο Καλαί. Μπορούσε να δει κανείς τις σημαίες της Κομμουνιστικής Επανίδρυσης δίπλα δίπλα στα πανώ των τμημάτων του ATTAC από διάφορες χώρες, των οικολογικών οργανώσεων όπως το Legabiente ή το WWF, οργανώσεις για την κατάργηση του χρέους του Γ' Κόσμου με πλακάτ που έγραφαν το σύνθημα "Cancella il debito" "ακυρώστε το χρέος". Ηταν ένα οργισμένο πανηγύρι ενότητας και αυτοπεποίθησης.

Ομως η ραχοκοκαλιά της διαδήλωσης ήταν οι εργάτες και τα συνδικάτα τους. Στην διαδήλωση της Νίκαιας τον Δεκέμβρη, στη διάρκεια της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε., είχαν συμμετέχει πάνω από 15.000 εργάτες από τα ιταλικά συνδικάτα. Ηταν το προμήνυμα για το τι θα γίνει οχτώ μήνες μετά στην Γένοβα.

Η FIOM η Ομοσπονδία των εργαζόμενων στο μέταλλο -ουσιαστικά σε όλη τη βαριά βιομηχανία- κινητοποίησε δεκάδες χιλιάδες μέλη της από όλη την Ιταλία. Η αντιπροσωπεία των εργατών της FIAT είχε περίοπτη θέση στη διαδήλωση αλλά δεν ήταν η μόνη. Χιλιάδες εργάτες, νέοι και μεγαλύτεροι, πιασμένοι σε αλυσίδες, με κόκκινες σημαίες στα χέρια, βάδιζαν ατελείωτες ώρες. Ενας από αυτούς δήλωνε: "Διαδηλώνουμε ενάντια στις απολύσεις, στο πετσόκομμα των μισθών, ενάντια στις επιθέσεις στα συνδικαλιστικά δικαιώματα. Ομως επίσης παλεύουμε για την ειρήνη, την δικαιοσύνη, για ανθρώπινα δικαιώματα για όλους. Σήμερα ενωνόμαστε με την νεολαία και όσους παλεύουν ενάντια στο σύστημα".

Λίγες μέρες πριν τη διαδήλωση στη Γένοβα, στα μέσα του Ιούλη, οι εργάτες της FIOM κατέβηκαν σε απεργία. Πάνω από 300.000 απεργοί πλημμύρισαν τους δρόμους των μεγάλων πόλεων. Ηταν η πρώτη μεγάλη εργατική κινητοποίηση μετά τη νίκη του Μπερλουσκόνι στις εκλογές. 60.000 απεργοί συγκεντρώθηκαν στο Μιλάνο. Με ενθουσιασμό άκουσαν τον χαιρετισμό εκπροσώπου από το Κοινωνικό Φόρουμ. 50.000 διαδήλωσαν στο Τορίνο. Η αριστερή καθημερινή εφημερίδα Il Manifesto περιέγραψε την συγκέντρωση σαν "ταινία του Κεν Λόουτς". Το πρώτο πανώ έγραφε "Θέλουμε ψωμί και τριαντάφυλλα". Οταν μια φοιτήτρια από το Κοινωνικό Φόρουμ πήρε το λόγο, οι απεργοί από

κάτω άρχισαν να τραγουδάνε "A Genova, Tutti a Genova" (στην Γένοβα, όλοι στην Γένοβα). Το είπαν και το έκαναν.

Η CGIL, μεγαλύτερη από τις συνομοσπονδίες συνδικάτων της Ιταλίας, δεν είχε καλέσει επίσημα στην διαδήλωση της Γένοβα. Αυτή η συνομοσπονδία έχει στενούς δεσμούς με τους "Δημοκράτες της Αριστεράς" του Ντ' Αλέμα, την μετεξέλιξη του παλιού ΚΚ που τώρα δηλώνει ότι είναι "κεντροαριστερό" κόμμα. Ομως με πρωτοβουλία αγωνιστών σε μια σειρά χώρους, τμήματα της CGIL βάδισαν με τα λάβαρά τους στη Γένοβα, από διάφορες περιοχές όπως από την Πάδοβα, την Μπολόνια, την Μπριάνζα και αλλού. Η COBAS και η BAS, αριστερά συνδικάτα της βάσης, αφιέρωσαν όλες τους τις δυνάμεις στην κινητοποίηση για τη Γένοβα.

Αυτή ήταν η ραχοκοκαλιά της μεγαλειώδους διαδήλωσης στη Γένοβα, η δύναμη που κέρδισε τη μάχη ενάντια στους δολοφόνους αστυνομικούς του Μπερλουσκόνι.

Εκτός από τους διαδηλωτές από την Ιταλία, η μεγαλύτερη συμμετοχή από άλλη χώρα ήταν από την Ελλάδα. Περίπου 3.500 διαδήλωσαν στην Γένοβα, από την Πρωτοβουλία ΓΕΝΟΒΑ 2001, το ΚΚΕ και το ΠΑΜΕ, την Ελληνική Επιτροπή, την Αντικαπιταλιστική Επιτροπή ενάντια στους G8, και πολλοί άλλοι.

Η Πρωτοβουλία ΓΕΝΟΒΑ 2001 ήταν το μεγαλύτερο κομμάτι και έδωσε τον τόνο, όχι μόνο αριθμητικά. Ηταν το αποτέλεσμα της δουλειάς που έκανε όλο το προηγούμενο διάστημα. Αυτό δεν το λέμε μόνο εμείς. Ο Κώστας Ανέστος, αναπληρωτής γραμματέας της ΟΜΕ-ΟΤΕ, ξεκίνησε με τα παρακάτω λόγια την παρέμβασή του στην εκδήλωση που οργάνωσε η Πρωτοβουλία στις 26 Ιούλη στο Πεδίο του Αρεως: "Η Πρωτοβουλία ΓΕΝΟΒΑ 2001 άνοιξε στην Ελλάδα το δρόμο γι' αυτό το κίνημα. Πολιτικά ανήκω στον ΣΥΝ, όμως θα ήταν υποκρισία να μην πούμε ότι χωρίς την Πρωτοβουλία ΓΕΝΟΒΑ 2001 δεν θα υπήρχαν άλλες επιτροπές. Η οργάνωση μιας τέτοιας μαζικής αποστολής δεν είναι εύκολο πράγμα. Θέλω να ευχαριστήσω τα παιδιά της επιτροπής. Ημουν υπεύθυνος της οργανωτικής επιτροπής όταν είχαμε πανελλαδικό συλλαλητήριο της ΟΜΕ-ΟΤΕ και ξέρω πόσο δύσκολο πράγμα είναι".

Το μπλοκ της Πρωτοβουλίας έκφραζε την απήχηση που είχε στους μήνες καθημερινής δουλειάς που προηγήθηκαν. Πρώτα η απήχηση μέσα στους εργατικούς χώρους και τα συνδικάτα. Επικεφαλής του μπλοκ ήταν το πανώ του σωματείου των εργαζόμενων στην ΜΙΣΚΟ-ΜΠΑΡΙΛΑ της Πάτρας, εκεί ήταν και τα πανώ των Εργατικών Κέντρων της Θεσσαλονίκης και του Πειραιά, το πανώ της ΕΙΝΑΠ με σύνθημα "Οι άνθρωποι είναι πάνω από τα κέρδη, δημόσια και δωρεάν υγεία για όλους, παγκοσμιοποιείστε την αντίσταση". Πίσω από το πανώ του δήμου της Ν. Ιωνίας βάδιζαν πολλοί εργαζόμενοι στους ΟΤΑ και άλλοι από εκείνες τις γειτονιές. Επίσης αντιπροσωπείες από την ΟΜΕ-ΟΤΕ και άλλα σωματεία.

Η ίδια δουλειά έγινε και στα πανεπιστήμια. Για παράδειγμα φοιτητές από τις σχολές της Θεσσαλονίκης από τους συλλόγους των Ηλεκτρολόγων Μηχανολόγων, των Τοπογράφων, από το Φιλολογικό, Ψυχολογικό, τη Νομική είχαν φτιάξει ένα κοινό πανώ που έγραφε "Οι σχολές μας δεν είναι για πούλημα". Τοπικές Πρωτοβουλίες, από διάφορες γειτονιές και πόλεις κατέβασαν επίσης τα πανώ τους.

Επειδή είχε αυτά τα χαρακτηριστικά, το μπλοκ της Πρωτοβουλίας το χαρακτήρισε η έντονη πολιτική συζήτηση και παρουσία. Η συζήτηση δεν σταμάτησε ούτε λεπτό, στο ταξίδι του πηγαιμού και της επιστροφής, στο καράβι και στα πούλμαν, όχι μόνο στις δυο μεγάλες συζητήσεις που οργανώθηκαν αλλά και σε αμέτρητα "πηγαδάκια" και παρέες. Το Σάββατο το πρωί πολλοί συμμετείχαμε στην κοινή εκδήλωση που οργάνωσαν το Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα της Βρετανίας και η Επαναστατική Κομμουνιστική Λίγκα -LCR- της Γαλλίας. Συμμετείχαν 1.500 άτομα συνολικά. Ομιλητές ήταν ο Αλέν Κριβίν, ευρωβουλευτής, από την LCR, ο Κρις Μπάμπερι από το SWP και ο Πάνος Γκαργκάνας από το ΣΕΚ.

Μετά από αυτή την εκδήλωση, πήραμε τη θέση μας στη γιγάντια διαδήλωση που είχε αρχίσει να ξετυλίγεται. Μαζί με τους ακτιβιστές του Globalise Resinstance από την Βρετανία είμασταν στην κεφαλή της πορείας πίσω από το μεγάλο πανώ του Κοινωνικού Φόρουμ που έγραφε "Είσαστε G8 είμαστε 6.000.000.000" και τους Κούρδους, μαζί με το μπλοκ του ATTAC. Το κλίμα ήταν γεμάτο ενθουσιασμό, τα συνθήματά μας έδιναν τον τόνο σε χιλιάδες άλλους διαδηλωτές που βάδιζαν δίπλα μας. "L' unica soluzione la rivoluzione" (Μία μόνο λύση επανάσταση), "Οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη", "Un altro mondo es possibile" (Ενας άλλος κόσμος είναι εφικτός) και εναλλάσσονταν με τα τραγούδια, το Μπαντιέρα Ρόσα και το Μπέλα Τσάο, ενώ το "Μπερλουσκόνι, ασασίνο" ακουγόταν συνεχώς.

Αυτές οι σκηνές θα μείνουν για πάντα στην μνήμη όσων συμμετείχαμε. Οι μαρτυρίες είναι χαρακτηριστικές: "Ηταν η πρώτη φορά που πήγα σε μια τέτοια μεγάλη και μαζική αντικαπιταλιστική πορεία. Οι εντυπώσεις μου είναι απίστευτες. Πραγματικά δεν μπορώ να μεταφέρω με λόγια τις εικόνες που έζησα και βίωσα" μας είπε ο Χρήστος Ζήσης, φοιτητής ΜΙΘΕ "Το μήνυμα είναι ότι ήταν ο μεγαλύτερος σταθμός του αντικαπιταλιστικού κινήματος. Ζούμε ένα νέο Μάη του '68 με μεγαλύτερες προοπτικές, με μεγαλύτερο άνοιγμα. Η Πρωτοβουλία Γένοβα 2001 έκανε την καλύτερη δυνατή δουλειά. Ενημέρωσε κόσμο, έκανε εξορμήσεις σε πλατείες, συναυλίες. Ευαισθητοποίησε κόσμο που δεν ήξερε καν τι σημαίνει G8, τι σημαίνει παγκοσμιοποίηση, τι σημαίνει όλο αυτό το καθεστώς που υπάρχει."

Ο Αντώνης Τσικουρίδης από τον Βόλο λέει "Το όνειρο ξεκίνησε από το Σιάτλ. Αρχισε να γίνεται πραγματικότητα από την Γένοβα. Και η ελπίδα είναι πολύ μεγάλη όταν στις χιλιάδες λαού η συντριπτική πλειοψηφία ήταν νιότη. Νιότη με πάθος, με δύναμη με αγώνα για ζωή. Από δω και πέρα το κίνημα παίρνει μορφή χιονοστιβάδας. Είναι ευθύνη όλων μας να το κάνουμε δύναμη που θα παρασύρει τα πάντα. Που θα ανατρέψει ή θα βάλει μια σειρά πράγματα για τα οποία αγωνιζόμαστε. Οπως είναι το περιβάλλον, η κοινωνική ανισότητα, τα εκατομμύρια παιδιά που πεθαίνουν κάθε μέρα από την πείνα".

"Το παγκόσμιο κίνημα έδειξε για άλλη μια φορά τη δύναμή του" μας είπε ο Κώστας Παπαδημητρίου, σιδηροδρομικός "μας έδωσε να καταλάβουμε ότι με τη συλλογική δράση ανατρέπουμε τα πάντα. Η νίκη μας ξεκίνησε από το Σιάτλ και συνεχίστηκε με τη μάζωξη όλων αυτών των ανθρώπων που αποφασίσαμε να έρθουμε στη Γένοβα".

Η ανταπόκριση της Κύρας Αδάμ, δημοσιογράφου της "Ελευθεροτυπίας", στις 24 Ιούλη δίνει παραστατικά την εικόνα: "το ελληνικό καραβάνι που έφτασε στην Γένοβα είχε πολλές τάσεις, εκφράσεις και απόψεις, με πολυπληθέστερο αυτό της Πρωτοβουλίας ΓΕΝΟΒΑ 2001. Το καραβάνι αυτό συγκέντρωσε δυναμικούς νεολαίους, ανθρώπους της αντίστασης, της γενιάς του 114, του Μάη του '68, του Πολυτεχνείου, της περιόδου των καταλήψεων του '80 κλπ. αλλά και απλούς ανθρώπους χωρίς εμπειρίες του παρελθόντος αλλά ανοιχτούς στις εμπειρίες του μέλλοντος."

Ολοι όσοι συμμετείχαμε και χιλιάδες άλλοι που δεν κατάφεραν να έρθουν στην Γένοβα, είμαστε τώρα ακόμα πιο αισιόδοξοι, με περισσότερη αυτοπεποίθηση να συνεχίσουμε τη μάχη. Οπως μας είπε ο Νίκος Κεχαγιάς, φοιτητής από το Οικονομικό της Θεσσαλονίκης "αυτή η διαδήλωση ανοίγει δυνατότητες και θα έχει αντίκτυπο σε όλους τους χώρους. Αυτό θα μεταφέρει ο καθένας στο χώρο που εργάζεται ή σπουδάζει."

Μία, δύο, τρεις... πολλές ΓΕΝΟΒΕΣ

Ο δρόμος για τη Γένοβα πέρασε από πολλές γειτονιές και πόλεις σε όλη την Ελλάδα. Ο ***Νεκτάριος Μπουγδάνης*** θυμίζει αυτή την πορεία.

Η κινητοποίηση στην Πράγα τον προηγούμενο Σεπτέμβρη ενάντια στο ΔΝΤ και την Παγκόσμια Τράπεζα, ήταν που έφερε τον αέρα του Σιάτλ στην Ευρώπη. Ταυτόχρονα, μετέδωσε τα πρώτα στίγματα του αντικαπιταλιστικού κινήματος στην Ελλάδα, με τη συμμετοχή εργαζόμενων και νεολαίων στη διεθνή διαδήλωση της όμορφης πρωτεύουσας της Τσεχίας.

Με την έμπνευση αυτής της πρώτης εμπειρίας, συγκροτήθηκε την 1η Μάρτη η Πρωτοβουλία "ΓΕΝΟΒΑ 2001 - Παγκοσμιοποιήστε την Αντίσταση". Το τι θα ακολουθούσε στη διαδικασία αυτή, έως ότου φτάσουμε στη Γένοβα, ήταν μια εξαίσια εμπειρία για όλους.

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΔΕΚΑΗΜΕΡΟ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ ανακοινώθηκε η συγκρότηση 31 τοπικών επιτροπών. 13 στην Αθήνα, 2 στον Πειραιά, 2 στη Θεσσαλονίκη, αλλά και στα Γιάννενα, στην Πάτρα, το Ηράκλειο καθώς και 11 τοπικών επιτροπών σε διάφορες σχολές. Οι πρώτες υπογραφές στήριξης, κάλυψαν ένα ευρύ φάσμα από κόμματα της Αριστεράς, οικολογικές κινήσεις, συνδικαλιστές, καλλιτέχνες κ.ά. Ήταν στοίχημα εξ' αρχής, η Πρωτοβουλία να είναι ένα μέτωπο αντικαπιταλιστών που να δρουν από κοινού, ύστερα από συμφωνία. Το σύνθημα "Σκαφτόμαστε παγκόσμια, δρούμε τοπικά", ήταν πηγή έμπνευσης. Αυτό σήμαινε ότι συσπειρωνόμαστε με βάση τις διεθνείς κινητοποιήσεις, αλλά η δράση μας βρίσκεται όπου ζούμε, δουλεύουμε ή σπουδάζουμε. Στόχος η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συσπείρωση αντικαπιταλιστών και ακτιβιστών τόσο για τη διαδήλωση της Γένοβα, όσο και για τη δημιουργία ενός δικτύου ανθρώπων πανελλαδικά που θα δρούσαν γι' αυτό το σκοπό. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, οργανώθηκαν εξορμήσεις σε εργατικούς και νεολαίστικους χώρους, σε γειτονιές, σε σχολές. Σε μια σειρά από εκδηλώσεις, προβλήθηκαν βίντεο από το Σιάτλ και την Πράγα, πιστεύοντας ότι η Γένοβα μπορεί και πρέπει να είναι μεγαλύτερη τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά. Συναυλίες από συγκροτήματα που δήλωναν ενθουσιασμένοι από το αντικαπιταλιστικό κίνημα, έδωσαν τον τόνο σε όλες τις εκδηλώσεις. Νέοι άνθρωποι ερχόντουσαν για πρώτη φορά σε επαφή με την πολιτική. Εργάτες, χρόνια αποστασιοποιημένοι απ' τα κοινά, έβλεπαν ότι με τη συμμετοχή τους κάτι νέο μπορούν να δημιουργήσουν. Το κλίμα όλους αυτούς τους μήνες ήταν ενθουσιώδες, η ίδια η Γένοβα το επιβεβαίωσε.

ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΜΑΡΤΗ, κι άλλες τοπικές επιτροπές δημιουργήθηκαν. Στο Βόλο, το Ρέθυμνο, την Ξάνθη, τη Ζάκυνθο, το Αγρίνιο, οι αντικαπιταλιστές άνοιξαν τα φτερά τους. Εκείνες τις μέρες 15.000 διαδηλωτές στην Τεργέστη, διαμαρτυρόντουσαν ενάντια στη Σύνοδο τνω υπουργών Περιβάλλοντος των G8, δείχνοντας τι θα ακολουθούσε σε λίγους μήνες στην Ιταλία. Ήταν τα προεόρτια. Την ίδια ώρα στο Κανκούν του Μεξικό, οργανωνόταν αντισύνοδος, παράλληλα με το συνέδριο του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ. Στην επέτειο του μπλόκου της Καλογράζας, η τοπική πρωτοβουλία κάνει την πρώτη της μαζική εξόρμηση. Την ίδια στιγμή, στην Κυψέλη, την Καλλιθέα, στα Νέα Λιόσια, τον Πειραιά, τα Γιάννενα, στο ΑΠΘ αλλά και στην πόλη της Θεσσαλονίκης, οι πρώτες επιτροπές συσπειρώνουν αγωνιστές από την Αριστερά, ανένταχτους, εργαζόμενους, μαθητές, φοιτητές. Νέες υπογραφές προστίθενται στη διακήρυξη της Πρωτοβουλίας, που καλεί όλους στη Γένοβα. Η ΟΤΟΕ οργανώνει απεργία εκείνες τις μέρες και τη μεγαλύτερη συγκέντρωση τραπεζοϋπαλλήλων της 10ετίας, δείγμα οτυ τι θα ακολουθούσε με τον σεισμό των Πανεργατικών.

ΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ 15ΗΜΕΡΟ ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ, ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΓΣΕΕ. Η Πρωτοβουλία οργάνωσε εκδήλωση για τη Γένοβα και 30 αντιπρόσωποι του συνεδρίου υπέγραψαν τη διακήρυξη. Το ψήφισμα που καλούσε τη ΓΣΕΕ να στηρίξει την Πρωτοβουλία προτάθηκε από 3 αντιπροσώπους - συνδικαλιστές. Το Συνέδριο τελικά πήρε απόφαση στήριξης και καλούσε τους εργαζόμενους, τα εργατικά κέντρα, τις ομοσπονδίες και τα πρωτοβάθμια σωματεία να στηρίξουν ενεργά τη Γένοβα. Παράλληλα συγκροτούνταν νέες Πρωτοβουλίες στη Χαλκίδα, την Πρέβεζα, στους τραπεζοϋπαλλήλους, την ΑΣΚΤ, τα ΕΜΜΕ.

ΣΤΙΣ 17 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ, στη **ΝΑΠΟΛΙ,** 50.000 διαδηλωτές συγκρούονται με την αστυνομία, έξω από το χώρο όπου αντιπρόσωποι του ΟΗΕ συζητούσαν για τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Στις φοιτητικές εκλογές στη Σχολή Καλών Τεχνών, το ψηφοδέλτιο της Πρωτοβουλίας "ΓΕΝΟΒΑ 2001" αποσπάει 4 από τις 7 έδρες του Δ.Σ. Ετοιμάζονται μαζικές εκδηλώσεις στις μεγάλες πόλεις της Ελλάδας και εν όψει αυτών μηνύματα για πρόσκληση σε αντικαπιταλιστική δράση, στέλνουν επιφανείς συνδικαλιστές και αγωνιστές, ο Κριστόφ Αγκιτόν, η "Πράσινη Πολιτική", φοιτητές, η Πρωτοβουλία Ομοφυλόφιλων Ενάντια στην Καταπίεση, κ.ά. Την ίδια στιγμή 5 νοσοκομεία συντονίζονται από τα κάτω και απεργούν. Το ίδιο προσπαθούν να κάνουν 11 ΕΛΜΕ και 13 Διδασκαλικοί Σύλλογοι.

ΣΤΙΣ 2 ΑΠΡΙΛΗ πραγματοποιείται η κεντρική εκδήλωση της Αθήνας στο Θέατρο "Διάνα", όπου την παρακολουθούν πάνω από 500 άτομα. Το κλίμα είναι αισιόδοξο, μηνύματα έρχονται από το Παρίσι, τη Μόσχα, το Σιάτλ, τη Γένοβα, το Γκέτεμποργκ, το Λονδίνο, τη Νέα Υόρκη, δηλώνοντας αλληλεγγύη. Οι ομιλητές είναι πολλοί και

από διαφορετικούς χώρους, πολιτικούς και κοινωνικούς. Ηδη η ΓΣΕΕ, το ΕΚΑ και το ΕΚΘ δηλώνουν αλληλεγγύη και στήριξη. Το ίδιο αισιόδοξο κλίμα υπάρχει και στη Θεσσαλονίκη, στα Γιάννενα, στην Πάτρα, στις αντίστοιχες εκδηλώσεις. Στη Θεσσαλονίκη 200 άτομα παρακολουθούν την εκδήλωση στο Εργατικό Κέντρο.

ΣΤΙΣ 9 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ πραγματοποιείται μεγάλη Απεργία των Δημοσιογράφων και από εκείνη τη μέρα ξεκινά η Πρωτοβουλία των εργαζόμενων στα ΜΜΕ.

Λίγες μέρες πριν, είχαν πραγματοποιηθεί σε διάφορες πόλεις της Ιταλίας, ημέρες δράσης για τη διασφάλιση του δικαιώματος της ελεύθερης διαδήλωσης. Ταυτόχρονα, μέρα δράσης υπάρχει και στο Μαρούσι, που βιώνει τις συνέπειες της Ολυμπιάδας. Η Παρέμβαση Πολιτών Αμαρουσίου, με τη συμμετοχή της Πρωτοβουλίας, οργανώνει εκδήλωση με αυτό ακριβώς το θέμα: "τις συνέπειες της Ολυμπιάδας στο Μαρούσι". Την ίδια μέρα, αναπληρωτές δάσκαλοι καταλαμβάνουν τα γραφεία της Διδασκαλικής Ομοσπονδίας, απαιτώντας τη σύγκλιση έκτακτου Δ.Σ. που να αποφασίσει απεργία διαρκείας με αίτημα τους διορισμούς.

ΣΤΑ ΤΕΛΗ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ το κλίμα ανεβαίνει καθώς και η αντικαπιταλιστική διάθεση. Στις 20-22 του μήνα, στο **ΚΕΜΠΕΚ**, 70.000 διαδηλώνουν ενάντια στη Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου Αμερικής (FTAA). Η συμμαχία των συνδικαλισμένων εργατών και των νέων αντικαπιταλιστών, φέρνει το μήνυμα του Σιάτλ. Στην Κωνσταντινούπολη ξεσπάνε μαζικές απεργίες και διαδηλώσεις που απλώνονται σε όλη την Τουρκία.

ΣΤΙΣ 26 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ ακολουθεί κάτι το φανταστικό. Η **ΠΑΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΑΠΕΡΓΙΑ** της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ, ενάντια στα σχέδια του Σημίτη για το Ασφαλιστικό προκαλεί σεισμό. Εκατοντάδες χιλιάδες βγαίνουν στους δρόμους, απεργούν εκατομμύρια. Η Ελλάδα παραλύει. Η κυβέρνηση αναγκάζεται να υποχωρήσει άτακτα, ο Σημίτης διαπιστώνει ότι η πολιτική ήττα που υπέστη ήταν δεινή. Η Αθήνα είναι γεμάτη νέους, εργάτες που διαδηλώνουν. Στο Ηράκλειο πολιορκείται το κτίριο της περιφέρειας από 3.000 κόσμο, μετο πανό της Πρωτοβουλίας μπροστά. 20.000 στη Θεσσαλονίκη, 7.000 στα Γιάννενα, 5.000 στο Βόλο. Η Ελλάδα ζει μέρες μεταπολίτευσης.

Σε όλα αυτά η Πρωτοβουλία "ΓΕΝΟΒΑ 2001", δίνει εντυπωσιακό παρόν. Τα συνθήματά μας συνδέουν τις μάχες για την εργασία με το αντικαπιταλιστικό κίνημα και τη Γένοβα που έρχεται. Αυθόρμητα, πολλοί μπαίνουν στο μπλοκ της Πρωτοβουλίας, που είναι το πιο ζωντανό κομμάτι, εμπνευσμένο από το Σιάτλ, την Πράγα, το Κεμπέκ. Η μπροσούρα για τη Γένοβα γίνεται ανάρπαστη.

Νέα απεργία ανακοινώνεται για τις 17 Μάη ενώ η Πρωτομαγιά είναι μπροστά. Στις αρχές του Μάη, πραγματοποιείται στην Ιταλία συνάντηση των Πρωτοβουλιών, οργανωμένη από το Κοινωνικό Φόρουμ της Γένοβα, που οργανώνει την κινητοποίηση. Η απεργία στην Ελλάδα, η νίκη στο ασφαλιστικό, η στήριξη της ΓΣΕΕ, προκαλούν ενθουσιασμό στις αντιπροσωπείες. Ο εκπρόσωπος της Πρωτοβουλίας, προτείνει Πανιταλική Απεργία για τις 20 Ιούλη και η πρότασή του στηρίζεται από την COBAS (παλικά συνδικάτα) και αντιπροσώπους από αρκετές χώρες. Το αίτημα αυτό προβάλλεται κεντρικά από μεγάλης απήχησης ΜΜΕ στην Ιταλία.

ΣΤΙΣ 15 ΜΑΗ, ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΙΛΛΗΜΕΝΗ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ ΕΜΜΕ, γίνεται κοινή εκδήλωση της Πρωτοβουλίας ΓΕΝΟΒΑ φοιτητών ΜΜΕ και δημοσιογράφων. Λίγες μέρες πριν, μετον αέρα της απεργιακής νίκης, η Πρωτοβουλία Παντείου είχει οργανώσει συζήτηση για το ασφαλιστικό.

ΣΤΙΣ 17 ΤΟΥ ΜΑΗ, η νέα πανεργατική απεργία, δείχνει ότι η προηγούμενη δεν ήταν φούσκα. Παρά τις απειλές της εργοδοσίας σε πολλές περιπτώσεις, οι παεργοί οργανώνουν και πάλι τεράστιες διαδηλώσεις.

Την ίδια μέρα αρχίζει και το τετραήμερο εκδηλώσεων "Μαρξισμός 2001", του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος. Ένα τετραήμερο όπου οι ιδέες του αντικαπιταλισμού, της έκρηξης στο Κεμπέκ και τις πανεργατικές, διαχέονται παντού. Ο αέρας του αντικαπιταλιστικού κινήματος, που πατάει γερά

Εκδήλωση της Πρωτοβουλίας Γένοβα 2001 στη πλατεία στο Ν. Ηράκλειο

στα πόδια του και γιγαντώνεται, είναι κοινή έμπνευση για όλους τους επαναστάτες.

Μετά τη νίκη στη **ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ**, όπου αναβλήθηκε η Σύνοδος της Παγκόσμιας Τράπεζας, οι αντικαπιταλιστές ετοιμάζονται για το Γκέτεμποργκ. Εν τω μεταξύ στις αρχές Ιούνη ξεκινούν οι μέρες δράσης των επιτροπών της Πρωτοβουλίας.

ΣΤΗΝ ΞΑΝΘΗ, ΣΤΙΣ 30 ΜΑΗ, στο υπό κατάληψη Πανεπιστήμιο Θράκης, πάνω από 60 άτομα μαζεύονται στο αμφιθέατρο. Η εκδήλωση πραγματοποιείται με κάλεσμα της Γ.Σ. της Πολυτεχνικής Σχολής και τη βοήθεια πολλών φοιτητών.

ΣΤΑ ΕΞΑΡΧΕΙΑ, γίνεται αντικαπιταλιστικό διήμερο (1-2 Ιούνη). Την πρώτη μέρα κυριολεκτικά στήνεται ένα θέατρο δρόμου όπου προκηρύξεις μοιράζονται, γίνονται ομιλίες, υπάρχει παντού η αισιοδοξία. Την επόμενη μέρα, συγκροτήματα ζωντανεύουν ύστερα από χρόνια την πλατεία Εξαρχείων. Εκατοντάδες κάτοικοι της περιοχής περνούν απ' την πλατεία. Η τοπική Πρωτοβουλία αποδεικνύει ότι όπου τολμάμε μπορούμε να πετύχουμε.

ΣΤΙΣ 7 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ, πικετοφορία ενάντια στα μεταλλαγμένα τρόφιμα γίνεται έξω από τα **MCDONALD'S**. Προκηρύξεις μοιράζονται, ο κόσμος σταματά και συζητά, είναι μια κίνηση, που λέει "όχι" στα σκουπίδια του κέρδους, είτε τα τρώμα, είτε τα βλέπουμε.

Γι' αυτό και στις 9 του Ιούνη, νέα διαδήλωση έξω από τον **ΑΝΤΕΝΑ**, για το κατάπτυστο σκουπίδι του "Μεγάλου Αδελφού". Η επιτροπή δημοσιογράφων καλεί τη συγκέντρωση και συμμετέχει η τοπική επιτροπή Χαλανδρίου. Τα πανό και οι προκηρύξεις απορρίπτουν τα τηλεσκουπίδια του Κυριακού. Αυτές οι κινήσεις έδειξαν ότι οι αντικαπιταλιστές πλέον, μπορούν να κινηθούν σε ένα ευρύτερο φάσμα, να βιώσουν και να αγωνιστούν την καθημερινότητα και να μην ασχολούνται μόνο με την στενή έννοια της πολιτικής. Έτσι, νέοι αγωνιστές μπαίνουν σε κίνηση.

Στις 8 του Ιούνη η τοπική επιτροπή της Ν. Σμύρνης και του Π. Φαλήρου οργανώνει εκδηλώσεις με ομιλίες, βίντεο από το Σιάτλ, Πράγα, Κεμπέκ, παράλληλα με συναυλία. Εν τω μεταξύ σύσσωμη η αντιπολίτευση του Δήμου Αθηναίων ζητάει να παραχωρηθεί η "ΤΕΧΝΟΠΟΛΙΣ" στην Πρωτοβουλία για την κεντρική της εκδήλωση, χωρίς κανένα περιορισμό όπως και γίνεται.

Η ΜΕΡΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΣΤΟ ΓΚΕΤΕΜΠΟΡΓΚ (15 ΙΟΥΝΗ) είναι φανταστική. Χιλιάδες περνούν από το Γκάζι, την ίδια ώρα η αστυνομία ρίχνει με αληθινά πυρά στο Γκέτεμποργκ, δολοφονώντας έναν διαδηλωτή. Ο Μπρούνο Ρόσι, συνδικαλιστής λιμενεργάτης από τη Γένοβα, είναι ο κεντρικός ομιλητής μαζί με τον Πέτρο Κωνσταντίνου, συντονιστή της Πρωτοβουλίας και τον Νίκο Γεωργίου, απ' την "Ένωση Λιμενεργατών". Οι καλλιτέχνες που εμπλουτίζουν το πρόγραμμα, δηλώνουν την υποστήριξή τους στη Γένοβα και την έμπνευση που παίρνουν από το νέο κίνημα. Στα Γιάννενα, στη Θεσσαλονίκη, οργανώνονται εκδηλώσεις για την αλληλεγγύη στο Γκέτεμποργκ. Το ίδιο και στη Ζάκυνθο, στις 18 Ιούνη.

Εξάρχεια 1 Ιούνη -ξεκινούν οι μέρες δράσης για τη Γένοβα

Λίγο πριν, οι κατειλειμμένες σχολές του Πολυτεχνείου, Νομικής και Ψυχολογικού Θεσσαλονίκης οργανώνουν εκδηλώσεις για το αντικαπιταλιστικό κίνημα και καλούσαν στις συγκεντρώσεις αλληλεγγύης για το Γκέτεμποργκ.

Μια σειρά από άλλες εκδηλώσεις ακολουθούν. Στη Σπάρτη, τη Χαλκίδα, τη Δάφνη. Στον Πειραιά στις **21-22 ΙΟΥΝΗ** οργανώνεται το διήμερο **"ΠΕΙΡΑΙΑΣ - ΓΕΝΟΒΑ: ΤΑ ΛΙΜΑΝΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ"**. Οι λιμενεργάτες ήταν μπροστά στο Σιάτλ, στη Μελβούρνη, τη Γένοβα. Σε αυτό το διήμερο έδωσαν το στίγμα τους: "Η ιδιωτικοποίηση του λιμανιού δεν θα περάσει"!

ΣΤΙΣ 19 ΤΟΥ ΙΟΥΝΗ ΓΙΝΕΤΑΙ ΠΟΡΕΙΑ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ. Είναι μέρα δράσης και διαμαρτυρίας για τη δολοφονική επίθεση της αστυνομίας στο Γκέτεμποργκ. Ίδιες πορείες πραγματοποιούνται στα Γιάννενα και τη Θεσσαλονίκη.

ΑΡΧΕΣ ΙΟΥΛΗ, ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ ΣΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΥΘΕΙΑ. Εξορμήσεις γίνονται παντού, όπου υπάρχουν επιτροπές. Σε γειτονιές, εργατικούς χώρους, σχολές. Στην Πετρούπολη, την Αρτα, την Πρέβεζα. Στο Ρέθυμνο, εκδήλωση στο Πανεπιστήμιο. Το Εργατικό Κέντρο Ρεθύμνου στηρίζει την Πρωτοβουλία, ύστερο από συνάντηση. Στον Πειραιά, την Καλλιθέα, όλοι είναι σε εγρήγορση. Το Συνέδριο της **ΠΟΣΠΕΡΤ** ψηφίζει στήριξη στη Γένοβα. Η τοπική επιτροπή Ν. Ηρακλείου - Ν. Ιωνίας πραγματοποιεί εκδήλωση. Η πλατεία του Ν. Ηρακλείου είναι κατάμεστη. Πάνω από 500 άτομα περνούν όλη τη βραδιά. Η christina Wallace, που ήταν εκείνες τις μέρες μαζί μας, συμμετείχε στο Σιάτλ και καταχειροκροτήθηκε όταν μετέφερε από το μικρόφωνο τους αγωνιστικούς χαιρετισμούς των συντρόφων στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού. Η διεθνής αλληλεγγύη είναι διάχυτη παντού.

Λίγο πριν τη Γένοβα, δημοσκόπηση των "ΝΕΩΝ" δείχνει ότι το **54% ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΕΙΝΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΓΕΝΟΒΑ.** Με τις ευχές της πλειοψηφίας λοιπόν, ξεκινούσαμε για το ταξίδι, που έμελλε να είναι σημείο καμπής για το κίνημα. Ενα ακόμα σωματείο, η **ΕΙΝΑΠ**, στήριξε την Πρωτοβουλία, μια βδομάδα πριν την αναχώρηση.

Υστερα από όλη αυτή τη διαδικασία, που άφησε σε όλους μας ανεξίτηλα τα σημάδια της δύναμης και των ιδεών του αντικαπιταλιστικού κινήματος και των ιδεών του, καταφέραμε να συγκροτηθεί ένα μεγάλο καραβάνι, που διαδήλωσε ενάντια στους G8.

Το τι θα ακολουθήσει δεν μπορούμε να το προδιαγράψουμε. Ξέρουμε όμως ότι είμαστε μόνο στην αρχή...

Αναρχία ή **Μαρξισμός;**

Ποιός είναι ο καλύτερος οδηγός για δράση ενάντια στον καπιταλισμό; Ο ***Νίκος Λούντος*** ανατρέχει στην ιστορική διαδρομή αυτής της βασικής επιλογής.

Το αντικαπιταλιστικό κίνημα έχει ζωντανέψει τη συζήτηση για το πώς μπορούμε ν'αλλάξουμε την κοινωνία και τι μπορεί ν'αντικαταστήσει τον καπιταλισμό. Οι αφετηρίες των αγωνιστών που παλεύουνε μαζί ενάντια στο σύστημα είναι τόσες πολλές, όσες και οι απαντήσεις που δίνονται για το πώς συνεχίζουμε. Οι αναρχικοί μοιάζουν να δίνουν την πιο "καθαρή" απάντηση. Εκτός απ' τον καπιταλισμό λένε όχι στα κόμματα και στο κράτος, ενώ η πρακτική της άμεσης σύγκρουσης φαίνεται αρκετά αποφασιστική κι ελκυστική για κάποιον που θέλει να συγκρουστεί με το σύστημα.

Στην πραγματικότητα οι αναρχικοί δεν έχουν μια συνολική πρόταση για το πώς μπορούμε ν'ανατρέψουμε τον καπιταλισμό. Δεν μπορούν να εξηγήσουν ποιος είναι ο τρόπος με τον οποίο η δυναμική που υπάρχει στη σύγκρουση με την αστυνομία ή ακόμη και στο σπάσιμο μιας βιτρίνας μπορεί να γίνει μια πραγματική δύναμη απελευθέρωσης της κοινωνίας. Κι η αδυναμία τους αυτή ν'απαντήσουν στο ποιος και πώς μπορεί ν'αλλάξει την κοινωνία ξεκινάει απ'τον "πατέρα" του αναρχισμού, όπως έχει μείνει γνωστός ο Προυντόν.

Ο Προυντόν θέλοντας να απαντήσει στον καπιταλισμό αντί να κοιτάξει μπροστά γύριζε προς τα πίσω. Η λύση απέναντι στην καταπίεση του καπιταλισμού είναι η μικρή ιδιοκτησία. Οι μικρές ατομικές καλλιέργειες, όπου ο καθένας θα αντάλλασε ελεύθερα τα προϊόντα του με τους άλλους κι έτσι δεν θα υπήρχε κανένας λόγος ούτε για κράτος ούτε για κεφάλαιο. Η ανθρωπότητα όμως έχει περάσει απ'αυτό το στάδιο χιλιάδες χρόνια πριν και πήρε όλ' αυτά τα χρόνια για να είναι σε θέση σήμερα να μην εξαρτάται απ' τα καπρίτσια της φύσης για το αν θα ζει αύριο, να είναι σε θέση να έχει στη διάθεση της την επιστήμη και την τεχνολογία που μπορούν να την απελευθερώσουν απ΄ιό κυνήγι της επιβίωσης.

Το προς τα πίσω προφανώς δεν είναι λύση στην αντίφαση του καπιταλισμού. Το πρόβλημα δεν το φέρνει ούτε η συλλογική παραγωγή, ούτε η τεχνολογία. Αλλά το ποιος έχει τον έλεγχο πάνω τους. Την ανεργία για παράδειγμα δεν τη φέρνουν οι μηχανές από μόνες τους, αλλά τ'αφεντικά που θέλουν με λιγότερο κόστος να έχουν περισσότερο κέρδος. Οι ίδιες μηχανές θα μπορούσαν να μειώσουν το χρόνο εργασίας χωρίς να χαθεί ούτε μια θέση στην παραγωγή.

Ο Προυντόν υποστήριζε ότι οι ιδέες του ξεκινούσαν απ'την "αγάπη" του για την κοινωνία. Κοιτώντας έτσι αφ'υψηλού τους ανθρώπους έφτανε σε σημείο να αρνείται τη συλλογική δράση: *"Ο κάθε εργάτης πρέπει να έχει πλήρως την ελευθερία πάνω στην προσωπικότητα του και στα χέρια του. Αλλά ότι οι εργάτες συνολικά να μπορούν να αποφασίσουν να ασκήσουν βία, αυτό είναι κάτι που η κοινωνία δεν μπορεί να το ανεχτεί"*, αλλά και το συνδικαλισμό : *"Έμαθα ότι οι εργάτες τον τελευταίο καιρό στην Αγγλία έχουν σταματήσει να συνδικαλίζονται. Αυτό είναι μια καλή εξέλιξη και πρέπει να τους συγχαρώ"*. Στο τέλος της ζωής του ο Προυντόν έφτασε αντί για αγάπη να δηλώνει απέχθεια για την κοινωνία επειδή δεν έγινε η επανάσταση έτσι όπως την ήθελε αυτός.

Το ότι η λύση βρίσκεται προς τα πίσω ισχύει και για τον Μπακούνιν που ακολουθεί τον Προυντόν στις ιστορικές φυσιογνωμίες του αναρχισμού. Η εξέλιξη της επιστήμης και της τεχνολογίας είναι η πηγή του κακού. Για τον Μπακούνιν η ελπίδα και η επαναστατική δύναμη βρισκόταν στις αγροτικές κοινότητες των Σλάβων, που δεν είχαν "εκφυλιστεί" απ' την εκβιομηχάνιση. Ηδη στο Μπακούνιν βλέπουμε τη διαμόρφωση μιας άποψης που χαρακτηρίζει τους αναρχικούς μέχρι σήμερα. Η επανάσταση έρχεται υποτίθεται από το πιο καταπιεσμένο κομμάτι, απ'τό πιο οπισθοχωρημένο, το πιο πρωτόγονο, τους Σλάβους αγρότες την εποχή του Μπακούνιν. Η άποψη επεκτείνεται για να συμπεριλάβει τους περιθωριακούς, τους "εκτός συστήματος". Αυτούς που ονόμαζε ο Μαρξ "λούμπεν προλεταριάτο". Η επανάσταση για τους αναρχικούς δεν είναι η συνειδητή πράξη απελευθέρωσης, αλλά η νευρική αντίδραση του καταπιεσμένου. Για τους μαρξιστές η επανάσταση είναι το πανηγύρι των καταπιεσμένων, για τον Μπακούνιν ήταν ο υπόνομος της κοινωνίας ο οποίος ξεχείλιζε.

Ο μεταγενέστερος Κροπότκιν προχωράει ακόμα πιο βαθιά την αντίφαση των αναρχικών. Χρησιμοποιώντας τις έρευνες του στη φύση –ήταν φυσιοδίφης- βγάζει το συμπέρασμα ότι το κύριο στοιχείο της κοινωνίας και της φύσης είναι η αλληλοβοήθεια.

Είναι ενδιαφέρουσες οι παρατηρήσεις του Κροπότκιν. Αλλά τελείως άσχετες με την κοινωνία και το πώς αλλάζει. Ξεκινώντας από το πουλί που μπαίνει στο στόμα του ιπποπόταμου για να φάει τα υπολείμματα των τροφών ενώ ταυτόχρονα παίζει το ρόλο της οδοντόβουρτσας κάνει ένα τεράστιο άλμα και βλέπει παντού την αλληλοβοήθεια. Θαυμάζει τον Ερυθρό Σταυρό αλλά και τις δημόσιες βιβλιοθήκες, σα δείγματα αλληλοβοήθειας της κοινωνίας. Θεωρεί πως τα πάντα κινούνται προς τη συνεργασία και την αλληλοβοήθεια αυθόρμητα. Και το μόνο που εμποδίζει τα πράγματα είναι το κράτος. Η ταξική σύγκρουση σαν

κινητήρια δύναμη της αλλαγής και της επανάστασης χάνεται τελείως και το κράτος εμφανίζεται σαν ένας εχθρός που έχει έρθει απ'τό πουθενά, σαν να μην έχει σχέση με το ποια τάξη έχει τον έλεγχο μέσα στην κοινωνία. Οι προτροπές του προς τους νέους επαναστάτες είναι να είναι καλοί και τίμιοι στη δουλειά τους. Οι δικηγόροι να δικηγορούν υπέρ των φτωχών, οι γιατροί να παίρνουν λιγότερα απ'αυτούς που έχουν ανάγκη και ούτω καθεξής.

Οι σημερινοί αναρχικοί δεν μπορούν να χρεωθούν όλα όσα υποστήριξαν οι κλασικοί. Αλλά προφανώς υπάρχουν αδυναμίες στη βασική θεωρία του αναρχισμού που οδήγησαν τους κλασικούς σε τόσο αντιφατικές απόψεις, και οδηγούν ακόμα και σήμερα τις αναρχικές ομάδες σε πολύ προβληματικές θέσεις.

Ισπανία του '30, μια δυνατή επανάσταση που χάθηκε

Η βασική αδυναμία είναι ότι για τον αναρχισμό η δύναμη που μπορεί να απελευθερώσει την κοινωνία βασικά βρίσκεται μέσα στο ίδιο το άτομο. Η ίδια η ανθρώπινη ουσία, σπρώχνει αυθόρμητα προς την εξέγερση, ενώ ο στόχος της απελευθέρωσης είναι πάλι το ίδιο το άτομο. Ο καθένας εξεγείρεται για να απελευθερώσει τον εαυτό του, ενώ η κοινή δράση των καταπιεσμένων είναι από άχρηστη μέχρι το πολύ πολύ αποτέλεσμα της αλληλεγγύης η οποία προκύπτει πάλι αυθόρμητα απ'την ανθρώπινη φύση. "Το πάθος για τη λευτεριά είναι δυνατότερο απ'όλα τα κελιά" είναι το σύνθημα που κωδικοποιεί την άποψη αυτή των αναρχικών.

Η πραγματικότητα είναι τελείως διαφορετική. Το πάθος από μόνο του δεν μπορεί να γκρεμίσει κανένα κελί. Η δύναμη που μπορεί να αλλάξει την κοινωνία είναι η συλλογικότητα των ανθρώπων. Η δύναμη των καταπιεσμένων είναι ότι είναι περισσότεροι και ότι είναι ενωμένοι. Και αυτό δεν είναι γενικό.

Στον καπιταλισμό μέσα στους τόσους καταπιεσμένους, υπάρχει ένα κομμάτι που έχει περισσότερα προσόντα για να το κάνει αυτό. Είναι η εργατική τάξη. Η τάξη που παράγει όλο τον πλούτο μέσα στην κοινωνία, που είναι η τεράστια πλειοψηφία αλλά είναι και συλλογικά οργανωμένη. Ο ίδιος ο καπιταλισμός φτιάχνει το νεκροθάφτη του, όπως έλεγε ο Μαρξ. Καταπιεσμένοι υπήρχαν πάντα και εξεγέρσεις υπήρχαν. Οι σκλάβοι στην αρχαία κοινωνία και οι αγρότες στο Μεσαίωνα εξεγείρονταν αλλά είχαν δυο προβλήματα. Απ' τη μια η συλλογικότητά τους δεν ήταν στις περισσότερες περιπτώσεις ικανή να τους φέρει στη νίκη, κι έτσι καταστέλλονταν. Κι απ'την άλλη δεν είχαν συνολική αντιπρόταση για το τι θα έβαζαν στη θέση του υπάρχοντος συστήματος.

Για την εργατική τάξη τα πράγματα δεν είναι έτσι. Η συλλογικότητα χτίζεται εκεί που συμβαίνει και η εκμετάλλευση. Στον ίδιο το χώρο δουλειάς. Αυτά που ενώνουν την τάξη είναι περισσότερα απ'αυτά που τη χωρίζουν, αλλά ακόμη κι αν αυτό δεν είναι πάντα ξεκάθαρο, οι ίδιες οι συλλογικές εμπειρίες αλλάζουν τη συνείδηση. Κι απ'την άλλη η εργατική τάξη δεν είναι μια τάξη που είναι απομονωμένη στο χώρο δουλειάς της όπως οι δούλοι στην αρχαιότητα. Έχει πλήρη εικόνα για το πώς δουλεύει η κοινωνία, πώς λειτουργεί η παραγωγή, και μάλιστα καλύτερη από τ' αφεντικά. Οι εργαζόμενοι σ' ένα νοσοκομείο ξέρουν καλύτερα απ' τόν οποιοδήποτε μάνατζερ πώς θα'πρεπε να οργανώσουν τη δουλειά τους, ποιες ελλείψεις πρέπει να καλυφτούν για να εξυπηρετείται η κοινωνία. Είναι μια τάξη που όχι μόνο μπορεί να πάρει την εξουσία στα χέρια της, αλλά και να οργανώσει την παραγωγή προς όφελος ολόκληρης της κοινωνίας, απελευθερώνοντας όλους τους καταπιεσμένους.

Έχοντας χάσει απ' την ανάλυση τους την εργατική τάξη σαν υποκείμενο της επανάστασης, οι αναρχικοί έχουν συνολικό πρόβλημα να ερμηνεύσουν πώς κινείται η κοινωνία. Έτσι μένουν πολλές φορές στην επιφάνεια. Εχθρός είναι το κράτος. Το κράτος για τους αναρχικούς, απ'τούς κλασικούς μέχρι σήμερα εμφανίζεται σαν ένα τέρας που έχει εμφανιστεί απ'το πουθενά και είναι εχθρός της κοινωνίας. Αν καταφέρουμε να το διαλύσουμε απελευθερωνόμαστε.

Τα πράγματα δεν είναι όμως έτσι. Το κράτος είναι το όπλο που έχει στα χέρια του το ένα κομμάτι της κοινωνίας, η μειοψηφία, οι καπιταλιστές, για να καταπιέζει την πλειοψηφία.

Το κράτος είναι μια τεράστια φονική μηχανή. Είναι ο στρατός, η αστυνομία, η "δικαιοσύνη" ένας μηχανισμός που υπάρχει για να καταστέλλει τις αντιστάσεις απέναντι στο σύστημα. Συμφωνούμε με τους αναρχικούς ότι χρειάζεται να συγκρουστούμε με το κράτος. Ο Λένιν ήταν αυτός που έλεγε ότι δεν πρέπει ν'αφήσουμε πέτρα πάνω στην πέτρα στο αστικό κράτος. Το πρόβλημα είναι όμως ότι η μάχη με τον καπιταλισμό δεν αρχίζει όταν συγκρούεσαι με το μηχανισμό του. Στις 2 τελευταίες πανεργατικές απεργίες για παράδειγμα σύγκρουση με την αστυνομία δεν υπήρξε κι όμως το σύστημα συνταράχτηκε. Μια βασική επιλογή της κυβέρνησης, όπως το ασφαλιστικό, πήγε πίσω.

Δεν πρέπει να χάνουμε ποτέ απ' τη στρατηγική μας ότι θα τα βάλουμε με το κράτος. Οι επαναστάσεις που ξέχασαν τη δύναμη του κράτους πνίχτηκαν στο αίμα. Αλλά το κράτος δεν αντιμετωπίζεται με ανταρτοπόλεμο. Μια τεράστια διαδήλωση παραλύει την αστυνομία. Δεν μπορεί αριθμητικά να την καλύψει. Γι'αυτό και είναι δύσκολο να καταστείλουν μια εξέγερση μόνο με την αστυνομία. Πάντα χρησιμοποιούν το στρατό. Αλλά ο στρατός είναι ένας ακόμα πιο εύθραυστος μηχανισμός. Οι φαντάροι είναι κομμάτι της εργατικής τάξης και δεν είναι πάντα τόσο εύκολο να υπακούσουν σε εντολές που τους λένε να ε-

πιτεθούν και να μακελέψουν τον κόσμο. Οι εικόνες απ'την επανάσταση στη Σερβία είναι οι πιο πρόσφατες σε σχέση μ'αυτό το φαινόμενο. Καθώς τα καραβάνια των εργατών έφταναν στο κέντρο του Βελιγραδίου οι αστυνομικοί πετάγαν τις στολές και τα όπλα τους και τρέχαν να κρυφτούν, ενώ οι φαντάροι περνούσαν στη μεριά των διαδηλωτών.

Το αποκορύφωμα της μπερδεμένης κατανόησης του κράτους απ'τους αναρχικούς είναι ότι ταυτίζουν το αστικό με το εργατικό κράτος. Είναι δύο τελείως διαφορετικά πράγματα. Η εργατική τάξη όπως χρησιμοποιεί μέσα στον καπιταλισμό όλα τα μέσα που μπορεί για να επιβάλλει τη θέλησή της, έτσι θα κάνει και όταν τσακίσει τον καπιταλισμό. Θα διαλύσει το αστικό κράτος, το κράτος που καταπιέζει την πλειοψηφία, και θα φτιάξει ένα δικό της μηχανισμό που θα εξυπηρετεί την ίδια.

Σοβιέτ της Πετρούπολης, η επανάσταση που νίκησε το 1917

Η βία στο αστικό κράτος ασκείται από μισθωτούς δολοφόνους που επιβάλλουν τα συμφέροντα των καπιταλιστών. Στο εργατικό κράτος η πλειοψηφία της κοινωνίας θα αμύνεται απέναντι στα υπολείμματα της παλιάς άρχουσας τάξης. Η άρχουσα τάξη δεν εγκαταλείπει έτσι εύκολα το παιχνίδι, επειδή έχασε την εξουσία. Συνεχίζει να υπάρχει και να προσπαθεί να ανατρέψει την εξουσία των εργατών. Κι ακόμη κι αν εξαφανιστεί από ένα κράτος, οι καπιταλιστές των άλλων χωρών δε θα μπορούν να ανέχονται τόσο εύκολα μια τόσο τεράστια αλλαγή, που μπορεί να δώσει το παράδειγμα και στους δικούς τους εργάτες.

Το εργατικό κράτος δε θα είναι καθόλου ίδιο με το αστικό κράτος. Όχι μόνο στους στόχους αλλά και στη μορφή. Τα σώματα ασφαλείας του εργατικού κράτους δεν θα είναι μόνιμα, δεν θα είναι ένα σώμα το οποίο θα είναι διαφορετικό από την υπόλοιπη κοινωνία και θα έχει την τάση να αυτονομείται. Θα αποτελούνται από απλούς εργάτες οι οποίοι εναλλασσόμενα θα αναλαμβάνουν τα καθήκοντα αυτά. Οι ίδιοι οι αντιπρόσωποι των εργατών που θα νομοθετούν, θα είναι άμεσα ανακλητοί. Στο αστικό κράτος ψηφίζουμε κάθε τέσσερα χρόνια και οι βουλευτές αν δεν τηρήσουν όσα έχουν υποσχεθεί μπορούν να ρίξουν τις ευθύνες αλλού. Στη δικαιοσύνη, στους υπουργούς κτλ. Στο εργατικό κράτος κάθε εργατικός χώρος, από τη βάση θα εκλέγει τον αντιπρόσωπό του και θα τον ελέγχει άμεσα.

Εξάλλου δεν θα πρέπει να ξεχνάμε και τη γενική δομή του εργατικού κράτους. Όταν οι εργάτες έχουν την εξουσία, αυτοί έχουν τον έλεγχο της παραγωγής και όλης της κοινωνίας, θα έχουν και πλήρη πληροφόρηση για τα πάντα. Τα ψέματα, η παραπληροφόρηση, οι κάθε λογής ειδικοί και γραφειοκράτες που διαστρεβλώνουν τα πράγματα θα βγουν από τη μέση. Το εργατικό συμβούλιο θα είναι η βάση της εξουσίας, εκεί όπου οι εργάτες θα παίρνουν συλλογικά τις αποφάσεις τους, εκεί που *"η κάθε μαγείρισσα θα κυβερνάει"*, όπως το έβαλε ο Λένιν. Όχι πίσω από κλειστές πόρτες, ούτε μέσα σε γυάλινους πύργους, ούτε πίσω από σιδερένιους φράχτες, ούτε μέσα σε κρουαζιερόπλοια.

Η άλλη σημαντική διαφορά αστικού και εργατικού κράτους που χάνουν οι αναρχικοί είναι το ότι το αστικό κράτος συνεχώς γιγαντώνεται. Όσο αυξάνεται η κοινωνική πόλωση, ο μιλιταρισμός και η αστυνομική βία φτάνουν στο έπακρο. Ενώ το εργατικό κράτος θα έχει την τάση να απονεκρώνεται. Όσο οι κοινωνικές συγκρούσεις θα ελαττώνονται, καθώς θα έχει τσακιστεί τελείως η παλιά άρχουσα τάξη, καθώς οι άνθρωποι θα έχουν λύσει τις βασικές τους ανάγκες στο σύνολό τους, ο ρόλος του κράτους θα αργοσβήνει. Δεν θα υπάρχει λόγος ούτε για στρατό ούτε για πολιτοφυλακή, το μέγεθος τους θα μικραίνει και θα εξαφανίζονται.

Η σύγχυση των αναρχικών για το εργατικό κράτος τους έκανε να αποτύχουν στο ιστορικό τεστ της ισπανικής επανάστασης. Και με ευθύνη των αναρχικών οι εργάτες της Ισπανίας δεν κατάφεραν να τσακίσουν με την επανάστασή τους το φασισμό.

Στην Καταλονία όταν έφτασε η τοπική κυβέρνηση στην ουσία να τους παραχωρήσει την εξουσία, την αρνήθηκαν. Η CNT και η FAI, οι αναρχικές ομοσπονδίες απάντησαν : *"Είχαμε να διαλέξουμε μεταξύ δημοκρατίας που θα σήμαινε συνεργασία και αναρχικού κομμουνισμού που στις συγκεκριμένες συνθήκες θα σήμαινε δικτατορία των αναρχικών. Προτιμήσαμε τη δημοκρατία και τη συνεργασία."*

Η σύγχυση για το εργατικό κράτος των αναρχικών έφτασε στο σημείο προδοσίας. Γιατί το πραγματικό δίλημμα ηταν αν θα άφηναν την πιο πρωτοπόρα περιοχή, την Καταλονία, απομονωμένη στα χτυπήματα του Φράνκο, ή θα χτίζαν ένα επαναστατικό κράτος που θα ήταν ο φάρος της επανάστασης μέσα στην Ισπανία, θα μπορούσε οργανωμένα να βοηθάει τις υπόλοιπες περιοχές και να δίνει το παράδειγμα.

Και η προδοσία ολοκληρώθηκε λίγο αργότερα. Όταν τους κάλεσε το Λαϊκό Μέτωπο να συμμετέχουν στην κυβέρνηση δεχτήκανε και 4 αναρχικοί έγιναν υπουργοί.

Και όταν μπήκαν στην κυβέρνηση καλούσαν τον κόσμο ν'αφήσει τα οδοφράγματα. Αυτή είναι η διαφορά αστικού και εργατικού κράτους. Το αστικό κράτος θέλει τους εργάτες στα σπίτια τους, ενώ στο εργατικό κράτος οι εργάτες είναι σε δράση γιατί είναι οι ίδιοι που έχουν την εξουσία και καθορίζουν τις ζωές τους.

Οι αναρχικοί ισχυρίζονται ότι αρνούνται οποιαδήποτε μορφή κυριαρχίας. Γι'αυτό εκτός απ' το εργατικό κράτος αρνούνται και την ανάγκη του επαναστατικού κόμματος. Όμως αν κυριαρχία είναι να επι-

βάλλεις τη θέληση σου σε κάποιον άλλο, μπορούμε να καταλάβουμε πως η απεργιακή φρουρά, η κατάληψη, η διαδήλωση είναι μορφές κυριαρχίας. Είναι η επιβολή της πλειοψηφίας που έχει αποφασίσει να δράσει, απέναντι στη μειοψηφία που είναι αντίθετη.

Η συνείδηση μέσα στον καπιταλισμό δεν προχωρά ενιαία. Υπάρχουν κομμάτια προχωρημένα, οπισθοχωρημένα και φυσικά υπάρχει και η μεγάλη πλειοψηφία που βρίσκεται στη μέση. Το ζήτημα είναι αν στη μεγάλη πλειοψηφία θα κυριαρχήσουν οι πρωτοπόρες ιδέες ή οι συντηρητικές. Εκεί βρίσκεται και η ανάγκη του κόμματος. Το επαναστατικό κόμμα είναι η προσπάθεια να οργανωθεί η πρωτοπορία της εργατικής τάξης, να ξεκαθαρίσει της απόψεις της και να μπορεί να τραβήξει με το μέρος της τη μεγάλη πλειοψηφία. Να μπορεί να πείσει ότι η λύση είναι η ανατροπή του καπιταλισμού και ότι μπορούμε να φτιάξουμε μια διαφορετική κοινωνία. Αν η πρωτοπορία δεν οργανωθεί και δεν αναλάβει αυτά τα καθήκοντα, παραμένει μια σέχτα, επιτρέποντας στους αντιδραστικούς να κυριαρχήσουν.

Το επαναστατικό κόμμα είναι ο τρόπος οι εμπειρίες του ενός ή του άλλου κομματιού, να απλωθούν σ'ολόκληρη την τάξη. Είναι η συλλογικότητα-κλειδί που κάνει την εργατική τάξη στις κρίσιμες στιγμές να μπορεί να δώσει απάντηση κι όχι ν'αφήσει άλλους ν'αποφασίσουν γι'αυτήν. Όποτε έλειψε το επαναστατικό κόμμα, η εργατική τάξη ή ηττήθηκε ή χάρισε τη νίκη της σε κάποιον άλλο.

Εκεί βρίσκεται και η διαφορά της Ρώσικης Επανάστασης, απέναντι σε όλες τις υπόλοιπες. Οι Μπολσεβίκοι ήταν αυτοί που δεν άφησαν και αυτή την επανάσταση να μείνει στα μισά. Το Φλεβάρη του 1917 η επανάσταση ήταν στη μέση. Ο Τσάρος έπεσε, αλλά την εξουσία την είχαν ακόμη οι καπιταλιστές. Οι Μπολσεβίκοι κατάφεραν να κρατήσουν τον κόσμο στα σοβιέτ, να μη δείξει εμπιστοσύνη στην Προσωρινή Κυβέρνηση. Κι έτσι φτάσαμε στον Οκτώβρη όπου τα σοβιέτ, οι ίδιοι οι εργάτες πήραν την εξουσία. Οι εργάτες της Γερμονίας ή της Ιταλίας λίγα χρόνια αργότερα δεν ήταν λιγότερο αγωνιστές από τους Ρώσους εργάτες του '17. Αλλά στη Γερμανία για παράδειγμα υπερίσχυσαν οι φωνές που έλεγαν ότι αφού ο Κάιζερ έπεσε, ο αγώνας έπρεπε να εξελιχθεί σιγά σιγά, χωρίς να διασαλευτεί η τάξη. Στην πραγματικότητα ετοίμαζαν την αντεπανάσταση. Η φωνή των Γερμανών Μπολσεβίκων όμως ήταν αδύναμη για να φωνάξει όπως και στη Ρωσία το '17 "Καμιά εμπιστοσύνη στην προσωρινή κυβέρνηση". Η ιστορία των επαναστάσεων του αιώνα που έφυγε εκτός της Ρώσικης είναι ιστορία μισών επαναστάσεων. Όταν οι επαναστάτες δεν είναι οργανωμένοι και δυνατοί, κάποιος βάζει φρένο στην πορεία του κόσμου προς την εξουσία. Κι αν στη Γερμανία ήταν η Σοσιαλδημοκρατία, στην Ισπανία του '36 ήταν οι αναρχικοί με το φόβο τους για την κρατική εξουσία.

Το επαναστατικό κόμμα σε καμιά περίπτωση δεν είναι το πρόπλασμα της κοινωνίας που θέλουμε να φτιάξουμε. Δεν είναι καταφύγιο σοσιαλισμού. Είναι το συλλογικό εργαλείο με το οποίο θ'ανατρέψουμε τον καπιταλισμό. Και για να είναι αποτελεσματικό αυτό το εργαλείο πρέπει να είναι δημοκρατικό στη λήψη των αποφάσεων και συγκεντρωτικό στη δράση. Οι αναρχικοί δεν αποδέχονται αυτό το συγκεντρωτισμό. Όμως δεν έχει κανένα νόημα να αποφασίζουμε όλοι μαζί, αν στην πράξη ο καθένας κάνει ό,τι θέλει. Γιατί έτσι δεν είμαστε αποτελεσματικοί απέναντι στους αντίπαλους, τους καπιταλιστές οι οποίοι όταν θέλουν δρουν πολύ συγκεντρωτικά, επιστρατεύοντας κάθε μηχανισμό, ιδεολογικό και κατασταλτικό. Αλλά και η δημοκρατική συζήτηση χάνει το νόημα της αν η δράση δεν είναι κοινή. Ο καθένας βγάζει το δικό του συμπέρασμα, με βάση τη δική του δράση κι έτσι η συζήτηση και τα συμπεράσματα δεν προχωράνε. Ο φετιχισμός της άμεσης δημοκρατίας τις περισσότερες φορές γίνεται ακραία γραφειοκρατία, αφού το χάος επιτρέπει συνήθως στην εκ των προτέρων κυρίαρχη άποψη να επικρατήσει.

Η δημοκρατία μέσα στην οργάνωση δεν έχει να κάνει όμως μόνο με τις εσωτερικές διαδικασίες. Η ουσία της βρίσκεται στο κατά πόσο οι επιλογές της οργάνωσης διαμορφώνονται και διορθώνονται μπαίνοντας στην κρίση της εργατικής τάξης συνολικά. Οι επαναστάτες έχουν καθήκον να απολογούνται στο κίνημα. Σε ποιον όμως απολογούνται οι αναρχικοί για τη δράση τους σε μια διαδήλωση; Πολλές φορές γίνονται η αφορμή για την επίθεση της αστυνομίας και τη διάλυση της πορείας και πεισμένοι ότι είναι πιστοί στη δική τους εσωτερική "δημοκρατία" αρνούνται να δουν τις ευθύνες τους απέναντι στο κίνημα και να επανεξετάσουν τις τακτικές τους.

Η συλλογικότητα, το επαναστατικό κόμμα, τα εργατικά συμβούλια και το εργατικό κράτος δεν γεννήθηκαν στα μυαλά των μαρξιστών. Η ίδια η πάλη της εργατικής τάξης, οι εμπειρίες της, οι επαναστάσεις, οι νίκες και οι ήττες απ' την εποχή του Μαρξ μέχρι σήμερα είναι που αναδείξαν αυτές τις ανάγκες. Για τους μαρξιστές η εργατική τάξη δεν είναι απλά μαθητής των επαναστατών, αλλά κυρίως δάσκαλός τους. Αυτή ήταν η μάχη που έδωσαν ο Μαρξ κι ο Ένγκελς με τους αναρχικούς αλλά και με τους ουτοπικούς σοσιαλιστές πριν απ' αυτούς. Που βρίσκεται η δύναμη που μπορεί ν'αλλάξει την κοινωνία; Όχι στα μυαλά κάποιων σοφών, ούτε στα σχέδια μιας αποκομμένης μειοψηφίας απαντάει ο μαρξισμός. Η δύναμη βρίσκεται μέσα στην ίδια την κοινωνία, στην εργατική τάξη και στους καθημερινούς αγώνες της που αλλάζουν τον κόσμο αλλά και τον ίδιο της τον εαυτό. Δεν χρειάζεται κάποιος επαναστάτης να θέσει το απελευθερωτικό του "πρόταγμα" όπως υποστηρίζουν οι αναρχικοί. Οι συνειδήσεις αλλάζουν πάνω στη δράση. Πάνω στη δράση το οικονομικό αίτημα γίνεται πολιτικό, και το συγκεκριμένο γενικεύεται.

Το αντικαπιταλιστικό κίνημα είναι η εκρηκτική έκφραση αυτής της διαδικασίας. Οι αγώνες της εργατικής τάξης μιας ολόκληρης περιόδου γέννησαν ένα παγκόσμιο κίνημα που βάζει σαν στόχο τον ίδιο τον καπιταλισμό.

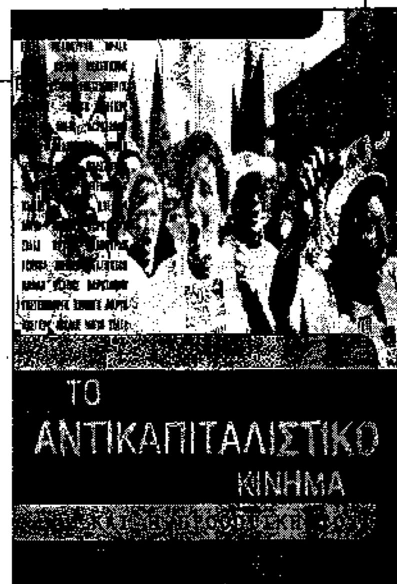
Οι αναρχικοί έκαναν την επιλογή να μην έχουν καμιά σχέση με τους αγώνες όλης της προηγούμενης περιόδου. Έχουν χάσει συνολικά τις μικρές και μεγάλες απεργίες αλλά και τις φοιτητικές καταλήψεις. Δεν είχαν καμιά ουσιαστική παρουσία στις πανεργατικές απεργίες, έχουν δηλαδή χάσει τη διαδικασία που μας έφτασε μέχρι εδώ. Είναι επόμενο να ερμηνεύουν το αντικαπιταλιστικό κίνημα λανθασμένα, περιορίζοντας ολόκληρη τη διαδήλωση της Γένοβας στη δράση του black block. Όταν έχεις υποτιμήσει πχ. την απεργία της Ιονικής ενάντια στην ιδιωτικοποίηση, δεν μπορείς να καταλάβεις το πώς μεγαλώνει το αντικαπιταλιστικό κίνημα. Γιατί ο εργαζόμενος της Ιονικής που πήγε στη Γένοβα ή είχε τα μάτια του στραμμένα προς τα κει, έβλεπε στους διαδηλωτές τη συνέχεια του δικού του αγώνα κι όχι τους ειδικούς απεσταλμένους που θα τα βάλουν με τα τανκς του Μπερλουσκόνι.

Ο αναρχισμός δεν είναι διέξοδος για το αντικαπιταλιστικό κίνημα. Δεν μπορεί να προσφέρει αυτό που πραγματικά χρειάζεται το κίνημα για να προχωρήσει. Ξεκάθαρες ιδέες για το πώς αλλάζουμε την κοινωνία, εμπιστοσύνη στη δράση του ίδιου του κόσμου αλλά και οργάνωση που μπορεί να κάνει τη δράση μας αποτελεσματική.

"Η απελευθέρωση της εργατικής τάξης είναι έργο της ίδιας", είναι η φράση που κάνει το μαρξισμό να ξεχωρίζει σαν η πραγματικά ελευθεριακή και ανθρωποκεντρική επαναστατική θεωρία. Η θεωρία που μπορεί να εκφράσει τα συνθήματα του αντικαπιταλιστικού κινήματος, να εμπνεύσει τη νέα γενιά αγωνιστών, αλλά και να μας βοηθήσει να χτίσουμε τη νέα αριστερά που έχει ανάγκη το κίνημα. Στα χέρια των ακτιβιστών του κινήματος αυτή η θεωρία μπορεί να γίνει ένα πραγματικό όπλο που θα τσακίσει τον καπιταλισμό.

Καλύτερα κι από το '68

"ΤΟ ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΚΑΙ Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ" ΣΕΛ. 80 ΤΙΜΗ 1.000 ΔΡΧ.

Η μεγάλη νίκη στη Γένοβα ενάντια στους ηγέτες του παγκόσμιου καπιταλισμού δεν έπεσε από τον ουρανό. Ηταν το αποκορύφωμα ενός ολόκληρου και ελπιδοφόρου κινήματος. Τα βήματα που ακολούθησε το αντικαπιταλιστικό κίνημα μέχρι να φτάσει στη μάχη με τους G8 στη Γένοβα τον περασμένο Ιούλη, μπορεί να βρει κανείς στο βιβλίο ***"Το αντικαπιταλιστικό κίνημα και η προοπτική του"***. Είναι ένα βιβλίο που εκδόθηκε παραμονές της διαδήλωσης της Γένοβα και περιλαμβάνει ζωντανές ανταποκρίσεις από όλους τους σταθμούς του αντικαπιταλιστικού κινήματος, καθώς και κείμενα για την προοπτική του, για το πόσο εφικτό είναι σήμερα να μπουν "οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη". Ολα τα κείμενα είναι γραμμένα από αγωνιστές που βρέθηκαν μέσα στις μάχες και έζησαν από κοντά όλους τους σταθμούς του αντικαπιταλιστικού κινήματος.

"*Μαύροι και λευκοί, συνδικαλιστές, μεταλλεργάτες, μηχανικοί, οικολόγοι, φοιτητές, οργανώσεις για τα δικαιώματα του Τρίτου Κόσμου, νέοι και ηλικιωμένοι βρέθηκαν στους δρόμους από τις 4 το πρωί μπλοκάροντας την κυκλοφορία γύρω από το κτίριο της Παγκόσμιας Τράπεζας*", γράφει ο Χασάν Μαχαμντάλι από την Ουάσιγκτον. "*Διαδηλωτές που φώναζαν συνθήματα για τα δικαιώματα των μαύρων ιθαγενών της Αυστραλίας, τρυπούσαν τα λάστιχα, χοροπηδούσαν στη στέγη και ζωγράφιζαν το αυτοκίνητο του πρωθυπουργού με σπρέι*", περιγράφει από τη Μελβούρνη ο Ντέιβιντ Γκλαντζ, ο εκπρόσωπος της εκεί Πρωτοβουλίας που περικύκλωσε τον Μπιλ Γκέιτς και τους πλούσιους φίλους του στις 11 Σεπτέμβρη 2000. "*Χιλιάδες αγωνιστές του αντικαπιταλιστικού κινήματος ταξίδεψαν από κάθε γωνιά της γης στη Βραζιλία για να πάρουν μέρος στο γιγάντιο συνέδριο που κράτησε 5 ολόκληρες μέρες και περιελάμβανε πάνω από 450 διαφορετικές συζητήσεις-μερικές με τη συμμετοχή πάνω από 2.000 συνέδρων*", γράφει ο Σον Πέρντι από το Πόρτο Αλέγκρε.

Το βιβλίο δεν παραλείπει να σταθεί στις αντικαπιταλιστικές διαδηλώσεις που έπαιξαν ιδιαίτερο ρόλο, για την πορεία του. Στο Σιάτλ που ήταν η αρχή, το "όλοι μαζί" και "το ενάντια στα κέρδη" μπήκαν στην ημερήσια διάταξη σε μαζική κλίμακα για πρώτη φορά μετά από 30 χρόνια. Από τότε ο σπόρος του Σιάτλ βρήκε εύφορο έδαφος να ανθίσει σε όλο τον κόσμο. Η νίκη ενάντια στο ΔΝΤ στην Πράγα, ήταν ένα ακόμα βήμα. 20.000 διαδηλωτές από διαφορετικές χώρες βρέθηκαν στην τσέχικη πρωτεύουσα έχοντας από πίσω τους την υποστήριξη εκατομμυρίων ανθρώπων στις χώρες τους. Αυτό φάνηκε πολύ πιο καθαρά στη Νίκαια, όταν χιλιάδες εργαζόμενοι βρέθηκαν έξω από τη σύνοδο της ΕΕ, σε μία διαδήλωση που καλούσαν τα συνδικάτα της Γαλλίας και όλης της Ευρώπης. Τα συνθήματα και τα πλακάτ είχαν σαν αίτημα μια κοινωνική Ευρώπη, σε σύγκρουση με την Ευρώπη του κεφαλαίου.

Το πόσο κοντά βρίσκονται οι εργαζόμενοι με τους ακτιβιστές του αντικαπιταλιστικού κινήματος φάνηκε στο Κεμπέκ. Οι συνδικαλιστικές ηγεσίες δεν κατάφεραν να κρατήσουν το συρμάτινο φράχτη που προστάτευε τους πρωθυπουργούς και τα αφεντικά της Αμερικής. Ενα μήνα πριν από τη Γένοβα χιλιάδες αντικαπιταλιστές πανηγύρισαν τη νίκη τους στη Βαρκελώνη, όταν η Παγκόσμια Τράπεζα ανέβαλε την προγραμματισμένη της σύνοδο από το φόβο των διαδηλώσεων. Και τέλος στο Γκέτεμποργκ όπου χιλιάδες κόσμος συνειδητοποίησε τι σημαίνει καταστολή, όταν η βία και η βαρβαρότητα της αστυνομίας τους έκαναν να εξαγριωθούν και να αποφασίσουν να δώσουν την απάντησή τους στη Γένοβα.

Η Γένοβα ήταν "όλα τα προηγούμενα στο τετράγωνο". Εκατοντάδες χιλιάδες βρέθηκαν εκεί για να διαδηλώσουν ενάντια στους ηγέτες του παγκόσμιου καπιταλισμού. Ενα μεγάλο κομμάτι από αυτούς ξεκίνησαν από την Ελλάδα. Αυτό δεν έγινε χωρίς πολιτικές και οργανωτικές μάχες. Ο ρόλος που έπαιξε η Πρωτοβουλία Πράγα 2000 που για πρώτη φορά έφερε τα μηνύματα του αντικαπιταλιστικού κινήματος στους εργαζόμενους και τη νεολαία ήταν πολύ σημαντικός. Η Πρωτοβουλία Γένοβα 2001 κινήθηκε σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα. Από την παρουσία της στις μεγάλες πανεργατικές διαδηλώσεις της άνοιξης, μέχρι τις εκδηλώσεις και τις συναυλίες που οργάνωσε σε γειτονιές, εργατικούς χώρους και σχολές έκανε χιλιάδες μάτια να στραφούν στα μέσα του Ιούλη προς τη Γένοβα.

Μετά από δύο χρόνια αντικαπιταλιστικού πυρετού, ένα είναι σίγουρο. Οτι έχει ανοίξει πλέον ακόμα πιο πλατειά η συζήτηση για την προοπτική του νέου κινήματος. Το βιβλίο ***"το αντικαπιταλιστικό κίνημα και η προοπτική του"*** καταφέρνει μέσα στις 80 σελίδες του, όχι μόνο να δώσει τα ζωντανά ντοκουμέντα των

διαδηλώσεων αλλά και να απαντήσει σε αυτά τα ερωτήματα. Στις πρώτες σελίδες του η Μαρία Στύλλου θυμίζει ότι αυτό το στοίχημα έχει ξαναπαιχτεί, την περίοδο του πρώτου μεγάλου κύματος της παγκοσμιοποίησης στις αρχές του αιώνα, που σηματοδότησε την πρώτη μεγάλη κρίση της σοσιαλδημοκρατίας. Τότε που οι Μπλερ και οι Σημίτηδες της εποχής στήριξαν τις άρχουσες τάξεις στις χώρες τους για να συμμετέχουν στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο και το αποτέλεσμα ήταν το πρώτο μαζικό κύμα ανταρσίας ενάντια στην σοσιαλδημοκρατία.

Ο Κρις Χάρμαν, στο κείμενό του που είναι γραμμένο αμέσως μετά τη διαδήλωση της Νίκαιας, εξηγεί πόσο λάθος είναι οι ιδέες που γεννήθηκαν μετά την ήττα του κινήματος του Μάη του '68 και τροφοδότησαν τα ρεφορμιστικά κόμματα. "*Η έμφαση στην αυτονομία των διαφορετικών αγώνων ενθαρρύνει την αποσπασματικότητα και δημιουργεί την εικόνα ότι κανένας δεν έχει τη δύναμη να αντισταθεί στα κέντρα της καπιταλιστικής εξουσίας*". Και συνεχίζει λέγοντας ότι σε αυτές τις αντιλήψεις πρέπει να αντιπαραθέσουμε το μήνυμα του Σιάτλ, το μήνυμα του "όλοι μαζί" ενάντια στο σύστημα, ένα μήνυμα που χρειάζεται να δώσει η Αριστερά και μπορεί να το κάνει όταν βρίσκεται στην καρδιά του αντικαπιταλιστικού κινήματος και όχι όταν "*αυτοαπομονώνεται σε γκέτο*".

Ο Πάνος Γκαργκάνας εξηγεί πως ο αέρας των αντικαπιταλιστικών διαδηλώσεων σημαίνει δύναμη για την εργατική τάξη στις χώρες που αυτό ξεδιπλώνεται και πως μπορεί αυτή η δύναμη να οδηγήσει αυτή τη φορά στην αλλαγή της κοινωνίας από τα κάτω και να μην χαραμιστεί σε κοινοβουλευτικές υποσχέσεις που έχουν να προσφέρουν τα ρεφορμιστικά κόμματα.

Το βιβλίο κλείνει με "9 αντικαπιταλιστικές θέσεις" του Αλεξ Καλλίνικος, που είναι οι προτάσεις των επαναστατών για το πως μπορεί να γίνει πραγματικότητα το πιο δημοφιλές σύνθημα των τελευταίων δύο χρόνων: "οι άνθρωποι πάνω από τα κέρδη". Διαβάστε αυτό το βιβλίο. Είναι το πιο πολύτιμο βοήθημα για όποιον σιχαίνεται τον καπιταλισμό και παλεύει για να τον συντρίψει.

Κατερίνα Θωίδου

Ιστορία που φωτίζει

Ε.Χ. ΚΑΡ
"ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ"
ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΓΝΩΣΗ" ΣΕΛ. 219 ΤΙΜΗ 4.050 ΔΡΧ.

Η άποψη ότι η ιστορία είναι η βιογραφία μεγάλων ανδρών συνεχίζει να είναι η κυρίαρχη άποψη ακόμα και σήμερα. Η άρχουσα τάξη θέλει να μας πείσει, ότι η ιστορία γράφεται «από τα πάνω» και ότι οι απλοί άνθρωποι δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα για να αλλάξουμε τον κόσμο.

Στα σχολικά βιβλία μαθαίνουμε την ιστορία σαν μια σειρά σημαντικών γεγονότων όπου το κυρίαρχο ρόλο τον παίζουν βασιλιάδες, αρχηγοί κρατών, στρατηγοί. Ο ρόλος του ιστορικού εμφανίζεται να είναι ενός αντικειμενικού παρατηρητή που ταξινομεί χρονικά αυτά τα γεγονότα και τα ερμηνεύει με βάση τις επιδιώξεις των πρωταγωνιστών τους.

Σ' αυτές τις παιδαριώδεις αντιλήψεις έρχεται να απαντήσει το βιβλίο «Τι είναι η ιστορία» του Edward Hallet Carr. Αυτός ο «ατομικισμός», υποστηρίζει, «έχει γίνει σήμερα το σύνθημα οργανωμένων συμφερόντων και ...εμπόδιο για να κατανοήσουμε το τι συμβαίνει στον κόσμο»

Για τον Καρ, το αντικείμενο της ιστορίας είναι η δράση των κοινωνικών δυνάμεων. Η δράση εκατομμυρίων ανθρώπων που όπως έλεγε ο Μαρξ: "*Οι άνθρωποι κάνουν οι ίδιοι την ιστορία τους, όμως δεν την κάνουν κάτω από συνθήκες που επέλεξαν οι ίδιοι, αλλά κάτω από συνθήκες άμεσα δεδομένες και κληρονομημένες από το παρελθόν. Η παράδοση όλων των νεκρών γενεών βαραίνει σαν εφιάλτης πάνω στο μυαλό των ζωντανών.*"

Ο συγγραφέας θεωρεί ότι ο "μεγάλος άνδρας" είναι κοινωνικό φαινόμενο, προϊόν της εποχής του. Αυτό δεν σημαίνει ότι υποτιμά το ρόλο του ατόμου στην ιστορία. Αναφέρει χαρακτηριστικά τον Λένιν, σαν παράδειγμα του μεγάλου άνδρα που «είναι ταυτόχρονα προϊόν και παράγοντας της ιστορικής διαδικασίας, ο εκπρόσωπος και μαζί ο δημιουργός κοινωνικών δυνάμεων που αλλάζουν το σχήμα του κόσμου και τις ιδέες των ανθρώπων.» Τα κινήματα ξεκινάνε πάντα από μειοψηφίες. Αλλά σε τελική ανάλυση το αν θα νικήσουν ή όχι εξαρτάται από το πόσο μαζικά είναι.

Ο Καρ βλέπει την ιστορική εξέλιξη σαν αποτέλεσμα της σύγκρουσης των κοινωνικών δυνάμεων. Οι καμπές στην ιστορία γίνονται μέσα από περιόδους "*βίαιων εξεγέρσεων και αγώνων για την εξουσία. Οι παλιές εξουσίες εξασθενούν, τα παλιά σύνορα εξαφανίζονται. Μέσα από τη σκληρή σύγκρουση φιλοδοξιών και οργής, αναδύεται η νέα τάξη.*" Βλέπει τον εποχή μας σαν μια τέτοια περίοδο. Επισημαίνει ότι τον 20ο αιώνα είδαμε μια τεράστια πρόοδο στη συσσώρευση υλικών μέσων και επιστημονικών γνώσεων. Ο άνθρωπος έχει αυξήσει την κυριαρχία του πάνω στο φυσικό περιβάλλον, αλλά όχι πάνω στο κοινωνικό περιβάλλον. "*Η εξέλιξη του ανθρώπου σαν κοινωνικού όντος δεν έμεινε ολέθρια πίσω από την τεχνολογική πρόοδο;*"

Ο καπιταλισμός έχει δώσει τεράστια ώθηση στην ανάπτυξη των μέσων παραγωγής. Η τεχνολογική πρόοδος θα μπορούσε να λύσει τα προβλήματα επιβίωσης όλης της ανθρω-

πότητας. Αντίθετα βλέπουμε τη φτώχεια να μεγαλώνει και ολόκληρους λαούς να πηγαίνουν δεκαετίες πίσω. 800 δισεκατομμύρια δολλάρια ξοδεύονται κάθε χρόνο για όπλα, όταν 2,8 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν με λιγότερο από δύο δολλάρια την ημέρα. Ο καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής και οργάνωσης της κοινωνίας έχουν γίνει καταστροφικές. Αλλά ο καπιταλισμός έχει γεννήσει και την κοινωνική δύναμη που μπορεί να τον ανατρέψει, την εργατική τάξη. Μια εργατική τάξη που είναι σήμερα πιο πολυάριθμη και πιο οργανωμένη από ποτέ. Που μπορεί να χτίσει μια κοινωνία που θα βάζει σαν προτεραιότητα τις ανάγκες των ανθρώπων. Η ανατροπή του καπιταλισμού και το χτίσιμο της σοσιαλιστικής κοινωνίας δεν μπορεί να γίνει αυτόματα. Εξαρτάται από την οργάνωση, τη συνείδηση και τη δράση των εργατών.

Και η γνώση της ιστορίας είναι ένα πολύτιμο όπλο στην πάλη για να αλλάξουμε τον κόσμο. Ο Καρ αντικρούει τις "μοντέρνες" απόψεις για την ιστορία, ότι είναι μία παράθεση ασύνδετων γεγονότων, συγκυριών που οφείλονται σε τυχαία αίτια. Τέτοιες θεωρίες, που σήμερα θα τις ονομάζαμε "μεταμοντέρνες", άρχισαν να εμφανίζονται μετά τον Α' παγκόσμιο Πόλεμο και τη μεγάλη κρίση της δεκαετία του '30. Αντικατάστησαν τις αισιόδοξες, ιδεαλιστικές απόψεις για την ιστορία που επικρατούσαν το 19ο αιώνα, την εποχή της άνθισης του καπιταλισμού. Όταν το σύστημα μπήκε στη μεγάλη κρίση η αντίληψη που επικράτησε είναι ότι δεν υπάρχουν νόμοι κίνησης της ιστορίας, ότι τα γεγονότα είναι μοναδικά άρα δεν μπορούμε να κάνουμε γενικεύσεις και να πάρουμε διδάγματα από την ιστορία.

Ο Καρ καταρρίπτει αυτές τις απόψεις. "*Ο ιστορικός είναι υποχρεωμένος να κάνει γενικεύσεις, προσφέροντας έτσι οδηγίες για μελλοντική δράση.*" Για τον Καρ ο ιστορικός δεν είναι ένας αντικειμενικός παρατηρητής που βλέπει τα ιστορικά γεγονότα σαν μια παρέλαση που περνάει από μπροστά του. Είναι ο ίδιος προϊόν της ιστορίας, δημιούργημα της κοινωνίας που ζει και δέσμιός της. Βλέπει το παρελθόν μέσα από τα μάτια της κοινωνίας που ζει. Συνειδητά ή ασυνείδητα όταν καταπιάνεται με ένα ιστορικό έργο προσπαθεί να βρει λύσεις στα προβλήματα του παρόντος. "*Το παρελθόν μας γίνεται καταληπτό μονάχα στο φως του παρόντος και μπορούμε να καταλάβουμε εντελώς το παρόν μονάχα στο φως του παρελθόντος. Να καταστήσει δυνατή την κατανόηση της κοινωνίας του παρελθόντος και να αυξήσει την κυριαρχία πάνω στην κοινωνία του παρόντος αυτή είναι η διπλή λειτουργία της ιστορίας.*"

Ο Καρ, αν και συχνά αναφέρεται στον Μαρξ, δεν είναι μαρξιστής. Ήταν ένας αστός ιστορικός, στη Βρετανία. Άσκησε όμως έντονη κριτική στις συντηρητικές απόψεις και τις προλήψεις της άρχουσας τάξης. Ενα από τα βασικά έργα που έγραψε ήταν η ιστορία της Ρώσικης Επανάτασης. Τα επιχειρήματά του είναι χρήσιμα και σήμερα στην υπεράσπιση της μαρξιστικής αντίληψης της ιστορίας.

Νάστια Καλλινίκου

Αληθινός θησαυρός

ΦΕΛΙΞ ΜΟΡΟΟΥ
"ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΤΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΙΣΠΑΝΙΑ"
ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΑΤΡΑΠΟΣ" ΣΕΛ. 286 ΤΙΜΗ 3400 ΔΡΧ.

Φέτος τον Ιούλη συνπληρώθηκαν 65 χρόνια από την Ισπανική επανάσταση το 1936, δεν είναι όμως «επαιτειακός» ο λόγος που την κάνει επίκαιρη. Η επανάσταση στην Ισπανία έφερε με τον πιο βίαιο τρόπο σε σύγκρουση από τη μια την απόλυτη βαρβαρότητα αυτού του συστήματος, το φασισμό, από την άλλη τη θέληση εκατομμυρίων απλών ανθρώπων να ζήσουν σε μια διαφορετική κοινωνία, απαλλαγμένη από την απληστία του κέρδους και χτισμένη πάνω στις αρχές της αλληλεγγύης, της ισότητας και του διεθνισμού. Η έμπνευση, οι εμπειρίες και τα διδάγματα αυτού του αγώνα αποτελούν σήμερα τον πιο χρήσιμο οδηγό για κάθε ακτιβιστή, που από το Σιατλ μέχρι τη Γένοβα δίνει τη μάχη ενάντια στον καπιταλισμό. Για όλους όσους αναγνωρίζουν τον εαυτό τους σαν κομμάτι αυτού του κινήματος το βιβλίο του Φέλιξ Μόροου αποτελεί έναν αληθινό θησαυρό.

Ο Μόροου ζει στην Ισπανία την περίοδο της επανάστασης και γράφει για τα γεγονότα καθώς αυτά ξετυλίγονται μπροστά του, δίνοντας έτσι στο βιβλίο του μια αμεσότητα που κερδίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Προχωράει, όμως, πολύ περισσότερο και κάνει μία σε βάθος πολιτική ανάλυση σχετικά με το τι εκφράζει ο φασισμός και πως η πάλη εναντίον του δεν μπορεί παρά να είναι και πάλη για την επανάσταση.

Το πρώτο σημαντικό στοιχείο που τονίζει είναι η διαφορά που υπάρχει ανάμεσα στο φασισμό και στα αντιδραστικά καθεστώτα. Ο ειδικός χαρακτήρας του φασισμού σύμφωνα με το συγγραφέα βρίσκεται στο ότι "*ο φασισμός είναι εκείνη η ειδική μορφή καπιταλιστικής κυριαρχίας όπου καταφεύγει η αστική τάξη όταν η συνέχιση της ύπαρξής του καπιταλισμού γίνεται ασυμβίβαστη με την ύπαρξη οργανωμένων εργατών*". Με άλλα λόγια, όταν τα αστικά κράτη βρίσκονται σε τέτοια κρίση, ώστε να μην μπορούν να κάνουν την παραμικρή παραχώρηση στις μάζες, τότε τραβάνε το δρόμο του φασισμού. Το να καταλάβει κανείς που βρίσκονται οι ρίζες του φασισμού είναι βασικό αν θέλει να προχωρήσει και στην αντιμετώπισή του. Δεν είναι δυνατό να συμμαχήσει κανείς εναντίον του με προοδευτικά αστικά κομμάτια, γιατί αυτά θα προδώσουν κάθε συμμαχία για το συμφέρον τους.

Με το που ξέσπασε το πραξικόπημα του Φράνκο η κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου (στο οποίο συμμετείχαν το Σοσιαλιστικό και το Κομμουνιστικό Κόμμα μαζί με αστικά κόμματα και το είχαν στηρίξει στις εκλογές σιωπηλά και οι αναρχικοί) όχι μόνο δεν έκανε τίποτα για να σταματήσει αμέσως τους φασίστες, αλλά διαψεύδοντας τις ειδήσεις που μιλούσαν για φασιστικό πραξικόπημα προσπάθησε να έρθει κρυφά σε συνεννόηση με τον Φράνκο. "*Το ισπανικό προλεταριάτο είναι έτοιμο να επέμβει μόλις του ζητηθεί... Η κυβέρνηση διατάζει και το Λαϊκό Μέτωπο πειθαρχεί*" έλεγε η κοινή διακήρυξη του Σοσιαλιστικού και του Κομμουνιστικού κόμματος. Η κυβέρνηση βέβαια δεν ζήτησε ποτέ την επέμβαση των εργατών, αλλά ευτυχώς οι εργάτες δεν περίμεναν να τους ζητηθεί.

Παίρνοντας αυθόρμητα την πρωτοβουλία στη Βαρκελώνη προχώρησαν στις 19 Ιούλη και κατέλαβαν τους στρατώνες. Λίγες μέρες μετά όλη η Καταλονία βρισκόταν στα χέρια τους και το παράδειγμα τους ακολουθούσαν πλέον οι εργάτες στη Μαδρίτη, στην Αστουρία, στη Βαλένθια, στη Μαλάγα... Η επανάσταση απλώνεται σαν φωτιά και από τα μέρη που περνάει αφήνει πίσω της εργατικές πολιτοφυλακές στη θέση της αστυνομίας και του στρατού, επιτροπές εργατών που ελέγχουν τα εργοστάσια, αγροτικές κολλεκτίβες που παίρνουν στα χέρια τους τη γη και την καλλιεργούν συλλογικά.

Η αυθόρμητη διάθεση του κόσμου είναι αυτή που δημιουργεί αυτό που ο Λένιν είχε περιγράψει το Φλεβάρη του 17 στη Ρωσία σαν δυαδική εξουσία. Από τη μια πλευρά υπάρχει μια "νόμιμη" κυβέρνηση, που έχει αναλάβει να υπηρετήσει μέσα από το κοινοβούλιο την αστική δημοκρατία. Από την άλλη πλευρά οι εργάτες και οι αγρότες που δημιουργούν τις πρώτες τους συλλογικότητες και "κολλάνε" την κυβέρνηση με την πλάτη στον τοίχο.

Το κρίσιμο ερώτημα είναι προς ποια πλευρά θα γείρει αυτή η εύθραυστη ισορροπία. Στην περίπτωση της Ρωσίας υπήρχε ένα επαναστατικό κόμμα, οι μπολσεβίκοι, που έριξε το σύνθημα «όλη η εξουσία στα σοβιέτ», όλη η εξουσία στα εργατικά συμβούλια. Αυτό ήταν καθοριστικό, γιατί πλέον οι εργάτες είχαν στα χέρια τους όχι μόνο τις επιτροπές μέσα στα εργοστάσια, αλλά ένα εργατικό κράτος, χτισμένο πάνω στα συντρίμμια του αστικού κράτους. Από τον Φλεβάρη, που σήμανε το ξέσπασμα της επανάστασης, φτάσαμε στον Οκτώβρη, που σήμανε τη νίκη της.

Στην Ισπανία τα πράγματα εξελίχθηκαν διαφορετικά. Το Κ.Κ. για χάρη της εξωτερικής πολιτικής του σταλινικού καθεστώτος της Ε.Σ.Σ.Δ. είχε σαν στόχο όχι την επανάσταση, που θα τρόμαζε τις άλλες ιμπεριαλιστικές δυνάμεις, αλλά μια αστική, δημοκρατική Ισπανία. Όσο η πάλη στα μέτωπα με το φασισμό σκλήραινε και η ανάγκη μιας επαναστατικής πολιτικής μεγάλωνε, τόσο πιο αντεπαναστατικός γινότανε ο ρόλος των σταλινικών. Αυτοί ήτανε που ξανασχηματίσανε την αστυνομία και το στρατό, που αφοπλίσανε τις εργατικές πολιτοφυλακές, που δώσανε πίσω τα εργοστάσια και τη γη στους παλιούς ιδιοκτήτες τους, που επιβάλλανε λογοκρισία στον τύπο και άρχισαν να βγάζουν εκτός νόμου τις επαναστατικές οργανώσεις.

Ο Μόροου, όμως, περιορίζει την κριτική του μόνο στους σταλινικούς. Η πολιτική τους ήτανε ξεκάθαρη και είχαν αποδείξει από πολύ νωρίς ότι περισσότερο από το φασισμό, φοβούνται την επανάσταση. Ο Μόροου στέκεται και στη στάση των οργανώσεων εκείνων που ενώ υποστηρίζανε την επανάσταση, επειδή ακριβώς δεν βάλανε την προοπτική ενός εργατικού κράτους, βρέθηκαν στις κρίσιμες στιγμές να παίζουν αρνητικό ρόλο.

Κυρίαρχο ρεύμα στην κατεύθυνση αυτή ήτανε οι αναρχικές οργανώσεις, η CNT και η FAI. Με το ξέσπασμα της επανάστασης βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή των μαχών και με αυτοθυσία στήσανε τις πολιτοφυλακές και τα εργατικά συμβούλια. Χαρακτηριστική φυσιογνωμία αποτελεί ο Ντουρούτι, που επικεφαλής ενός εθελοντικού στρατού πήρε από τους φασίστες την Αραγονία. Οι πολιτοφυλακές λειτουργούσανε σαν κοινωνικός απελευθερωτικός στρατός, εφόσον σε κάθε πόλη ή χωριό που κέρδιζαν από τους φασίστες στήνανε εργοστασιακές επιτροπές ή κολλεκτίβες, καταργούσανε τους τίτλους ιδιοκτησίας και βοηθούσανε να στηθεί τοπική πολιτοφυλακή. Έτσι κάθε μέρος που ελευθέρωναν γινότανε ένα φρούριο για την επανάσταση.

Από το σημείο αυτό, όμως, και πέρα άρχισε να φαίνεται το αδιέξοδό τους. Ελέγχοντας την καταλανική βιομηχανία και τις πολιτοφυλακές, οι αναρχικοί φτάσανε στην "ανυπόφορη" θέση ως αντικρατιστές να αντιτάσσονται στον απαραίτητο διοικητικό συντονισμό και συγκεντρωτισμό της δουλειάς που είχαν ήδη αρχίσει. Ήτανε πλέον φανερό πως χρειαζότανε μια κεντρική εξουσία και πως έπρεπε να απαλλαγούν από τις αντικρατικές απόψεις. Το γεγονός, όμως, ότι ταυτίζανε το αστικό με το εργατικό κράτος αποδείχτηκε ολέθριο. Αντίθετοι σε κάθε μορφή εξουσίας σε μια περίοδο δυαδικής εξουσίας οι αναρχικοί απορρίπτουν το εργατικό κράτος. Αντί να προτείνουν την εκλογή αντιπροσώπων από κάθε εργοστασιακή επιτροπή, κάθε πολιτοφυλακή, κάθε κολεκτίβα που θα συγκροτήσουν την κεντρική εξουσία στο εργατικό κράτος, οι αναρχικοί συμμετείχαν στην αστική κυβέρνηση μαζί με τους καπιταλιστές.

Οι αναρχικοί δεν μπόρεσαν να καταλάβουν ότι αυτό που τους βοήθησε να πάρουν τα εργοστάσια στα χέρια τους ήτανε η διάλυση του κρατικού μηχανισμού, με την αποσκίρτηση του στρατού στην πλευρά του Φράνκο. Μεθυσμένοι από τον έλεγχό τους στα εργοστάσια και τις πολιτοφυλακές, νόμιζαν πως ο καπιταλισμός είχε κιόλας εξαφανιστεί, μιλούσανε για τη "νέα σοσιαλιστική οικονομία".

Η κατάληξη ήτανε η συμμετοχή των αναρχικών υπουργών στην αστική κυβέρνηση, η συναίνεσή τους στον αφοπλισμό των μαζών και σε όλες τις αποφάσεις της κυβέρνησης που παίρνανε μία-μία πίσω τις κατακτήσεις των εργατών. Όταν το Μάη του '37 οι εργάτες της Βαρκελώνης στήσανε οδοφράγματα ενάντια στην κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου που είχε προδώσει την επανάσταση, οι αναρχικοί υπουργοί καλούσαν τον λαό να παραδώσει τα όπλα για χάρη της ενότητας... Ο Μόροου περιγράφει το πόσο απογοήτευση έφερε η στάση τους αυτή στους εργάτες, που με δάκρυα στα μάτια αφήνανε τα οδοφράγματα, παρέδιδαν τα όπλα στους διώκτες τους και έφευγαν νικημένοι στα σπίτια τους. Την επόμενη μέρα ο αναρχικός τύπος κατάγγειλε τους Φίλους του Ντουρούτι (μια αναρχική οργάνωση που καλούσε τον κόσμο στους δρόμους) σαν πράκτορες και προβοκάτορες. Λίγους μήνες μετά, αφού η αστική αντεπανάσταση χρησιμοποίησε όσο χρειαζότανε τους αναρχικούς ηγέτες σαν «πυροσβέστες», με μια απλή κίνηση τους απομάκρυνε από την κυβέρνηση, έβγαλε τις οργανώσεις τους εκτός νόμου και άρχισε τις διώξεις εναντίον τους.

Εξίσου τραγική κατάληξη είχε και μια άλλη οργάνωση που ταλαντεύσεις, το

POUM. Βρισκότανε και αυτοί από τους πρώτους στην επανάσταση του Ιούλη, ήτανε οι μόνοι που έθεταν το ζήτημα της εργατικής εξουσίας ενάντια στην αστική κυβέρνηση και έλεγαν ξεκάθαρα πως η νίκη απέναντι στο Φράνκο μπορεί να έρθει μόνο με νίκη της επανάστασης. Στην πραγματικότητα, όμως, δεν έκαναν τίποτα προς αυτή την κατεύθυνση. Για χάρη της ενότητας με τους αναρχικούς ηγέτες ποτέ δεν έβαλαν μπροστά το ρόλο του επαναστατικού κόμματος που μαζεύει γύρω του τα πιο συνειδητοποιημένα κομμάτια και βάζει ξεκάθαρα την προοπτική του σοσιαλισμού. Ακόμα και όταν οι αναρχικοί εργάτες έκαιγαν την εφημερίδα της CNT από αγανάκτηση, το POUM δεν έκανε απολύτως καμία προσπάθεια να τους τραβήξει με το μέρος του και να ξεμπροστιάσει την ηγεσία των αναρχικών. Αντίθετα συμμετείχε και αυτό στην αστική κυβέρνηση της Καταλονίας, αν και σύντομα βρέθηκε εκτός νόμου μετά από πρόταση των σταλινικών. Ακόμα και τότε αντί να ψάξει να βρει μέσα στους εργάτες και τις οργανώσεις τους στήριγμα κατέφυγε στα αστικά δικαστήρια, να κάνει μήνυση για συκοφαντία... Η κατάληξη των ηγετών και των μελών του POUM ήτονε τραγική: εκτελέστηκαν και φυλακίστηκαν όχι από τους φασίστες, αλλά από τους πρώην "συμμάχους" τους στο Λαϊκό Μέτωπο.

Ο Μόροου δεν σταματάει εδώ, σε μια απλή καταγγελία. Ο συγγραφέας επισημαίνει πολύ σωστά ότι ο πόλεμος δεν είναι παρά η συνέχιση της πολιτικής με άλλα μέσα. Μια επαναστατική πολιτική σε έναν εμφύλιο πόλεμο, που κοινωνικοποιεί τη γη και τα εργοστάσια, καταργεί την ιδιοκτησία και τα χρέη, δίνει αυτοδιάθεση στις καταπιεσμένες εθνότητες είναι για τον Μόρροου το πιο αποτελεσματικό όπλο. Για να υπάρξει, όμως, μια τέτοια πολιτική χρειάζεται ένα αποφασισμένο επαναστατικό κόμμα, που θα βάλει μπροστά την προοπτική για τη δημιουργία ενός εργατικού κράτους στηριγμένου στα δημοκρατικά εκλεγμένα εργατικά συμβούλια. Το ρόλο αυτό προσπάθησαν να τον παίξουν οι οπαδοί του Τρότσκι, οι Μπολσεβίκοι-Λενινιστές μαζί με τους Φίλους του Ντουρούτι, οι οργανώσεις αυτές, όμως, ήτανε πολύ μικρές για να επηρεάσουν τις εξελίξεις. Η έλλειψη λοιπόν ενός μαζικού επαναστατικού κόμματος ήτανε αυτό που έφταιγε για το ότι η ισπανική επανάσταση δεν διάνυσε ποτέ την απόσταση από τον ρώσικο Φλεβάρη στον Οκτώβρη.

Η τελική επικράτηση του φασισμού δεν ήτανε έκπληξη για τον Μόροου, που είχε ζήσει την αντεπανάσταση σε όλα της τα στάδια. Ακροβατώντας και ο ίδιος μαζί με έναν ολόκληρο λαό πάνω στο σχοινί της ιστορίας, παραμένει αισιόδοξος ακόμα κι όταν βλέπει την πτώση. Καλεί τις γενιές που έρχονται, να κρατήσουν από τα πεσμένα χέρια των ηρωικών Ισπανών εργατών στα χέρια τους τη σημαία της πάλης μέχρι θανάτου ενάντια στον καπιταλισμό και να την πάνε στη νίκη, όχι μόνο για τον εαυτό τους αλλά για ολόκληρο τον κόσμο της εργαζόμενης ανθρωπότητας.

Γιάννης Μήτζιας

Η δύναμη των "τιποτένιων"

ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΚΟΟΥ
"Η ΛΕΣΧΗ ΤΩΝ ΤΙΠΟΤΕΝΙΩΝ"
ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΟΛΙΣ" ΣΕΛ. 571 ΤΙΜΗ 5.850 ΔΡΧ.

"-Θυμάσαι πώς ήταν τα πράγματα όταν ήσουν μικρός; Θυμάσαι για παράδειγμα τον Τζον Μέιτζορ; - Αμυδρά. - Φυσικά, μόνον έτσι μπορεί κανείς να τον θυμηθεί αυτόν. Την κυρία Θάτσερ; - Οχι... Αλλά γιατί ρωτάς; - Γιατί θα πρέπει να φανταστούμε την εποχή ακόμα πιο πριν από αυτό. Πολύ πιο πριν... Ελα λοιπόν μαζί μου Πέτρικ. Πάμε πίσω στον χρόνο... Πίσω σε μια χώρα που μάλλον κανείς μας δεν θα αναγνώριζε: Βρετανία 1973. Τότε η τηλεόραση είχε μόνο τρία κανάλια, Πέτρικ. Τρία! Και τα συνδικάτα είχαν τόση δύναμη που, αν ήθελαν, μπορούσαν να κλείσουν το ένα από αυτά για μια ολόκληρη νύχτα. Καμιά φορά οι άνθρωποι ήταν αναγκασμένοι να την βγάλουν χωρίς ηλεκτρικό. Φαντάσου!"

Για όσους γνωρίζουμε τον Τζόναθαν Κόου από το ***"Τι Ωραίο Πλιάτσικο"*** και ***"Το Σπίτι του Υπνου"***, το καινούργιο του μυθιστόρημα, ***"Η Λέσχη των τιποτένιων"*** είναι μια ευχάριστη συνέχεια: ο Κόου μας προκαλεί να τον ονομάσουμε αγαπημένο μας σύγχρονο συγγραφέα. Κι αυτό γιατί, ενώ η λογοτεχνική φόρμα των έργων του είναι βασικά η ίδια, αποδεικνύει πως ξέρει να γράφει καλό πολιτικό μυθιστόρημα. Τι εννοώ μ' αυτόν τον όρο: ενώ οι ήρωές του είναι απλοί, καθημερινοί άνθρωποι (εδώ, για παράδειγμα, εργάτες στην αυτοκινητοβιομηχανία Μπρίτις Λέιλαντ του Λόγκμπριτζ και μαθητές ή μαθήτριες στο σχολείο της ίδιας πόλης), η πολιτική είναι πανταχού παρούσα. Οχι σαν ένα αφηρημένο μάθημα ιστορίας, αλλά σαν ζωντανό βίωμα ανθρώπων που τη ζούσαν.

Προφανώς, η πάλη των τάξεων αφήνει πιο έντονη τη σφραγίδα της στην ζωή του εργοστασίου, στους ενήλικες της ιστορίας μας. Εδώ δεσπόζει η παρουσία του Μπιλ Αντερτον, μαχητικού συνδικαλιστή της TGWU, του πιο ισχυρού συνδικάτου της Βρετανίας. Μέσα από τη ζωή του, έχουμε την ευκαιρία να μάθουμε τα πάνω και τα κάτω, τις τεράστιες μάχες που σημάδεψαν τη Βρετανία του '70. Από την ανατροπή της συντηρητικής κυβέρνησης Χιθ μέχρι τις μάχες ενά-

ντια στις κυβερνήσεις των Εργατικών Ουίλσον και Κάλαχαν, τον "χειμώνα της δυσαρέσκειας" το '79 και την επέλαση της Θάτσερ στην εξουσία.

Στο σχολείο του Λόγκμπριτζ, οι πρωταγωνιστές - όχι τυχαία, τα παιδιά των εργατών - ζουν την εφηβεία και τις πρώτες ερωτικές τους περιπέτειες. Κι εδώ, όμως, το προσωπικό διασταυρώνεται με το πολιτικό. Κύριο ρόλο σ' αυτό παίζει το Μπίλμπορντ, το σχολικό περιοδικό, που οι ήρωες το χρησιμοποιούν πότε για να καταγγείλουν τον αυταρχισμό του συστήματος ή τις ελιτίστικες κλίκες, πότε για να ειρωνευτούν τα ρατσιστικά και εθνικιστικά ψέματα της εποχής.

Οι ήρωες φέρνουν έντονα το στίγμα της εποχής. Ο Ρίτσαρντ είναι ο μόνος μαύρος μαθητής στο σχολείο. Παρά τις άριστες επιδόσεις του στα μαθήματα και στο θέατρο, βιώνει το ρατσισμό, που τελικά τον εμποδίζει να σπουδάσει. Είναι η περίοδος που το φασιστικό Εθνικό Μέτωπο στη Βρετανία κερδίζει ανατριχιαστικά ποσοστά, οι Τόρις της κυρίας Θάτσερ συντάσσονται με τον φόβο ενάντια "στην πλημμυρίδα των έγχρωμων μεταναστών" και ο ρατσιστής Ινοχ Πάουελ βγάζει τον περίφημο λόγο για τα "ποτάμια αίματος" που θα συνοδεύσουν την κατάρρευση της πολυπολιτισμικής Βρετανίας.

Μια άλλη ηρωίδα, η Λόις, πέφτει θύμα βομβιστικής επίθεσης του IRA. Η εικόνα του ακρωτηριασμένου πτώματος του αρραβωνιαστικού της θα της αφήσει ψυχολογικά τραύματα για χρόνια. Και ο Πολ, ο μικρός αδελφός του πρωταγωνιστή, μετατρέπεται από ένα κακομαθημένο σχολιαρόπαιδο σε έναν διαπρεπή νεοφιλελεύθερο, θαυμαστή των "εκσυγχρονιστικών" ιδεών που είναι προ των πυλών. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, μεγάλες πολιτικές εξελίξεις, όπως η άνοδος του ρατσισμού, η σύγκρουση του βρετανικού κράτους με το ιρλανδικό κίνημα, η νεοφιλελεύθερη πλημμυρίδα, θίγονται και αποτυπώνονται στη ζωή καθημερινών ανθρώπων, απολίτικων πολλές φορές, χωρίς καν να το ξέρουν.

Ο Κόου ποτε δεν γράφει ευθύγραμμα. Σχηματίζει ένα ψηφιδωτό με φαινομενικά ασύνδετα γεγονότα, χρησιμοποιώντας για υλικό του σημειώσεις, αφηγήσεις, επιστολές δημοσιεύματα, συνεντεύξεις κ.α. Το αποτέλεσμα όμως παραμένει ίδιο: μια σκληρή καταγγελία ενός συστήματος που διαλύει ζωές στο πέρασμά του. Με κάποιες διαφορές φυσικά! Στο "Πλιάτσικο", η καταγγελία της δεκαετίας του '80, "όταν η απληστία ήταν καλή", βρίσκει τους ήρωες να αντιμετωπίζουν τις επιθέσεις απομονωμένοι, σχεδόν σε απορία. Αντίθετα, στη "Λέσχη" η συλλογική δύναμη υπάρχει! Είναι μια εργατική τάξη με αγωνιστικές εμπειρίες και δυνατά συνδικάτα, αλλά και πλούσιες πολιτικές μάχες στο ενεργητικό της. Η απεργία του Γκράνουϊκ, όταν 140 Ινδοί εργαζόμενοι απολύθηκαν για την απόφασή τους να συνδικαλιστούν και επί ενάμισι χρόνο έπαιζαν έξω από την επιχείρηση τη ζωή τους μπρος στα αυτοκίνητα των απεργοσπαστών, περιγράφεται στο βιβλίο μέσα από τη συμπαράσταση των εργατών του Λόγκμπριτζ, που οργανώνει ο Νταγκ. Ισως από τις συγκλονιστικότερες στιγμές του βιβλίου (τη διαβάζεις χωρίς ανάσα, γι ' αυτό κι ο Κόου δεν χρησιμοποιεί τελείες) είναι η δολοφονία από αστυνομικούς του Μπλερ Πιτς, μέλους του Αντιναζιστικού Συνδέσμου και του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος Βρετανίας στην αντιφασιστική διαδήλωση στο Σάουθχολ στα τέλη του '70. Ηταν τότε που το αντιφασιστικό κίνημα συγκρούστηκε ενεργητικά με το Εθνικό Μέτωπο, τσακίζοντας το στους δρόμους, όχι όμως χωρίς απώλειες. Σύμφωνα με την Ντέιλι Τελεγκραφ, στο Σάουθχολ "*δεν υπήρχε διαδηλωτής χωρίς αίματα*" μετά τη βίαιη επίθεση της αγγλικής αστυνομίας στη συγκέντρωση του ANL. Αλλά δυστυχώς, αυτή η συλλογική δύναμη δεν κατάφερε να κερδίσει. Γι' αυτό και στη "Λέσχη" υπάρχει διάχυτο το αίσθημα μιας χαμένης ευκαιρίας. Η ζωή των ηρώων θα ήταν σίγουρα διαφορετική, αν η ιστορία κινιόταν αλλιώς.

Ο Κόου προαναγγέλει τη συνέχεια του βιβλίου που "*θα ξαναπιάσει την ιστορία στα τέλη της δεκαετίας του '90*". Ελπίζουμε να πιάσει τον σφιγμό της εποχής τόσο καλά όσο και στα προηγούμενα βιβλία του και να μας δώσει ένα βιβλίο με την ευκαιρία που ξαναγεννιέται...

Θανάσης Καμπαγιάννης

ΑΓΑ ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ ΠΡΑΓΑ ΓΕΝΟΒΑ ΒΙΕΝΝΗ ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ ΑΘΗΝΑ

ΚΕΤΕΜΠΟΡΓΚ ΚΕΜΠΕΚ ΠΟΡΤΟ ΑΛΕΓΚΡΕ ΝΙΚΑΙΑ ΜΙΓΙΟ ΒΑΡΚΕΛΩΝ

ΟΥΡΝΗ ΠΡΑΓΑ ΓΕΝΟΒΑ ΒΙΕΝΝΗ ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ ΑΘΗΝΑ ΝΤΑΒΟΣ Γ

ΑΝΤΙΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΙΚΟ

φεστιβάλ

5

6

7 ΟΚΤΩΒΡΗ

ΠΑΝΤΕΙΟΣ-ΑΘΗΝΑ

τρεις μέρες
με συζητήσεις,
βιντεοπροβολές,
συναυλίες

θα συμμετέχουν ομιλητές από το διεθνές αντικαπιταλιστικό κίνημα

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΕΝΟΒΑ 2001
παγκοσμιοποιήστε την αντίσταση

ΔΩΡΕΑΝ